SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 Stockholm

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: *office@svf.se*
HEMSIDA: *www.svf.se*
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Kanslichef:
KARIN ÖSTENSSON, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-461 14 46
BOSTAD: 018-46 21 21
E-POST: *karin.ostensson@svf.se*

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: *anders.lefrell@svf.se*

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: *christina.arosenius@svf.se*

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

Ombudsman
AMELIE LOTHIGIUS, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-788 70 47
BOSTAD: 08-26 25 39
E-POST: *amelie.lothigius@svf.se*

Kamrer
RUNE KOSKINEN
TELEFON: 08-545 558 22
E-POST: *rune.koskinen@svf.se*

Sekreterare
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: *birgitta.larsson@svf.se*

MARIANNE LUNDQUIST, SVS, AEA
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: *marianne.lundquist@svf.se*

AGNETA SVENSSON,SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: *agneta.svensson@svf.se*

Postgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

ledare

Var går gränsen?

Det finns vissa saker i vårt samhälle som bara får utföras av personer med särskild behörighet. Orsaken till detta kan vara att det krävs speciella kunskaper som man förvärvat genom att ha genomgått och godkänts i en reglerad utbildning. Utbildningsplanen måste godkännas av den myndighet som riksdag eller regering gett befogenhet för detta.

Inom de flesta områden där det krävs särskild behörighet dyker det upp nya aktörer i gränsområdena. Mot bakgrund av att utvecklingen hela tiden går framåt inom forskning och teknik, och att alternativa metoder tillkommer, leder detta till att allt ska tillämpas och prövas.

Veterinäryrket får bara enligt författning utövas av den som har godkänd utbildning och har fått legitimation eller begränsad behörighet att utöva veterinäryrket. Mycket snabbt under de senaste åren har nya aktörer kommit fram inom djurens hälso- och sjukvårdsområden. Ett flertal av dessa ”nya yrken” utövar sina aktiviteter i form av behandlingar och manipulationer med djuren i ett gränsland där vi veterinärer ställer oss frågande om en icke-veterinär har rätt att göra dessa saker och om en sådan person har lagen på sin sida.

Den lagstiftning som finns idag inom området vad en veterinär får göra och vad lekmannen tillåts utföra är tyvärr alltför begränsad. Inom djurskyddslagstiftningen finns en del föreskrifter där man har satt tydliga gränser. Eftersläpningen är dock uppenbar för ett flertal nya former av alternativa behandlingar av djur. Den statliga utredning som gjordes för ett par år sedan om alternativa behandlingar av djur kom med ett antal förslag om hur man skulle kunna få bättre acceptans och kontroll av dessa verksamheter. Mycket lite har hänt med dessa förslag.

I september 2003 tillsatte regeringen en särskild utredare som skall göra en översyn av behörighets- och ansvarsfrågor inom djursjukvården. Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast 1 juni 2005. I uppdraget ingår att en bedömning skall göras om behovet av ytterligare reglerade yrken inom djursjukvården. Vidare skall veterinärers möjlighet att delegera arbetsuppgifter analyseras. Sveriges Veterinärförbund har en representant i den arbetsgrupp som utredaren har tillsatt. Det är mycket viktigt att veterinärerna kommer till tals i dessa för den framtida veterinära verksamheten mycket viktiga frågor.

Vi måste själva ta ställning och medverka i utformningen av framtidens behörighets- och ansvarsfrågor inom djursjukvården. Risk finns annars att andra kommer att dra gränserna för veterinär yrkesutövning och angränsande yrken. För fram synpunkter via dina förtroendevalda och se till att vi får tydliga gränsdragningar för vad som kräver veterinär behörighet inom djurens hälso- och sjukvård. Medverka också till att övriga aktörer inom djursjukvården får en reglerad behörighet så att tydliga gränsdragningar kan skapas.

Per Sahlander
ledamot i förbundsstyrelsen

innehåll

ledare av P Sahlander
Var går gränsen 3

reportage av K Nordin
Verkets ommöblering ska gynna fältet 6

vetenskap – granskad artikel
Fraktur av os carpi accessorium hos häst av L Brask 11

vetenskap
Klinisk prövning av medicinsk hjärtsviktsbehandling av J Häggström och C Kvart 19

vilken är din diagnos?
– radiologi 23
– svar 36

allmänt
Nya journalblanketter och rapporteringsrutiner för djursjukdata av N-Å Fag 25
Prestigefyllt pris till svensk veterinär av K Nordin 40

insänt
60-årsjubileum i Helsingborg av H Häggström m fl 33

debatt
Ogiltig djurskyddslag? av A Darenius 34

ansvarsärenden
Återkallelse av veterinärlegitimation av J Beck-Friis 27
Osynkroniserad journalföring av J Beck-Friis 31

från styrelsen
Rapport från förbundsstyrelsen i maj 2004 av E Lewin 38

Styrelseberättelse för Sveriges Veterinärförbund 2003 41

Verksamhetsberättelse för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap 2003 47

noterat
- SVA internationellt referenslaboratorium för PCR 18
- Korna intar Stockholm 18
- Nytt hästsjukhus invigt i Strömsholm 24
- Nytt kvalitetsmärke för Svensk Fågel 30
- Problem med hästpass förutspås 32
- Djurskyddsmyndigheten önskar starkare länsstyrelse 36
- Gravida läkare slipper jour 49

bokanmälan
Hästens konvalescens av H Pettersson 50

från kollegiet
Rapport från SVS kollegium maj 2004 av C Arosenius 52

kanslinytt 53

förhandlingsnytt 53

Svensk veterinärlegitimation 53

kongresser & kurser 54

kåseri
Snacka om hästminne! av B Andersson 57

In memoriam 58

Ultraljud

Vetpoint
Marknadsför maskiner, instrument och förbrukningsartiklar

- Modern teknik från GE Medical Systems
- Bästa bildkvalitet
- Service och support på nära håll
- Hör av dig för demonstration

Beställningar & info: 0416-246 60, info@vetpoint.se, www.vetpoint.se

När Leif Denneberg organiserade om på djuravdelningen var han mån om att blanda in personalen i planeringen på ett tidigt stadium. Diskussioner fördes med de anställda om hur de såg på sin arbetsplats och hur de ville ha det i framtiden.

Verkets ommöblering ska gynna fältet

TEXT OCH FOTO: KARIN NORDIN

Tre stora enheter byttes mot sex mindre när Jordbruksverkets djuravdelning omorganiserades. En av målsättningarna med den nya organisationen är att göra livet lättare för veterinärer ute på fältet. De ska kunna räkna med mer stöd från verkets anställda. Förhoppningen är också att nya samarbetsformer ska växa fram.

JAG VILL HA MED VETERINÄRERNA MERA, säger Leif Denneberg, själv veterinär och chef för djuravdelningen på Jordbruksverket.

I den omorganiserade djuravdelning som sjösattes i mitten av mars i år är därför stöd till fältpersonal ett prioriterat område. Enligt Leif Denneberg har mer personal avsatts för att öka myndighetens tillgänglighet. Bakom beslutet ligger dels resultaten från verkets omvärldsanalys för några år sedan då djuravdelningen fick kritik för dålig tillgänglighet och täta personalbyten. Dels har Riksrevisionen pekat på liknande brister. Och när Leif Denneberg nu möblerar om på djuravdelningen har det varit viktigt för honom att personalen har varit delaktig. Han håller också minnet av tidigare omorganisationer levande.

– Omorganisationen av distriktsveterinärerna 1995 var en av de jobbigaste tiderna i mitt administrativa liv. Det var en mycket turbulent omorganisation, vi hade lite tid på oss och direktiven var stramt hållna. Det tog också för lång tid innan det började fungera som det var tänkt från början eftersom veterinärerna ute på fältet delvis kände sig överkörda, förklarar han.

Nu vill han därför skapa en kontaktgrupp där fältveterinärer ska ingå. På så sätt ska erfarenheter delas och skräddarsydda utbildningar för fältveterinärer skapas.

– Vi sitter här centralt och ser mycket från vårt perspektiv. Därför är det viktigt att vi är lyhörda för fältet. Men fältet måste också ha förståelse för vårt jobb och respektera att vi måste göra prioriteringar enligt de lagstiftningar som vi ska verkställa. Jag vill ha ett utökat samarbete mellan myndigheten och fältet.

Tanken med ett mer intimt samarbete är också att göra Jordbruksverket mer attraktivt som arbetsgivare. Utveckling av arbetsmiljön är en viktig del av målsättningen för den nya djuravdelningen.

– Jag har sett veterinärer komma och gå. Jag skulle önska att veterinärkåren kunde bidra med att ibland tänka på hur man bemöter och hanterar kolleger som kan bli utsatta på Jordbruksverket. Jag önskar att de funderade över hur det skulle se ut om inte veterinärer tog dessa administrativa jobb. Det handlar delvis om jobb som agronomer och biologer också kan göra. Veterinärerna i administrationen behöver ibland uppbackning och stöd från veterinärerna på fältet.

Av personalskäl har den nya djuravdelningen organiserats i mindre enheter. De tidigare tre enheterna ersattes med sex nya med omkring tio till femton personer i varje enhet.

NÄR DEN NYA Djurskyddsmyndigheten bildades i början av året lämnade femton personer djuravdelningen på Jordbruksverket tillsammans med djurskyddsfrågorna. Den nya myndigheten har därför varit huvudskälet till den översyn på djurområdet som nu gjorts på verket.

– Nu får Jordbruksverkets målbild en tydligare koppling mellan djurhälsa och folkhälsa. ➤

Anställda på strategienheten har till uppgift att utarbeta strategier för bland annat sjukdomsberedskap och riskhantering. Bengt Larsson är chef över enheten.

My Sahlman, chef för art- och smittskyddsenheten, anser att kommunikationen över enhetsgränserna måste flyta bra. Ett väl fungerande informationsflöde får större betydelse när enheterna blivit mindre och många frågor är enhetsövergripande.

➤ Mycket av det vi arbetar med handlar om veterinary public health. Här delar vi uppdraget med Livsmedelsverket, där vi har ansvaret för primärproduktionsledet.

Men omorganisationen är också del av ett övergripande förändringsarbete som är på gång på Jordbruksverket. Först ut var djuravdelningen, tätt följd av en förändring av verksledningen som introducerades i maj och där Leif Denneberg är chefveterinär. Ytterligare ett skäl till omorganisationen av djuravdelningen är avvecklingen av administrationen kring smittskydd när det gäller införsel av hund och katt. De tidigare 25 000 införseltillstånd som myndigheten utfärdat behövs inte längre i och med gemensamma EU-regler där djuret istället reser med pass. Jobbet förs istället över på alla Sveriges veterinärer.

– Vi valde, efter att ha funderat ett tag, att lägga uppgiften på landets samtliga legitimerade veterinärer. De är generellt vana vid intygsförfarande men det är viktigt att veterinärkåren ställer upp och sköter detta på ett bra sätt med bästa möjliga service till djurägaren, säger Leif Denneberg.

Han vill gärna engagera veterinärkåren i fler myndighetsuppgifter. Sjukdomsberedskapen är en sådan. I och med omorganisationen ska myndigheten satsa mer på beredskap. Stora kriser, inkluderande salmonella och mul- och klövsjuka, har visat på utsatthet och sårbarhet i organisationen vilket också uppmärksammats med STUDS-projektet (större utbrott av smittsamma djursjukdomar). En särskild strategienhet och ett bättre samarbete mellan myndigheter och näringen ska råda bot på det, tror Leif Denneberg. Här kommer många veterinärkategorier in i bilden.

– Vid ett stort utbrott är vi i behov av en insatsstyrka. Vi kommer inledningsvis att ha överenskommelser med ett 30-tal olika veterinärer som vi kan träna upp på förhand. Det ska bli spännande att se om vi kan utnyttja veterinärkårens samlade kompetens på ett organiserat sätt.

För att förebygga kriser har han sett till att fodersäkerheten är ytterligare ett av den nya djuravdelningens prioriterade områden. Även där har en särskild enhet inrättats som ska kvalitetssäkra foderhanteringen. Här kan det bli tal om att involvera veterinärerna på fältet för att kontrollera foderproducenter eller fodret ute på gårdarna.

– Veterinärernas grundkompetens är underutnyttjad på detta område. Vi borde kunna vidareutbilda och satsa mer på veterinärer som är intresserade.

Djuravdelningens sex nya enheter:

- Strategienheten
- Avels- och djurhållningsenheten
- Foderkvalitetsenheten
- Art- och smittskydds -enheten
- Smittbekämpningsenheten
- Veterinära tillsynsenheten

FÖRUTOM STRATEGIER för sjukdomsberedskap ska strategienheten också se till att djuravdelningen blir bättre på riskanalyser och -hantering. Målet är att verket ska nå internationell framgång med sina ståndpunkter och också ha bra möjligheter att motivera politiker. Detta ska ske genom att avdelningen blir duktiga beställare av utredningar från bland annat SVA och SLU. Utvärderingarna ska i större grad kompletteras med ett ekonomiskt perspektiv genom kostnadsnyttoanalyser.

– Vi på strategienheten har till uppgift att fundera. Det är viktigt att ha en grupp människor som ställer sig lite vid sidan av verksamheten och har tid att tänka på vad man ska satsa på, menar Bengt Larsson, veterinär och chef för strategienheten.

Han menar att det är väl investerade pengar för myndigheten.

– Enheten har en sammanhållande och mångfacetterad funktion. Vi ska stödja sakenheterna och ha ett hum om det mesta.

– Genom strategienheten kommer svenska veterinärer att märka att djuravdelningen har

omorganiserats. De kommer att se att det händer en del saker på det veterinära området, säger Robert ter Horst, veterinär och chef för smittbekämpningsenheten.

Han var också enhetschef för den tidigare smittskyddsenheten och menar att han omedelbart efter omorganisationen fick mer tid över för personalen i den egna enheten. Men han tror också att det kan finnas en fara i att organisera avdelningen i mindre enheter.

– När man träffar färre personer är det risk att man förlorar helheten över de veterinära frågorna. Man kanske glömmer bort smittskyddet för djur i djurpark om man bara jobbar med smittskydd för lantbrukets djur.

Ett sätt att motverka detta är att den person som är chef över en enhet blir ställföreträdande chef för en annan enhet. Ständiga chefsmöten och ett bra informationsflöde till medarbetarna på enheten tror Robert ter Horst är andra viktiga sätt att motverka en alltför stor uppdelning.

Men trots att Nils-Åke Fag, veterinär och handläggare på veterinära tillsynsenheten, anser att informationen från cheferna förmedlas på ett bra sätt neråt i organisationen, saknar han den överblick som han tidigare hade som biträdande enhetschef.

– Jag är sugen på att jobba som handläggare och har själv valt det men jag saknar delar av chefskapet nu eftersom man får bättre överblick som chef, säger han.

Han tror att veterinärer får lättare att hitta rätt på avdelningen i och med omorganisationen, men pekar samtidigt på att enheternas namn inte alltid är optimala.

– Vi sysslar ju med så mycket mer än tillsyn på tillsynsenheten. Namnet är inte riktigt bra.

Bengt Larsson på strategienheten anser inte heller att hans enhet har en riktigt träffande benämning, men att den är den bästa möjliga.

– Vi hade svårt med namnet och hette övergripande enheten under planerna för omorganisationen. Förutom strategier ska vi också arbeta med internationella frågor, beredskap och information.

My Sahlman, veterinär och chef för art- och smittskyddsenheten menar att det är viktigt att enheterna känner ett gemensamt ansvar.

– Sjukdomarna följer inte våra enhetsgränser.

Nils-Åke Fag arbetar som handläggare på veterinära tillsynsenheten. Han menar att en positiv del av omorganisationen är att tillsynsenheten blir en samlad enhet runt många frågor som rör de flesta svenska veterinärer.

Vi har till exempel djur mottagliga för samma sjukdom uppdelade på flera enheter. Men grupperna är mindre och mer hanterliga och vi måste därför hålla varandra uppdaterade över enhetsgränserna, säger hon.

Att de olika enheterna kan hitta sätt att samarbeta och dela information är enligt My Sahlman avgörande för att den nya organisationen ska lyckas med att nå sina mål.

– Arbetet på myndigheten är väldigt arbetsintensivt och det är lätt att man drunknar i den dagliga hanteringen. Det krävs en kraftansträngning att jobba med de mjuka frågorna. Vi får inte ha något revirtänkande och vi måste främja vi-känslan. ■

Robert ter Horst var enhetschef både före och efter omorganisationen. Han märkte att han fick mer tid för personalen i den egna enheten, smittbekämpningsenheten, direkt efter omorganisationen.

SVS Hästsektion
och Veter AB
arrangerar kursen

KURS FÖR KNÄSVAGA
eller
Equine Stifle Lameness and Strategies for Recovery

Årets kurs kommer att adressera två ämnen som efterfrågats av våra medlemmar:

Dag 1 Hästens bakknä – traumatiska och utvecklingsrelaterade skador, diagnos, behandling och prognos.
Huvudföreläsare: John Walmsley, MA, VetMB, CertEO, DiplECVS, MRCVS
Föreläser mot bakgrund av flera hundra case studies med artroskopier.
Bengt Roneus presenterar artroskopisk behandling av eminentia intercondylaris frakturer.

Dag 2 Konvalescens – Hur sätter vi bäst hästen tillbaka i träning? Flera av landets mest erfarna hästpraktiker utbyter sina erfarenheter där även kursdeltagarna skall ta aktiv del.
Carpusskador – Ingela Liwång
Carpalsenskidesyndromet – Flemming Winberg
Gaffelbandsskador – Anders Ekfalck
Sacroiliacaledsskador – Jonas Tornell
Kissing spines – Göran Rydén
Kotledsfragment – Bengt Roneus
Fång – Göran Åkerström
Landslagsveterinärens roll – Jonas Tornell och Flemming Winberg

Efter varje föreläsning ges ordentligt med utrymme för paneldebatt samt frågor/utbyte av erfarenheter inom varje ämne.

Tid: **14–15 oktober 2004.** Kursen börjar torsdag kl. 9.30 med registrering från kl 8.30
Avslutning fredag 15/10 ca kl 17.00

Plats: **Hotel Foresta, Stockholm.** Vi har i stort sett hela hotellet till vårt förfogande, och dinerar med utsikt över hela Stockholm. Middag och dans, lunch, frukt, kaffepaus ingår i kursavgiften!

Målgrupp: Hästpraktiserande veterinärer i Norden (dag 2 konferensspråk svenska)

Kursavgift: **2 900 kr för Hästsektionens medlemmar, 3 900 för icke medlemmar.**
Sista anmälningsdag är 1 september. Faktura skickas ut efter anmälan gjorts till kursen.
För anmälan efter 1 september tillkommer 1000 kr i förhöjd kursavgift.

Anmälan: **Anmälan, som är bindande, skall vara Veter AB,** Klockarvägen 114, 151 61 Södertälje, tel. 08–554 203 60, fax 08-554 203 61, **tillhanda senast 1 september.**
Anmälningsblankett fås i medlemsutskicket eller rekvireras från Veter.
Hotellet bokas direkt med Foresta: 08-505 505 00, ange Hästsektionen och datum. Pris: 1 570:- för enkelrum, 1 730:- för dubbelrum (dvs 865:- per person), eller 1 930:- för tre personer i dubbelrum. Vi uppmanar alla som har möjlighet att **dela rum,** så att alla som vill kan få plats (spara pengar och ha roligare!).

Information: Maria Lendau 0707-13 01 45 eller Bengt Johansson 0346-531 72

Hästsektionens årsmöte hålls i samband med kursen, torsdag 14/10 ca kl 16.30

LENA BRASK, leg veterinär, specialist i hästens sjukdomar.*
Handledare: **KARIN ROETHLISBERGER HOLM,** leg veterinär, VMD, specialist i hästens sjukdomar, Institutionen för Kirurgi och medicin, stordjur, SLU, Uppsala.

Retrospektiv studie

Fraktur av os carpi accessorium hos häst

Fraktur av os carpi accessorium drabbar enligt litteraturen mest fullblodshästar som används i hinderlöp, och fälttävlanshästar. Föreliggande studie gör en retrospektiv sammanställning av frakturer på os carpi accessorium avseende frekvens, behandling och prognos under en femårsperiod vid 18 hästkliniker i Sverige. Artikeln utgjorde författarens examensarbete för specialisering i hästens sjukdomar.

FIGUR 1. *Enligt litteraturen är det mest fullblodshästar som används i hinderlöp och fälttävlanshästar som drabbas av oca-frakturer.*

INLEDNING

Fraktur av os carpi accessorium (oca) är relativt ovanlig och har enligt litteraturen en incident på ca två procent av alla karpalfrakturer (1, 2, 8, 11). Prognosen bedöms som avvaktande till dålig av en del författare (9, 14), medan andra bedömer den som relativt bra (2).

Enligt litteraturen är det mest fullblodshästar som används i hinderlöp och fälttävlanshästar (Figur 1) som drabbas av oca-frakturer (5, 8) och den vanligaste formen är en vertikalfraktur vid laterala fåran på benet där m ulnaris lateralis löper, eller palmart om denna (10).

granskad artikel

Ibland förekommer apikala fragment, palmarodistala fragment, frakturer som berör radiokarpalleden eller komminuta frakturer. Horisontella frakturer är mycket ovanliga och dessa bedöms ha sämst prognos (3).

Barr och medarbetare (2) beskriver 19 fall av frakturer på oca där 17 var vertikalfrakturer palmart om laterala fåran på oca. I sju av dessa fall där röntgenbilder tagits sex månader till tre år efter frakturering var det ingen fraktur som hade läkt med ny benbildning, alla hade läkt med en fibrös sammanväxning. Elva av de 19 beskrivna fallen kunde följas upp. Alla dessa blev ohalta och sju av dem kom åter till start.

Syftet med denna studie var att göra en retrospektiv sammanställning av frakturer på oca avseende frekvens, behandling och prognos under en femårsperiod vid 18 hästkliniker i Sverige.

ANATOMI

Os carpi accessorium är inget viktbärande ben utan kan betraktas som ett sesamoidben liggande mellan m ulnaris lateralis och ytliga och djupa böjsenorna (12) (Figur 2). Dess kraniala kant ligger palmart om os carpi ulnare och benet svänger sedan av medialt, så att mediala delen av benet är konkav och laterala delen konvex. På laterala ytan finns en fåra där m ulnaris lateralis sena löper. En del av denna sena fäster här proximalt på benet och resten fortsätter via fåran distalt och fäster på laterala griffelbenet.

Oca har två ledytor, en mot os carpi ulnare och en mot bakre delen av radius. Tre ligament håller benet på plats. Det proximala ligamentet sträcker sig från oca i dorsal riktning via fåran på lateralsidan och fäster in på distala radius, det mediala ligamentet går från oca till os carpi ulnare, och det distala ligamentet, som består av två delar, fäster dels på 4:e karpalbenet och dels på laterala griffelbenet (12).

Dessa tre ligament tillåter trots att de är starka en viss rörlighet av oca vid ➤

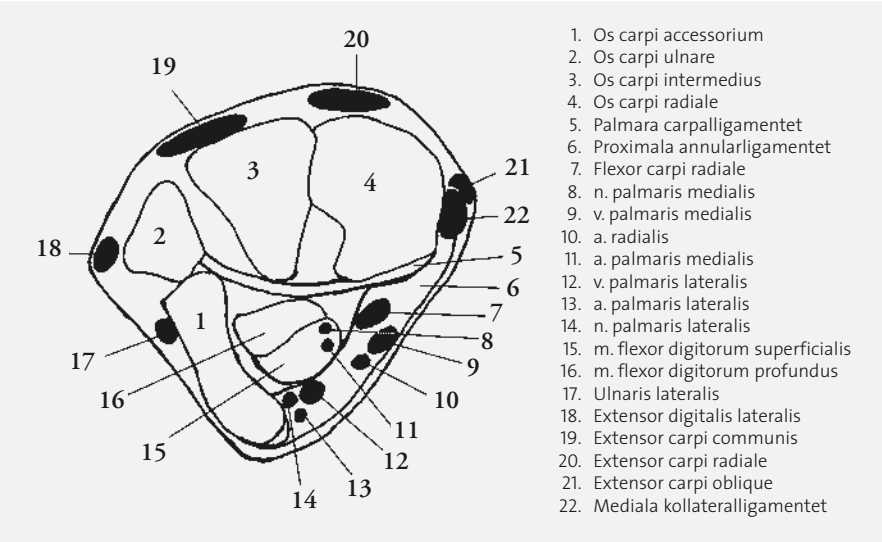

FIGUR 2. *Carpus anatomi i genomskärning i höjd med os carpi accessorium.*

➤ flexion av carpus (5). Från palmara delen av os carpi accessorium sträcker sig proximala annularligamentet som fäster vid os carpi radiale och innanför detta ligger karpalkanalen där bland annat böjsenorna löper (4).

ETIOLOGI

Många olika orsaker till frakturering av os carpi accessorium finns beskrivna.

1. ”Bowstring”-effekten av flexor carpi ulnaris, m ulnaris lateralis och böjsenorna som uppstår när hästen landar på delvis böjt framben (7, 9, 11, 14), se Figur 3.

2. Os carpi accessorium kläms mellan radius och metakarpalbenet då hästen störtar och landar på carpus (9, 11).

3. Asynkron kontraktion av flexor carpi ulnaris och ulnaris lateralis, vilket medför dragningar i oca (9).

4. Direkt trauma (9).

5. Den biomekaniska kraft som bildas via ligamentfästena tillsammans med den normala rotationen av benet vid flexion av carpus, vilket medför dragningar i oca (5).

SYMTOM OCH DIAGNOS

Oftast ses en akut hälta med en svullnad av palmara carpus och en kraftig smärta vid flexion av carpus (2, 5). Vid palpation på böjt ben kan en instabilitet i oca ibland kännas (Figur 4). Om radiokarpalleden är involverad kan denna vara gallig och ibland syns en fyllnad av karpalsenskidan (1).

Diagnosen verifieras med röntgen. Frakturen syns i regel bäst på lateromedial (LM)-projektionen men även dorsopalmar (DPa), dorsolateralpalmaromedial oblique (DL-PaMO), dorsomedial-palmarolateral oblique (DM-PaLO) och en böjd LM-projektion bör tas (2, 5). På den böjda sidobilden kan man se om fragmenten dislokeras vid flexion av carpus.

BEHANDLING

Behandlingen är antingen konservativ eller kirurgisk där frakturen fixeras med skruvar eller med platta (1, 6, 11). Intern fixering kan vara svår på grund av att benet är smalt och har en böjd form. Borrar man lite för medialt kommer man in i karpalkanalen och borrar man lite för lateralt skadar man m ulnaris lateralis (11). Det finns väldigt få beskrivna fall av intern fixering men Rijkenhuizen och Nemeth (11) beskriver två fall som fixerats med skruvar. En av frakturerna läkte med bennybildning och hästen var ohalt efter elva månader. I det andra fallet uppstod osteolys runt ena skruven samt periostala benpålagringar och 18 månader efter operationen var hästen ”pasture sound”.

Easley och Schneider (6) beskriver en experimentell studie där man har gjort

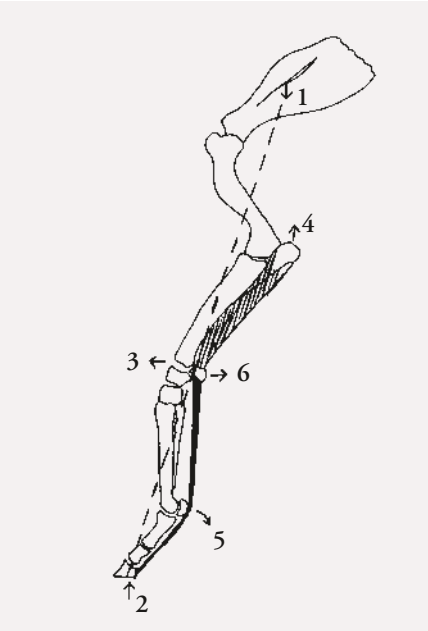

FIGUR 3. *”Bowstring”-effekten:*

1 Kroppsvikten ger en kraft nedåt.

2 Mottryck från marken. Den streckade linjen visar kraftaxeln mellan 1 och 2.

3 Carpus rörelse då kraftaxeln inte går genom leden.

4 Sträckning av tricepsmuskulaturen spänner böjsenorna.

5 Kotleden sträcks och bidrar till ytterligare spänning i böjsenorna.

6 Böjsenorna dras bakåt (på grund av 4 och 5), i väg från kraftaxeln, och ger ett kraftigt tryck på proximala annularligamentet vilket innebär stor dragning i oca vilket kan leda till en frakturering av oca.

FIGUR 4. *Vid palpation på böjt ben kan en instabilitet i oca ibland kännas.*

en vertikal osteotomi på nio hästar för att simulera en fraktur av oca. Tre av hästarna behandlades konservativt som kontrollgrupp, dessa var efter sex månader fortfarande halta och på röntgen hade en fibrös sammanväxning av frakturerna skett. De återstående sex frakturerna fixerades med hjälp av en Carnine-Schneider equine C-clamp och två 4,5 mm cortical-skruvar. Tre av frakturerna fixerades direkt och resterande tre 14–21 dagar efter osteotomin. Vid uppföljning 60 dagar postoperativt var de hästar som fixerats direkt efter frakturerningen ohalta medan de som fixerats först efter 14–21 dagar fortfarande visade hälta. Vid nästa uppföljning 150 dagar postoperativt var alla de hästar som fixerats med skruvar ohalta. På röntgen hade alla fixerade frakturer läkt med bennybildning.

Chipfrakturer (dorsoproximala eller palmarodistala) kan behandlas antingen kirurgiskt eller konservativt. I en studie av Dyson (5) följdes hästar upp som haft dorsoproximala fragment och behandlats antingen kirurgiskt med resektion av fragmentet eller konservativt. Man följde dessa hästar upp till fem år efter frakturerningen och ingen av dem utvecklade artros i radiokarpalleden (5).

Även resektion av ett palmart fragment finns beskrivet i litteraturen. Man har då fått ett minskat tryck i karpalkanalen men också ett minskat stöd för m ulnaris lateralis och böjsenorna, vilket medfört artros i carpus och hyperextension av carpus. Denna behandling rekommenderas därför inte (14).

Vertikala och komminuta frakturer behandlas oftast konservativt med boxvila och Robert Jones-bandage under två månader följt av vistelse i liten hage upp till ett år (10).

I litteraturen anses prognosen ibland dålig vid konservativ behandling (6) på grund av att frakturen läker med en fibrös sammanväxning eller för att hästen sekundärt kan drabbas av karpalkanalsyndromet (se kommande stycke). Enligt andra författare är prognosen god trots att läkningen sker med en fibrös sammanväxning (2, 5). Med vila upp till tolv månader har många hästar kommit tillbaka till tävlingsbanan, en häst har t o m fått en olympisk guldmedalj i fälttävlan.

Orsaken till att frakturerna läker med en fibrös sammanväxning av oca i stället för bennybildning vid konservativ behandling är att det palmara fragmentet inte är stabilt på grund av att flexormuskulaturen drar i det, vilket medför en dislokation av frakturen. Något större felläge blir det inte på grund av att de proximala, mediala och distala ligamenten fixerar benet. Denna instabilitet är ändå tillräcklig för att frakturen ska läka ➤

➤ med en fibrös sammanväxning istället för med bennybildning (11).

KOMPLIKATIONER

En relativt vanlig komplikation som beskrivs i litteraturen är karpalkanalsyndromet (2, 7, 9, 13), där frakturen eller det direkta traumat på mjukdelsvävnaden runt frakturen leder till en kompression av kanalen som resulterar i hälta. Vid långvarig irritation av proximala annularligamentet blir detta förtjockat, vilket medför ytterligare kompression av mjukdelarna i karpalkanalen. Tryck på nerver och kärl ökar, vilket medför minskat blodflöde till det distala benet och kan leda till smärta och hälta (13). Karpalsenskidan blir fylld men symtomen kan vara intermittenta. Vid snabb flexion av carpus uppstår smärta på grund av ytterligare minskat blodflöde i kärlen. Hos vissa hästar försvinner digitalpulsen helt under flexionen.

Diagnosen ställs med ledning av de kliniska symtomen och en intrasynovial anestesi (5 ml).

Behandlingen består av resektion av proximala annularligamentet och prognosen bedöms som god (7, 9, 13). Andra komplikationer som nämns i litteraturen är karpal hyperextension och refrakturer, men dessa är mindre vanliga (3).

MATERIAL OCH METODER

Denna studie baseras på material inhämtat från 17 ATG-kliniker och från Hästkliniken vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala. På många ATG-kliniker är det dominerande klientelet travare och fullblod, men även andra hästraser besöker dessa kliniker.

Journaler och röntgenbilder från hästar med fraktur av os carpi accessorium har samlats in, med uppföljande telefonkontakt med djurägare.

Studien omfattar en tidsperiod om drygt fem år (1 januari 1998 – 1 mars 2003). Under denna tidsperiod registrerades 168 karpalfrakturer, varav 19 på os carpi accessorium, alltså en frekvens på elva procent. Hästarna grupperades efter ras, ålder, kön, användningsområde, vilket framben som frakturerat samt vilken typ av fraktur de drabbats av. Behandling och behandlingsutgång samt eventuella komplikationer har följts upp.

Ras, ålder, kön, användningsområde samt vilket ben som frakturerat framgår av Tabell 1. De olika frakturtyperna redovisas i Tabell 2.

FIGUR 5. *Två dagar gammal komminut vertikalfraktur på 13-årig travare. Hästen blev ohalt efter ett års vila och rids idag kontinuerligt.*

FIGUR 6. *Fyra veckor gammal komminut vertikalfraktur på 15-årigt halvblod. Hästen drabbades två månader senare av karpalkanalsyndromet.*

Tabell 1. RAS, FRAKTURBEN, ÅLDER, KÖN OCH ANVÄNDNINGSOMRÅDE PÅ DE 19 HÄSTAR SOM INGÅR I STUDIEN.

Variabel		Antal
Ras	Engelskt fullblod	4
	Varmblodig travare	5
	Ridhästar av olika raser	10
Frakturen uppstod i	Vänster framben	9
	Höger framben	10
Ålder	0,5–19 år	
	Medelålder 8,4 år	
Kön	Sto	7
	Hingst	5
	Valack	7
Användningsområde	Ridhäst	6
	Galopp	3
	Trav	2
	Avel	3
	Unghäst	5

Tabell 2. TYP AV FRAKTUR I DE 19 FALL SOM INGÅR I STUDIEN.

Frakturtyp	Antal
Komminuta vertikalfrakturer	11
Vertikalfrakturer	5
Apikalfrakturer	2
Horisontell + vertikalfissur	1

RESULTAT

En häst blev halt efter ett snabbjobb, resterande hästar hittades halta i hagen.

Av de totalt 19 hästarna i studien avlivades fem utan behandling. Två av dessa var 19 år gamla med komminuta vertikalfrakturer med många frakturfragment, där prognosen bedömdes som dålig. En häst som avlivades hade en samtidig slabfraktur i C3, samt en tidigare sjukdomshistoria inkluderande andra problem. I de två resterande fallen, en häst med en apikalfraktur och en med en komminut vertikalfraktur, finns det inga uppgifter om varför man bedömde att hästarna skulle avlivas.

Återstående 14 hästar behandlades alla konservativt. Tolv blev ohalta och friskförklarade efter en konvalescensperiod på mellan fyra månader och ett år.

Komminuta vertikalfrakturer

Av dessa tolv var sex komminuta vertikalfrakturer, där samtliga blev ohalta efter en konvalescensperiod på fyra till elva månader.

Två av hästarna återgick till träning men den ena avlivades efter två års tävlande på grund av andra orsaker.

Två hästar återgick till att vara ridhästar (Figur 5). Den ena drabbades av karpalkanalsyndromet tre månader efter fraktureringen och en resektion av proximala annularligamentet utfördes med gott resultat. Hästen vilade totalt elva månader efter fraktureringen och rids idag normalt (Figur 6).

De återstående två hästarna var ett fullblod i träning och en häst som används som avelssto.

Övriga frakturtyper

Den näst vanligaste frakturtypen var en ren vertikalfraktur. I de tre fall där konvalescenstiden är känd, var den fem månader till ett år. I denna grupp ingick två fullblod i träning, ett halvblod under inridning samt ett arabiskt fullblod där inridning inte påbörjats. Hos halvblodet diagnostiserades frakturen med röntgen

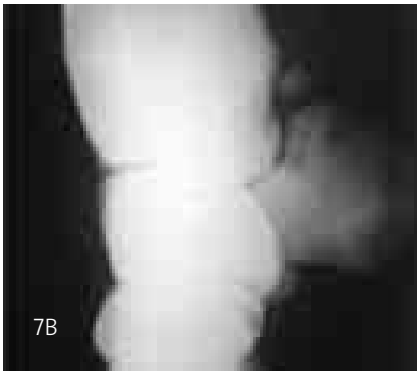

FIGUR 7A OCH 7B. *7A: 14 dagar gammal apikalfraktur på 1,5-årigt fullblod. 7B: Samma häst sju månader senare. Fragmentet har lossnat och ligger dorsalt om oca.*

först två månader efter skadetillfället och hästen sprang i stor hage fram till dess. Hästen var ohalt efter ett år.

En häst som hade en vertikal och en horisontell fissur var ohalt efter sju månaders vila.

Ett fullblod med en apikalfraktur vilade i hage sju månader och började därefter tränas (Figur 7A). Efter en månads träning lossnade fragmentet och det låg nu ca 1,5 cm dorsalt om oca (Figur 7B). Hästen visade hälta under två veckor efter det att fragmentet lossnat, men var sedan ohalt. Den sattes i träning igen efter en månad och har nu varit i träning i fem månader.

Den ena av resterande två hästar var ett 19-årigt halvblodssto med en komminut vertikalfraktur som hade en kronisk låggradig hälta. På röntgen syntes artros i radiokarpalleden men det fanns inga röntgenbilder från tiden före frakturen. Om artrosförändringarna var sekundära till frakturen eller hade funnits tidigare kunde inte avgöras. Den sista hästen, ett ettårigt arabiskt fullblod med en komminut vertikalfraktur, var vid artikelns tillkomst fortfarande i konvalescens sedan tre månader och markerade hälta i trav. På röntgen hade en bennybildning av frakturen börjat ske (Figur 8A och 8B).

Endast i sex fall gjordes uppföljande röntgen. Hos en av dessa hästar, ett ettårigt arabiskt fullblod med en komminut vertikalfraktur, syntes bennybildning tre månader efter fraktureringen. De resterande frakturerna hade läkt med fibrös sammanväxning. ➤

FIGUR 8A OCH 8B. *8A: 16 dagar gammal komminut vertikalfraktur på ettårigt arabiskt fullblod. 8B: Samma häst tre månader senare. Frakturen läker med bennybildning.*

➤ DISKUSSION

Syftet med studien var att göra en retrospektiv sammanställning av frakturer på os carpi accessorium avseende frekvens, behandling och prognos, på hästar som inkommit till 18 hästkliniker i Sverige under en femårsperiod. Av totalt 168 karpalbensfrakturer i materialet var 19 frakturer på oca. Detta ger en frekvens på elva procent, vilket är betydligt högre än de två procent som anges i litteraturen (1, 2, 8, 11).

Det finns inte många tidigare studier eller sammanställningar av frakturer på oca. I en retrospektiv studie av Barr och medarbetare (2), där 17 fall av 19 var vertikalfrakturer på oca, mättes på röntgenbilder var vertikalfrakturen uppkommit på benet. Det dorsala och palmara fragmentets längd mättes enligt Figur 9. I denna studie var det dorsala fragmentets längd mellan 24–66 procent av hela benets längd, med ett medelvärde på 46 procent. I samma studie gjordes liknande mätningar där man mätte var på oca den laterala fåran där m ulnaris lateralis löper fanns. Mätningarna varierade mellan 23–31 procent med ett medelvärde på 28 procent. Detta visar att frakturen oftast sker palmart om fåran där m ulnaris lateralis löper.

I en experimentell studie av Easley och Schneider (6) gjorde man osteotomi på oca för att simulera en fraktur. Osteotomin utfördes vid den laterala fåran där m ulnaris lateralis löper. De hästar där frakturerna fixerats med skruvar var alla ohalta vid uppföljandet 150 dagar postoperativt och hade på röntgen läkt med bennybildning. De som behandlats konservativt visade fortfarande hälta vid uppföljandet 150 dagar efter osteotomin och på röntgen hade en fibrös sammanväxning skett. Att Easley och Schneider fick så bra resultat vid sina fixeringar kan bero dels på att osteotomin utfördes där frakturen oftast inte uppkommer (enligt Barrs studie), vilket kanske kan påverka resultatet, dels på att man vid en osteotomi

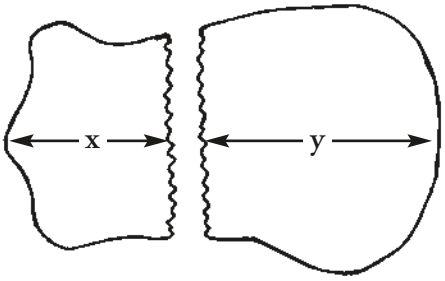

FIGUR 9. *I Barrs studie mättes på en lateromedial röntgenbild av oca var frakturen uppkommit på benet. Dorsala (x) och palmara (y) fragmentet mättes och förhållandet uttrycks i följande formel: x/x+y*

får frakturändar som passar exakt ihop och vidare på att ingen mjukdelsskada fanns runt frakturen.

I denna studie hade det dorsala fragmentet (fem vertikalfrakturer och elva komminuta vertikalfrakturer) en längd på mellan 22–67 procent av hela benets längd, med ett medelvärde på 41 procent. Även denna studie pekar alltså på att frakturen oftast sker palmart om den laterala fåran där m ulnaris lateralis löper.

Behandling

Både i Sverige och i andra länder är den vanligaste behandlingsformen konservativ. Det finns inte så många kliniska fall av kirurgisk behandling beskrivna. Easley och Schneiders experimentella studie kan ge intryck av att operation skulle vara bättre än konservativ behandling, men osteotomin går inte att direkt jämföra med de verkliga fallen där frakturlinjen ser annorlunda ut samt att man har en kraftig mjukdelsskada runt frakturen. I det fall som finns beskrivet i litteraturen av kirurgisk behandling tog det elva månader för hästen att bli ohalt efter operationen, vilket är lika lång konvalescenstid som de konservativt behandlade. Med tanke på att kirurgisk behandling är svår på grund av benets anatomi och att konvalescenstiden inte verkar minska jämfört med konservativ behandling, är det tveksamt om man har något att vinna med kirurgisk behandling. Dessutom har man bra resultat vid konservativ behandling.

Drabbade ben

Om man tittar på vilket framben som främst frakturerar hos trav- och galopphästar, hade tre av fyra fullblod och fyra av fem travare frakturen på vänster framben. Två av dessa sju hästar hade dock inte börjat tränas när frakturen inträffade, och av de resterande fem var en avelshäst, en ridhäst och bara tre starthästar. Avelshästen och ridhästen hade i yngre ålder startat i trav. Om det är så att trav- och galopphästar får en ökad belastning och kanske ett ökat vridmoment i carpus på vänster framben då de springer i vänster varv, är svårbedömt eftersom materialet är för litet. Dessutom skadades endast en av hästarna (ett 1,5-årigt fullblod) under ett snabbjobb, resterande skadades i hagen.

Prognos

Prognosen får, baserat på denna studie, anses god vid konservativ behandling av vertikalfrakturer eller komminuta vertikalfrakturer som inte dislokerats för mycket eller är intraartikulära. Om frakturen involverar radiokarpalleden finns alltid en risk för artrosbildning och prognosen är sämre. Även apikalfrakturer som inte berör radiokarpalleden tycks ha god prognos.

Unghästar hade i denna studie ett snabbare läkningsförlopp jämfört med äldre hästar och prognosen får anses bättre desto yngre hästen är.

Konvalescenstiden i denna sammanställning var fyra till tolv månader (medeltal 8,6 månader) vid konservativ behandling. De första två månaderna har hästarna hållits i boxvila och haft Robert Jones-bandage, följt av vistelse i liten hage upp till ett år. Med ledning av dessa fall får man konstatera att det är bra prognos vid konservativ behandling av frakturer på oca.

Studier på större material än detta kan ge ytterligare klarhet i vilken behandlingsregim som är bäst och hur prognosen är vid oca-frakturer. En av hästarna i denna studie var fortfarande i

konvalescens vid artikelns färdigställande, och har inte kunnat utvärderas.

SUMMARY

Fracture of the accessory carpal bone in the horse

Fractures of the accessory carpal bone occur occasionally in the horse. An incidence rate of 2% of all carpal bone fractures has been reported. The fractures are most common in racing thoroughbreds and in three-day event horses. Fractures of the accessory carpal bone are considered to carry a guarded to poor prognosis.

This is a retrospective study of fractures of the accessory carpal bone regarding incidence, treatment and prognosis during a five year period at 18 horse clinics in Sweden. Journals and X-rays from horses with fracture of the accessory carpal bone have been collected and follow up interviews have been done with the owners.

During the period studied, 168 cases of carpal bone fractures were reported and 19 of these were fractures of the accessory carpal bone, which give an incidence rate of 11%. Thoroughbreds, standardbred trotters and riding horses of different breeds were represented and the average age was 8.4 years.

The most common fracture type was a comminuted vertical fracture, followed by vertical fracture and apical fracture. The fracture was often palmar to the groove where the tendon of m ulnaris lateralis runs. All horses in the study were treated conservatively, which is the most common treatment both in Sweden and in other countries. Surgical treatment is difficult due to the anatomy of the bone.

The prognosis, based on this study, is good with conservative treatment of vertical fractures or comminuted vertical fractures not involving the radiocarpal joint. If the fracture involves the radiocarpal joint there is always a risk of arthrosis and the prognosis is poor.

Apical fractures that do not involve the radiocarpal joint seem to carry a good prognosis. In this study, the convalescence time for all fractures ranged from 4 to 12 months, with an average of 8.6 months, with conservative treatment.

Referenser

1. Auer J A & Stick J A, eds. Equine Surgery, 2nd ed. Philadelphia, W B Saunders Company, 1999, 828–829.
2. Barr A R S, Sinnott J A & Denny H R. Fractures of the accessory carpal bone in the horse. Vet Rec, 1990, 432–434.
3. Carson D M. The osseous repair of horisontal fracture of the accessory carpalbone in a thoroughbred racehorse. Equine Vet Educ, 1990, 2, 4, 173–176.
4. Dyce K M, Sack W O & Wensing C J G, eds. Textbook of Veterinary Anatomy. Philadelphia, W B Saunders Company, 1987, 551–554.
5. Dyson S J. Fractures of the accessory carpal bone. Equine Vet Educ, 1990, 2, 4, 188–190.
6. Easley K J & Schneider J E. Evaluation of a surgical technique for repair of equine accessory carpal bone fractures. J Am Vet Med Ass, 1981, 178, 3, 219–223.
7. Mackay-Smith M P, Cushing L S & Leslie J A. "Carpal canal" syndrome in horses. J Am Vet Med Ass, 1972, 160, 7, 993–997.
8. Munroe G A & Cauvin E. Surgical treatment of a comminuted articular fracture of the accessory carpal bone in a thoroughbred horse. Vet Rec, 1997, 141, 2, 47–49.
9. Radue P. Carpal tunnel syndrome due to fracture of the accessory carpal bone. Equine Practice, 1981, 3, 5–18.
10. Richardson D W, White N A & Moore J N. Carpal bone fractures. Current Practice of Equine Surgery, 1990, 566–574.
11. Rijkenhoizen A B M & Nemeth F. Accessory carpal bone fractures in the horse. Veterinary Quarterly, 1994, 16, Suppl 2, 101–103.
12. Sisson S. Sisson & Grossman, eds. The Anatomy of the Domestic Animals. Vol 1, 5th edn. Philadelphia, W B Saunders Company, 1975, pp 288, 356–357, 429–430.
13. Stashak T S. Carpal canal (Tunnel) syndrome. Adams' Lameness in horses. 4th edn. Philadelphia, Lea & Febiger, 1987, 659–661.
14. Stashak T S. Fractures of the accessory carpal bone. Adams' Lameness in horses, 1987, 4th edn. Philadelphia, Lea & Febiger, 1987, 661–663.

***LENA BRASK,** leg veterinär, specialist i hästens sjukdomar, ATGs Hästklinik Täby Galopp, Box 29, 183 21 Täby.

Dermatitis

Cefaseptin® vet.

Cefaseptin® vet.

Cefaseptin® vet.
(Cefalexin)

Effektivt mot
Staphylococcus intermedius

God Smaklighet !

Cefaseptin® vet. tabletter:
120 mg med brytskåra: 30 st.
600 mg med brytskåra: 30 st och 90 st.

Vid förskrivning, se FASS vet.

ScanimalHealth

Box 9 • 265 21 Åstorp • Tel. 042-676 03 • Fax 042-676 04
E-post: scanimal@telia.com

noterat

SVA internationellt referenslaboratorium för PCR

OIE, Office International des Epizooties, den veterinära motsvarigheten till WHO, utsåg vid generalförsamlingens möte i Paris den 27 maj SVA till internationellt referenslaboratorium för PCR, Polymerase Chain Reaction, för diagnostisering av virussjukdomar inom det veterinärmedicinska området. PCR är en genteknikmetod som medger att arvsmassan hos en mikroorganism kan uppförstoras till enkelt påvisbara mängder t ex virus-DNA. På detta sätt kan virussjukdomar som mul- och klövsjuka, svinpest och coronavirusinfektioner, som SARS, snabbt och med hög precision diagnostiseras.

SVA har utvecklat metoder för molekylär epizootologi. Det är därigenom möjligt att följa infektionsvägar i olika länder eller kontinenter. Genom kartläggning av spridningsvägarna med de nya metoderna kan sjukdomar bekämpas snabbare och mer effektivt.

Utnämnandet är av stor betydelse för SVA och samtidigt ett erkännande av den samlade kompetensen inom myndigheten.

– Det ger oss en tydlig profil och ökade möjligheter till internationellt samarbete inom det snabbt expanderande och viktiga området, molekylärbiologisk diagnostik, kommenterar generaldirektör Anders Engvall. ■

Korna intar Stockholm

Den 1 juni startade den tolv veckor långa konstutställningen Cow Parade runtom i Stockholm. Utställningen, som tidigare gjort succé i New York, Sydney, Chicago, London och Dublin exponerar glasfiberkossor i naturlig storlek som utsmyckats av konstnärer och finns utspridda över hela stan.

Svensk Mjölk deltar i utställningen med en mys-ko i Gallerian där man kan sitta skönt bland gräsiga kuddar och lyssna på koljud. Svensk Mjölks mys-ko har tagits fram med hjälp av konstnärerna Anders Lindgren och Tove Axelsson. De har byggt om en liggande ko till en sittmöbel med gräsfärgade och somriga kuddar. Dessutom kommer det ljud av en kos idisslande (och avlägsna kors råmande) inifrån kon. Den liggande kon inbjuder även till att lägga sig och lyssna på ljuden.

Mys-kon – ett av verken i sommarens koparad i Stockholm. Foto: Jann Lipka.

Under utställningens gång kommer Svensk Mjölk att presentera diverse ko-fakta vid mys-kon. Mys-kon kommer – liksom övriga kor i utställningen – att auktioneras ut efter sommaren (på Stockholms Auktionsverk 27 september). Merparten av intäkterna går till BRIS, Barnens Rätt i Samhället. ■

JENS HÄGGSTRÖM, leg veterinär, VMD, professor och **CLARENCE KVART**, leg veterinär, VMD, professor.*

Patientinkallelse

Klinisk prövning av medicinsk hjärtsviktsbehandling

Författarna vill med följande artikel göra en patientinkallelse till klinisk prövning av hjärtläkemedlet Vetmedin (pimobendan) vid mitralisinsufficiens hos hund. Totalt deltar 26 olika center fördelade mellan Europa, Nordamerika och Australien i studien, som benämns ”The Quality of Life and Extension of Survival Time (QUEST) Trial”.

En klinisk studie där effekterna av Vetmedin vet® (pimobendan) jämförs med effekterna av en positiv kontroll i form av Fortekor vet® (benazepril) kommer att starta under hösten 2004 i Sverige. Målsättningen med studien är att undersöka vilken behandling av hundar med valvulär endokardos och hjärtsvikt som är mest positiv för hundens livslängd och livskvalitet. Totalt deltar 26 olika center fördelade mellan Europa, Nordamerika och Australien, varav fyra är i Sverige.

Studien avser hundar äldre än fem år med en kroppsvikt mellan fem och 20 kg med mitralisinsufficiens orsakad av valvulär endokardos. Inga restriktioner föreligger med avseende på rastillhörighet. Hundarna skall någon gång innan rekrytering till studien ha utvecklat kliniska och radiologiska tecken på hjärtsvikt orsakad av mitralisinsufficiens. Både obehandlade hundar och hundar som tidigare stabiliserats med hjälp av medicinsk hjärtsviktsbehandling kan inkluderas i studien. I det senare fallet kommer emellertid eventuella preparat ➤

Jens Häggström är en av initiativtagarna till behandlingsstudien av hundar med mitralisinsufficiens orsakad av valvulär endokardos. Inga restriktioner föreligger avseende hundarnas rastillhörighet.

att anpassas så att de inte interfererar med försökssubstanserna. Hundarna kommer därefter slumpmässigt att behandlas med antingen Vetmedin vet® eller Fortekor vet® utöver annan pågående hjärtsviktbehandling. Hundarna följs sedan med regelbundna återbesök fram tills hunden dör, avlivas eller tas ut ur studien på grund av att den utvecklat så grava sjukdomstecken att den kan anses vara refraktär enligt definition i protokollet. En rekrytering av ungefär 260 hundar planeras till studien, vilken kommer att pågå under totalt tre år. Lämpliga patienter kan hänvisas till de djursjukhus/kliniker som ingår i studien, där också de försöksansvariga kan bistå med mer information.

BAKGRUND

Kliniska studier av hundar med hjärtsvikt orsakad av valvulär endokardos har visat att behandling med Enacard vet® (enalapril) eller Fortekor vet® (benazepril), två Angiotensin-converting-enzymhämmare (ACE-hämmare) med liknande egenskaper, inte bara leder till en förbättring av patientens kliniska status, utan också till en ökad överlevnadstid när preparaten används tillsammans med andra hjärtfarmaka och diuretika (1, 2, 3, 7). Den kliniska dokumentationen rörande den nyligen godkända ACE-hämmaren Vasotop vet® (ramipril) är inte lika omfattande men preparatet förefaller ha motsvarande effekter som enalapril och benazepril, vilket är förväntat eftersom samtliga preparat bygger på samma behandlingsprincip och har mycket liknande farmakokinetik (5, 10, 11). Vetmedin vet® (pimobendan) har en helt annan verkningsmekanism än ACE-hämmarna eftersom preparatet dels ökar hjärtats kontraktionskraft (positiv inotrop) och dels dilaterar systemiska blodkärl (6). Två separata mekanismer leder till ökad inotropi, en ökad känslighet för kalcium hos myokardiella kontraktila protein samt en hämning av myokardiell phosfodiesteras (PDE) III aktivitet. Pimobendan resulterar även i en selektiv perifer PDE III hämning vilket leder till systemisk vasodilatation (6). På grund av dessa farmakologiska effekter används pimobendan vid behandling av hjärtsviktspatienter. Hos hundar med dilaterad kardiomyopati (DCM) har pimobendan visats ge en förbättrad klinisk status och förbättrad livskvalitet (8, 9). I en studie kunde även en längre överlevnadstid påvisas hos doberman pinschers med DCM som behandlades med pimobendan utöver annan hjärtsviktsterapi än de som endast behandlades med gängse hjärtsviktsterapi (4). Dokumentationen rörande pimobendans effekter vid mitralisinsufficiens orsakad av valvulär endokardos är mindre omfattande. Studier har visat att pimobendan förbättrar klinisk status och livskvalitet även hos dessa hundar då preparatet används tillsammans med andra hjärtfarmaka och diuretika (9, 12). Däremot föreligger inga studier rörande pimobendans effekter på överlevnadstid hos hundar med valvulär endokardos och hjärtsvikt. Vetmedin vet® är idag godkänt i Sverige för veterinärmedicinskt bruk med indikationen hjärtinsufficiens orsakad av dilaterad kardiomyopati.

PATIENTER OCH INKLUSIONSKRITERIER

Studien avser hundar äldre än fem år med en kroppsvikt mellan fem och 20 kg med blåsljud orsakad av valvulär endokardos. Innan en hund inkluderas i studien måste diagnosen valvulär endokardos som orsak till mitralisinsufficiens och hjärtförstoring verifieras genom ultraljud. Vidare inkluderas endast hundar som har eller har haft kliniska och radiologiska tecken (dvs lungödem och/eller lungstas) på hjärtsvikt. Både obehandlade hundar och hundar som tidigare stabiliserats med hjälp av medicinsk hjärtsviktsbehandling kan inkluderas i studien. När hunden startar studien kommer eventuella preparat att anpassas så att de inte interfererar med försökssubstanserna, dock inte på så sätt att hundens välbefinnande riskeras. Hundar med andra hjärtsjukdomar än valvulärendokardos inkluderas inte, inte heller hundar som har andra system- och/eller andra organrelaterade sjukdomar.

STUDIEDESIGN

Hundarna i studien randomiseras till två behandlingsgrupper: en grupp som behandlas med Vetmedin vet® och en grupp som behandlas med Fortekor vet®, i bägge grupperna sker behandlingen utöver annan pågående hjärtsviktsterapi. Hundarna följs sedan med regelbundna återbesök fram tills de dör, avlivas eller tas ut ur studien på grund av att de utvecklat så grava sjukdomstecken att de kan anses vara refraktära enligt definition i protokollet. Studien är blindad vilket innebär att det inte är känt för undersökarna huruvida hunden behandlas med Vetmedin vet® eller Fortekor vet® utöver annan pågående hjärtsviktsterapi. Målsättningen med studien är att undersöka hur behandling av hundar med valvulär endokardos och hjärtsvikt med Vetmedin vet® påverkar hundens livslängd och livskvalitet i jämförelse med en positiv kontroll, Fortekor vet®. Det är givetvis fritt för djurägaren att när som helst lämna studien.

BIVERKNINGAR

I denna, liksom alla kliniska studier, ställs höga krav avseende rapportering av biverkningar. Det är av yttersta vikt att alla misstänkta biverkningar registreras, milda såväl som allvarliga. Det är också ett rättmätigt krav att hundägare som ju upplåter sina värdefulla djur i studien också vid minsta misstanke om en biverkning får denna registrerad och djuret vederbörligen undersökt och behandlat. Enligt tillverkaren inrapporterades endast ett fall på 1,25 miljoner doseringar Vetmedin vet® som misstänkt

läkemedelsbiverkning under tidsperioden 1999 till 2003, vilket kan anses vara en synnerligen låg frekvens. De biverkningar som finns dokumenterade för Vetmedin vet® är enstaka fall av takykardi och kräkningar. För Fortekor vet® har ett litet antal hundar visat övergående tecken på trötthet.

Tabell 1. Kontaktpersoner och kontaktuppgifter till de djursjukhus/kliniker som deltar i studien i Sverige och övriga nordiska länder.

Kontaktpersoner	Adress	Tel, fax och e-mail
	Center i Sverige	
Jens Häggström Clarence Kvart	SLU, Uppsala, Sverige Box 7039 750 07 Uppsala	Tel: +46-(0)18-67 21 24 Fax: +46-(0)18-67 35 34 e-mail: jens.haggstrom@Kirmed.slu.se
Martin Rapp Sofia Hanås	Regiondjursjukhuset Strömsholm Syltahagsvägen 12 730 40 Kolbäck	Tel:+46-(0)220-458 00 Fax:+46-(0)220-532 57 e-mail: martin.rapp@regdjsh.se
Anna Tidholm	Djursjukhuset Albano Rinkebyvägen 23 182 36 Danderyd	Tel:+46(0)8-50 53 04 00 Fax:+46(0)8-50 53 04 01 e-mail: anna_tidholm@hotmail.com
Björn Åblad	Stiftelsen Blå Stjärnans Djursjukhus Gjutjärnsgatan 4 417 07 Göteborg	Tel:+46-(0)31-65 35 26 Fax:+46-(0)31-65 35 29 e-mail: bjorn.ablad@blastjarnan.se
	Center i andra nordiska länder	
Anders Eriksson	Finnoontie 31 FI-02280 Espoo, Finland	Tel:+358-9-8 88 19 11 Fax:+358-9-86 76 11 17 e-mail: anders.eriksson@espooanimhosp.com
Mette Rønn-Landbo	Aalborg Dyrehospital (Aalborg Animal Hospital) Frederikstadvej 5 DK-9200 Aalborg SV, Danmark	Tel:+45-98-18 19 11 Fax: +45-98-18 19 46 e-mail: mrl@aad.dk
Anna Eggertsdottir	Norges Veterinærhøgskole Inst. for smådyr Postboks 8146 Dep. NO-0033 Oslo, Norge	Tel +47-22-96 45 00 Fax: +47-22-96 49 62 e-mail: anna.eggertsdottir@veths.no

Tabell 2. Kontaktpersoner vid center i övriga Europa/Kanada/Australien som deltar i studien.

Kontaktperson/er	Ort	Land
Brad Gavaghan	Queensland	Australien
Marie-Claude Belanger/Rocky DiFruscia	Saint Hyacinthe	Kanada
Michael O'Grady	Guelph	Kanada
Michele Borgarelli	Torino	Italien
Claudio Bussadori	Milano	Italien
Roberto A Santilli	Varese	Italien
Matthias Schneider	Giessen	Tyskland
Alan Kovacevic	Berlin	Tyskland
Jan-Gerd Kresken	Duisburg	Tyskland
Michael Deinert	Wiesloch	Tyskland
Tony Glaus	Zurich	Schweiz
Christophe Lombard	Bern	Schweiz
Adrian Boswood	London	England
Jo Dukes-McEwan	Glasgow	Skottland
Anne French	Edinborough	Skottland
Chris Little	Canterbury	England
Mark Patteson	Stinchcombe	England
Sarah Smith	Derby	England

FINANSIERING

Projektet är finansierat av läkemedelsfirman Boehringer Ingelheim Vetmedica, Ingelheim, Tyskland och alla undersökningar och behandlingar är kostnadsfria för djurägarna.

HÄNVISNING

De djursjukhus/kliniker som redovisas i Tabell 1 deltar i projektet i de nordiska länderna, och patienter kan hänvisas till något av dessa. Ytterligare information, till djurägare och remitterande veterinärer, kommer att kunna erhållas vid hänvändelse till dessa kliniker. Tabell 2 redovisar kontaktpersoner och orter för andra center i övriga Europa/Kanada/Australien som deltar i projektet.

Referenser

1. BENCH Study Group, The. The effect of benazepril on survival times and clinical signs of dogs with congestive heart failure: Results of a multicenter, prospective, randomized, double-blinded, placebo-controlled, long-term clinical trial. J Vet Cardiol, 1999, 1, 7–18.
2. COVE Study Group, The. Controlled clinical evaluation of enalapril in dogs with heart failure: results of the Cooperative Veterinary Enalapril Study Group. J Vet Intern Med, 1995, 9, 4, 243–252.
3. Ettinger SJ, Benitz AM, Ericsson GF, et al. Effects of enalapril maleate on survival of dogs with naturally acquired heart failure. The Long-Term Investigation of Veterinary Enalapril (LIVE) Study Group. J Am Vet Med Assoc, 1998, 213, 11, 1573–1577.
4. Fuentes V, Corcoran B, French A, Schober K, Kleemann R & Justus C. A double-blind, randomized, placebo-controlled study of pimobendan in dogs with dilated cardiomyopathy. J Vet Intern Med, 2002, 16, 255–261.

5. Hamlin R & Nakayama T. Comparison of some pharmacokinetic parameters of 5 angiotensin-converting enzyme inhibitors in normal beagles. J Vet Intern Med, 1998, 12, 93–95.
6. Honerjäger P, Heiss A, Schäfer-Korting M, et al. UD-CG 115 – a cardiotonic pyridazinone which elevated cyclic AMP and prolongs the action potential in guinea-pig papillary muscle. Arch Pharmacol, 1984, 325, 259–269.
7. IMPROVE Study Group, The. Acute and short-term hemodynamic, echocardiographic, and clinical effects of enalapril maleate in dogs with naturally acquired heart failure: results of the Invasive Multicenter PROspective Veterinary Evaluation of Enalapril study. The IMPROVE Study Group. J Vet Intern Med, 1995, 9, 234–242.
8. Justus C & Kleemann R. Comparative clinical trial using either pimobendan or digoxin in combination with furosemide (Lasix) in dogs suffering from congestive heart failure (CHF). Boehringer Ingelheim Vetmedica GmbH 6821 UDC 9202, 1996.
9. Lombard C. Therapy of congestive heart failure in dogs with pimobendan. Proc 17th American College of Veterinary Internal Medicine (ACVIM) Forum, 2000 May 25–28, Seattle, Ws, 2000, 107–109.
10. Sent U, Haarer-Kindler M, Hüttig A, et al. Ergebnisse einer prospektiven Multicenterstudie zur Langzeittherterapie mit dem ACE-Hemmer Ramipril (Vasotop) bei Hunden mit erworberen Herzkrankungen. Teil 2. Kleintierpraxis, 2000, 45, 203–214.
11. Sent U, Haarer-Kindler M, Hüttig A, Schille F, Skrodzki M, Zschiesche E, et al. Ergebnisse einer prospektiven Multicenterstudie zur Langzeittherterapie mit dem ACE-Hemmer Ramipril (Vasotop) bei hunden mit erworberen Herzkrankungen. Teil 1. Kleintierpraxis, 2000, 45, 123–131.
12. Smith P, French A, Van Israel N, et al. Long-term efficacy and safety of pimobendan in slight to moderate heart failure caused by myxomatous mitral valve disease in dogs. A prospective, single-blind parallel 6-month comparison with ramipril. J Vet Intern Med, 2003, 17, 409.

***JENS HÄGGSTRÖM,** leg veterinär, VMD, professor, Institutionen för kirurgi och medicin smådjur, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 7037, 750 07 Uppsala.
CLARENCE KVART, leg veterinär, VMD, professor, Institutionen för anatomi och fysiologi, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 7045, 750 07 Uppsala.

ORGANISED BY:
The Danish Boological Society (BS), Danish Cattle Federation (DCF), Danish Institute for Food and Veterinary Research (DFVF), Danish Institute of Agricultural Science (DIAS), Danish Bovine Practitioners' Association (DKF), Danish Veterinary Association (DDD), and The Royal Veterinary and Agricultural University (KVL).

SPONSORED BY:
Boehringer Ingelheim
Bayer HealthCare
Orion Pharma Animal Health
Merial

For further information please visit our homepage (www.ccdays.com) or contact the conference secretariat:

Cattle Consultancy Days
c/o DDD-Kursus
Rosenlunds Allé 8
DK-2720 Vanloese
Phone: +45 3871 0888
Fax: +45 3871 0322
E-mail: kursus@ddd.dk

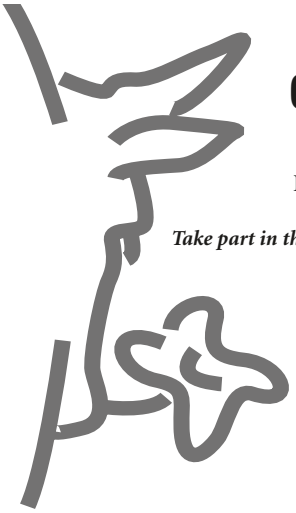

Cattle Consultancy Days 2004

ANNUAL CONFERENCE FOR BOVINE VETERINARY PRACTITIONERS AND PRODUCTION CONSULTANTS

Take part in the Cattle Consultancy Days 2004 to be held at Best Western Hotel Nyborg Strand, Nyborg, Denmark September 16 -17, 2004.

The overall objectives:
- To promote health, welfare, productivity, and economic efficiency in the cattle herds.

Why participate?
- To gain new and practically relevant information on the options for promoting health, welfare, productivity, and econmic efficiency in the cattle herds.
- To gain insight into the goals of the cattle producers and the public health considerations related to cattle production.
- To be a part of the national and international networks among practicing consultants.
- To take part in the development of links between practice and research that will promote practice-oriented Research & Development.
- To be up-to-date with implementation of new initiatives that improves health, welfare, productivity, and economic efficiency.

Who should participate?
The conference is open to an international audience. The conference language is English.

The primary target group is "practicing consultants" i.e., people with an academic training corresponding to animal or veterinary science and practical experience with consultancy tasks. They work directly with the dairy and beef producers in the field in an effort to promote health, welfare, productivity, and economic efficiency in the cattle herds.

Additional target groups are public authorities and providers of services and goods to the dairy producers and practicing consultants.

The programme
On the conference homepage (www.ccdays.com) you will find the updated conference programme as well as useful information about pre-conference courses and workshops, on-line registration, information about our sponsors and exhibitors, etc.

Vilken är din diagnos? – Radiologi

En sju år gammal hund undersöktes på grund av att den sedan två veckor tillbaka börjat luta huvudet åt vänster. Patienten undersöktes av Karin Hultin-Jäderlund vid Institutionen för kirurgi och medicin, smådjur, SLU och magnetkamerabilderna är bedömda av Estelle Ågren vid avdelningen för bilddiagnostik och klinisk kemi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU.

Australian sheperd, hanhund, sju år

Anamnes: Sedan två veckor före besöket har hunden lutat huvudet åt vänster. En vecka före symtomdebuten var höger öra kladdigt. Ett halvår tidigare hade hunden en period med likartade symtom.

Klinisk undersökning: Hunden lutar huvudet åt vänster och har högre frekvens på fysiologisk nystagmus när huvudet förs åt vänster än åt höger. Hunden visar även strabismus, dvs när hundens nos förs uppåt tittar hunden ner med vänster öga och upp med höger. I övrigt kunde inga onormala symtom påvisas vid den allmänna kliniska och neurologiska undersökningen. Resultatet från undersökningen tolkades som en påverkan på balansorgan, nervus vestibulococchlearis eller hjärnstammen. Det sistnämnda bedömdes som något mindre sannolikt på grund av avsaknad av andra neurologiska symtom än vestibularispåverkan.

Handläggning av fallet: Ägaren ville avvakta med diagnostiska undersökningar såsom öroninspektion under narkos och magnetkameraundersökning. Två månader senare hade hunden rätat upp huvudet men tappade balansen och ramlade omkull ibland. Magnetkameraundersökning rekommenderades och genomfördes.

Magnetkameraundersökning: Efter sedering med butorfanol och medetomedin undersöktes skallen med en 1,5 Tesla superledande magnet. Patienten låg på bröstet med huvudet i en så kallad knäspole. T1-viktade bilder före och efter kontrastgiva (Figur 1A och 1B), T2-viktade bilder (Figur 1C) samt ytterligare några sekvenser togs i transversala och sagittala plan med 3 mm tjocka skivor. Som kontrastmedel användes gadolinium som har paramagnetiska egenskaper och därför ger en mycket intensiv signal på T1-viktade bilder.

SVAR SE SIDAN 36

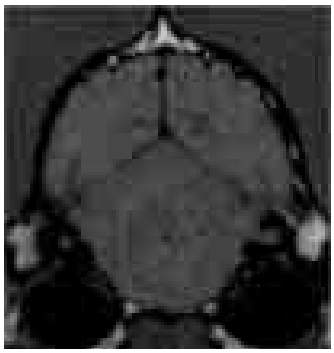

Figur 1A. *Transversal T1-viktad bild i nivå för hjärnstammen och lillhjärnan.*

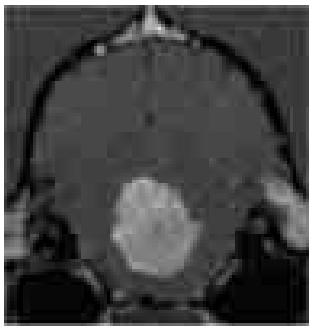

Figur 1B. *Transversal T1-viktad bild i samma nivå som Figur 1A men efter intravenös kontrastinjektion.*

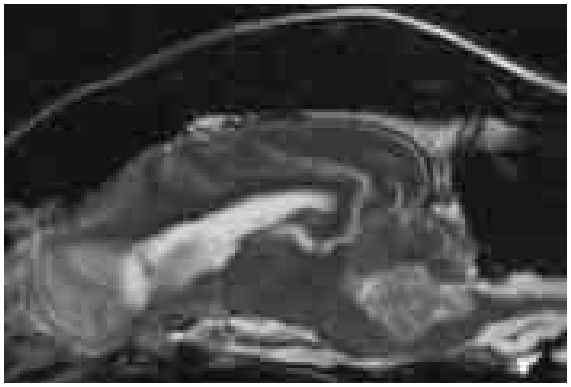

Figur 1C. *Sagittal T2-viktad bild av skallen intill medianplanet.*

Foto: Per Sahlander.

Prinsessan Madeleine klippte av det blågula bandet under överinseende av VD Anders Thunberg och stiftelsens ordförande Harry Pettersson.

Nytt hästsjukhus invigt i Strömsholm

Den 24 maj invigde Prinsessan Madeleine det nya hästsjukhuset i Strömsholm. Efter en investering på cirka 25 miljoner kronor står ett toppmodernt nytt hästsjukhus färdigt, med bland annat den senaste bilddiagnostiska tekniken installerad.

Hästsjukhuset, som grundades 1964, ägs av Stiftelsen Regiondjursjukhuset Strömsholm. Sjukhuset har i och med nybyggnationen ökat sin yta från 900 m^2 till 2 600 m^2. Syftet med den nya byggnaden är bland annat att ge djurägarna kortare väntetider och bättre service. Regiondjursjukhuset behandlar årligen cirka 6 000 hästar. I samband med utbyggnaden fördubblades även personalstyrkan på hästsjukhuset, under ledning av chefveterinär Anders Norén.

Prinsessan Madeleine, som själv varit aktiv ryttare och är mycket hästintresserad, klippte av det blågula bandet under överinseende av VD Anders Thunberg och stiftelsens ordförande Harry Pettersson. ■

Mypravac Suis.
Nytt, effektivt & säkert vaccin.
Ett prisvärt alternativ!

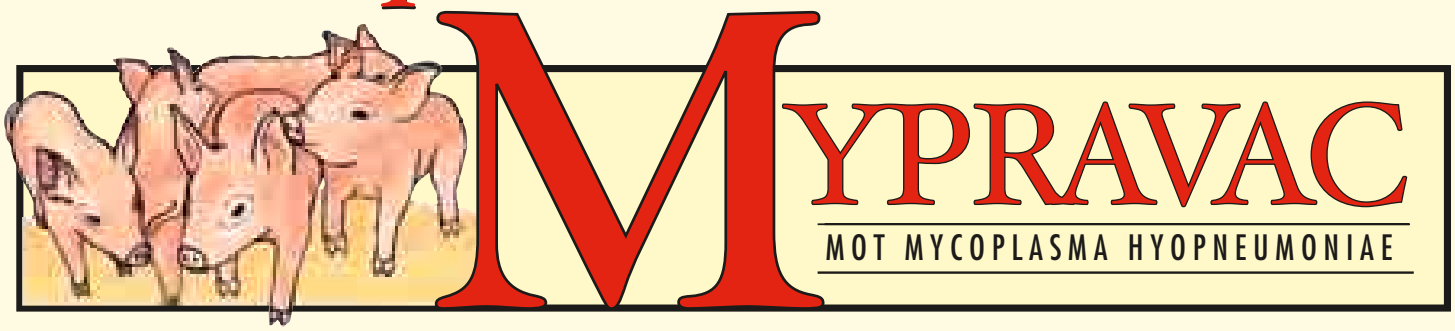

- *Mypravac bidrar till: Ökad daglig tillväxt samt färre lungskador.*
- *Mypravac innehåller: Inaktiverad Mycoplasma hyopneumoniae stam J, dubbel adjuvans i form av carbomer och levamisol, vilket säkrar långvarig immunitet.*
- *Mypravac innehåller: Ingen olja vilket bidrar till minskade injektionsskador.*

Vi beklagar att i annonsen för decembernumret angavs de danska priserna av misstag. Detta är nu korrigerat.
Förpackningsstorlek: 50 doser (100ml).
Priser (exkl. moms.): 210:-/förpackning (4:20/dos). Se vidare aktuell Fasstext: www.fass.se

NordVacc LÄKEMEDEL AB

NORDVACC LÄKEMEDEL AB.
Box 112, 129 22 Hägersten.Telefon: 08-449 4650.
Telefax: 08-44946 56.E-mail: vet@nordvacc.se
Hemsida: www.nordvacc.se

Nya journalblanketter och rapporteringsrutiner för djursjukdata

Nils-Åke Fag, leg veterinär, veterinärinspektör.*

För att öka användbarheten kommer djursjukdata att kopplas till det centrala nötkreaturs-registret (central djurdatabas, CDB). Hela öronbricksnumret, inklusive besättningsnummer (produktionsplatsnummer) och kontrollsiffra, kommer fortsättningsvis att användas för att säkra nötkreaturens identiteter i datahanteringen. Därför kommer nya journalblanketter för veterinärer att tas i bruk under hösten. Ytterligare några förändringar i rapporteringen genomförs samtidigt.

Det djurnummer som veterinären anger måste finnas i CDB och vara registrerat på den aktuella djurhållaren innan journaluppgifterna tas in i djursjukdatabasen.

Det arbete som nu pågått under drygt ett år med automatisk felsökning i samband med inläsning av veterinärernas praktikjournaler har gett ett bra resultat. Felsökningen innebär att när inte nötkreaturens ID-nummer varit ifyllt eller om besättningsnummer eller diagnos saknas, har inläsningen stoppats och journalerna har skickats tillbaka till veterinären för rättning. Nu går Jordbruksverket vidare med nästa steg och säkrar rapporterade ID-nummer. Avsikten är att öka spårbarheten för enskilda djur samt att bidra till att säkrare uppgifter lämnas till Svensk Mjölk för vidare användning i avelsurval och övrig djurhälsostatistik.

Efter ett omfattande förarbete genomförs nu systemförändringar för att djurens hela identitet ska kunna hanteras i alla led. Under hösten 2004 kommer den nya ordningen att börja gälla.

NUMREN SKA VARA KOPPLADE TILL CDB

Det djurnummer som veterinären anger måste finnas i det centrala nötkreaturs-registret (CDB) och vara registrerat på den aktuella djurhållaren innan journaluppgifterna tas in i djursjukdatabasen.

Distriktsveterinärerna som använder Vet@Journal kommer i normalfallet inte längre att behöva skriva in djurets nummer (eller registrera nya djur), det väljs istället från en lista i datorn över besättningens alla djur. Listan över djuren kommer att uppdateras fortlöpande i samband med synkronisering av Vet@Journal. Det kommer som tidigare att vara möjligt för distriktsveterinärer att i undantagsfall använda pappersjournaler. En ny anpassad blankett är på gång.

För privatpraktiserande veterinärer med nötpraktik blir det en del skillnader. De veterinärer som använder pappersjournaler ska fylla i hela djuridentiteten som finns på öronbrickan, och då alltså även djurets ursprungliga produktionsplatsnummer (PPN) och kontrollsiffra. Den nya journalblanketten får därmed några nya fält som ska fyllas i. Om djuret är kvar i sin ursprungsbesättning behöver inte PPN fyllas i för varje djur utan det hämtas då från besättningsuppgifterna. För de djur som inte har besättningens PPN på öronbrickan måste dock alla siffrorna på brickan skrivas ut.

För privata veterinärer med databaserad journalföring kommer förfarandet att bli olika beroende på om CDB-uppgifter kan göras tillgängliga i respektive system eller inte. Textfilerna som rapporteras in måste dock alltid innehålla de kompletta ID-uppgifterna. ➤

En uppgift som hittills saknats i djursjukdata är ålderskategori. Nu ska det i statistiken framgå om behandlingar avser t ex smågrisar, slaktsvin eller avelssvin.

FÖRENKLAD LÄKEMEDELSRAPPORTERING

Det blir även en förenkling i rapporteringen av läkemedelsanvändningen. I stället för att som idag ange läkemedelskod – mängd – enhet – gånger/dag – längd/dagar kommer endast läkemedelskod och den ordinerade totalmängden att rapporteras. Enheten, alltså om det rör sig om ml, st eller g finns redan i koden för läkemedlet behöver därför inte fyllas i. Den nuvarande utformningen av läkemedelsrapporteringen har vållat många missförstånd. Jordbruksverket hoppas att det med ändringen ska bli både lättare för veterinären och säkrare uppgifter i statistiken.

För varje rad ska den totala mängden läkemedel noteras. Vid behandling av en djurgrupp ska således totalmängden för hela gruppen fyllas i. Totalmängden ska i normala fall avse den ordinerade mängden. Det har i det sammanhanget ingen betydelse om hela den utlämnade mängden går åt eller om komplettering görs med förskrivning eller med tidigare överbliven medicin. Det intressanta är i första hand hur mycket av de olika läkemedlen som används vid olika diagnoser och till vilka djurslag. Till djurägaren måste naturligtvis, som tidigare, noggranna instruktioner utfärdas om dosering, antal dagar m m.

ÅLDERSKATEGORIER INFÖRS

En uppgift som hittills saknats är ålderskategori. Det har i statistiken inte gått att få fram om behandlingar avser t ex smågrisar, slaktsvin eller avelssvin. I vissa fall är diagnosen vägledande men många gånger vet man inte om t ex led- eller lunginflammationer i djursjukdata-statistiken avser unga eller äldre djur. Koden för ålderskategori kommer att ha lite olika innebörd beroende på vilket djurslag det handlar om.

FÄRRE SIDOR I BLANKETTEN

Slutligen en glädjande nyhet för många. Den nya blanketten får en sida mindre då texten på fjärde sidan kunnat läggas in på sidan två. Därmed blir den sista sidan veterinärens exemplar och hela baksidan på denna kommer att kunna utformas som en minimanual för blankettens ifyllande.

Under en kortare övergångsperiod kommer både äldre och nya blanketter att kunna användas. Därefter blir det bara möjligt att under en begränsad tid använda den gamla blanketten för rapportering av äldre förrättningar. ■

Fridhems Djurklinik i Malmö

Välutrustad smådjursklinik i djurtätt område överlåtes. För information kontakta veterinär Christer Linde vardagar 08.30-11.00.
Telefon 040-916760, 918181
Fax 040-910481

***NILS-ÅKE FAG,** leg veterinär, veterinärinspektör, Veterinära tillsynsenheten, Jordbruksverket, 551 82 Jönköping.

Ansvarsärende

Återkallelse av veterinärlegitimation

För första gången på drygt tio år har den veterinära ansvarsnämnden beslutat återkalla en veterinärlegitimation. Åtgärden initierades av att veterinären för femte gången sedan 1994 blivit fälld av ansvarsnämnden. Det utlösande fallet samt ansvarsnämndens vidare handläggning redovisas.

SKADADE URETÄR VID STERILISERING AV KATT

Två djurägare anmälde veterinär XX för felbehandling av deras honkatt. XX bestred anmälan.

Djurägarnas anförande

Djurägarna anförde att de lämnat sin honkatt till veterinär XX för kastrering. Katten piggnade dock inte till efter hemkomsten. Ägarna försökte få kontakt med XX men utan resultat. De åkte därför nästa dag till en annan veterinär. Denna veterinär satte katten på dropp eftersom kattens kroppstemperatur var väldigt låg. Veterinären ansåg att katten måste öppnas igen, varför djurägarna fick en remiss till närmaste djursjukhus. På djursjukhuset öppnade man katten men fann att kattens liv inte stod att rädda. Veterinär XX:s svar till djurägarna på deras anmälan stämmer inte med det sjukdomsförlopp som djurägarna upplevde.

Veterinärens anförande

Veterinär XX anförde att när katten steriliserades upptäckte XX att en livmodergren saknades. En äggstock med livmodergren och livmoderkropp avlägsnades. XX sövde katten med Domitor-Ketalar och gav den sedan Antisedan och den vaknade. Katten hämtades av djurägaren. På morgonen efter operationen sägs katten ha varit dålig och kräkts. Djurägarna åkte till en annan djurklinik som remitterade katten till närmaste djursjukhus. Katten reopererades på djursjukhuset, varvid man konstaterade att vänster njure saknades och att det vid urografi syntes kontrastvätska i höger njure som gick ut i buken, men aldrig nådde urinblåsan. Katten avlivades på djursjukhuset.

ansvarsärende

Vad XX kan förstå av skildringen av reoperationen på katten, har den som reopererat skadat peritoneum och högra njurens uretär, som blivit destruerad så att den saknade förbindelse med höger njure. Om XX inte helt missuppfattat situationen, skyller vederbörande XX för att ha orsakat denna skada. I förbigående påtalas att katten kissade ett flertal gånger på den andra djurkliniken innan den remitterades till djursjukhuset.

Någon anledning att perforera peritoneum, söka efter höger njure och sedan dra av uretären finns inte för XX, som har steriliserat ett hundratal katter under åren. Under reoperationen anser XX att den veterinär som sökt efter livmodern, som i övrigt var bortopererad, skadat kattens högra njure med uretär svårt. Det finns ingen anledning att tillskriva XX denna skada. Reopererande veterinär verkar ha varit mindre erfaren, då vederbörande palperat djupt ner i buken och samtidigt skadat peritoneum och njururetär. Sannolikt måste vederbörande ha tagit i ordentligt för att tränga igenom peritoneum. Detta har inte förorsakats av XX, som är alltför erfaren för att utföra dylika svåra missgrepp. En mjuk hand skall användas vid operationer. Det tar sin tid, om man är oerfaren att lära sig dylikt. Här har alltför hårda händer använts vid palpation, med efterföljande resultat. Katten var tvungen att avlivas då den saknade en njure och uretären till den andra njuren hade klippts av.

Varför katten kräktes och var dålig efter steriliseringen beror sannolikt på att den bara hade en njure, enligt diagnosen på djursjukhuset. Kattens kropp orkade inte med ett operativt ingrepp, därav symtomen. Även diabetes verkar ha förelegat enligt blodproverna. Njurvärdet var 31,3 och ALAT 169, svårt patologiska värden såväl på njure som lever enligt uppgift från den andra djurklinken. Kattens enda njure fungerade inte normalt enligt blodproven och även levern verkar ha varit påverkad.

Jordbruksverkets yttrande

Statens jordbruksverk anför i sitt yttrande att veterinär XX agerat försumligt i sin yrkesutövning. Av journalanteckningar från djursjukhuset framgår att XX inte genomfört kastrationen på ett korrekt sätt.

Sakkunnigutlåtande

Professorn emeritus i kirurgi Berit Funkquist har på ansvarsnämndens begäran avgett ett sakkunnigutlåtande i ärendet.

Av detta framgår att den ena ”livmodergrenen” enligt XX:s journalanteckningar saknades när XX kastrerade katten. Uppgift om äggstocken på denna sida lämnas inte i journalen. Den andra ”livmodergrenen” avlägsnades tillsammans med ”livmoderkroppen” och samma sidas äggstock. Några uppgifter om kattens allmäntillstånd före operationen finns inte i journalen. Enligt djurägaren var katten fullt frisk när den lämnades in för operation. Vid avhämtningen från djurkliniken var den ”rejält medtagen” och ”piggnade aldrig till” under efterföljande natt eller dagen därpå.

Då djurägaren dagen efter operationen inte kunde nå XX på telefon besökte hon på eftermiddagen en annan djurklinik. Denna kliniks journal är undermålig med flera överskrivningar. ➤

➤ Enligt anamnesen kräktes katten upprepade gånger under kvällen och dagen efter operationen. Enligt statusuppgifterna hade katten ett kraftigt påverkat allmäntillstånd med kraftig undertemperatur (33,4°C) och svag puls samt var dehydrerad. Buken var ”svullen” och ”öm”. Operationssåret vätskade och omgavs av hematom. Ett rutinblodprov togs, där de från normalvärdena mest avvikande resultaten bestod i höjda urea-, glukos- och ALAT-halter. Kattens buk röntgenundersöktes och katten tillfördes Ringerlösning med glukos (via intravenöst dropp) och antibiotika. Under kvällen remitterades katten till närmaste djursjukhus för fortsatt behandling eftersom man misstänkte peritonit.

Vid undersökningen på djursjukhuset var enligt journalerna kattens allmäntillstånd fortfarande kraftigt påverkat och buken var spänd. Provlaparotomi utfördes. Enligt operationsberättelsen öppnades såret i bukväggen, som befanns vara sytt fortlöpande med grov catgut. I bukhålan fanns 2 dl fri vätska. Vänster njure saknades. Vänster äggstock fanns kvarlämnad. Peritoneum var skadad mellan höger njure och urinblåsan (3x3 cm stor öppning) och blödningar förelåg i området. Höger uretär kunde inte lokaliseras men misstänktes vara skadad. Urinblåsan var sammandragen och tom på urin. Kvarvarande vänster äggstock avlägsnades. Efter operationen utfördes intravenös urografi, varvid ett totalt avbrott av passage genom höger urinledare (avsliten? avskuren?) och avsaknad av vänster njure kunde verifieras på röntgenbilder. Kontrastmedlet nådde höger njure men passerade sedan ut i bukhålan utan att nå urinblåsan. Katten avlivades nästa morgonen på grund av den dåliga prognosen.

Enligt djurägarna lämnades således en helt frisk honkatt in till veterinär XX för ett rutiningrepp. Enligt journaluppgifter från de två djurkliniker, där katten på grund av komplikationer behandlades dagen efter kastrationen, befann sig katten i ett gravt cirkulatoriskt chocktillstånd med kraftigt sänkt kroppstemperatur. Katten uppvisade under denna tid såväl kliniska som röntgenologiska symtom på bukhinneinflammation (ansvälld, spänd, ömmande buk och diffus bukbild enligt röntgen), vilket verifierades vid buköppningen. I bukhålan fanns rikligt med vätska. En perforerande skada på bukhinnan förelåg i höjd med höger urinledare. En intravenös urografi utförd efter provlaparotomin avslöjade totalt avbrott av flöde genom kattens enda urinledare, med ett hundraprocentigt läckage ut i bukhålan. Enligt journalutdragens anamnestiska uppgifter hade katten tidigt insatta, ihållande, intensiva kräkningar.

Detta snabba, alarmerande kliniska förlopp under tiden mellan operationen för kastration hos XX och buköppningen vid djursjukhuset (ett och ett halvt dygn) är ett helt annat än det normala för djuret skonsamma förloppet efter en okomplicerad kastration. Förloppet stämmer däremot till alla delar väl överens med det man kan förvänta sig efter en skada på urinledaren och bukhinnan av här beskriven typ, med urinläckage direkt in i bukhålan. Ett förlopp som sannolikt accentuerades av att andra sidans njure saknades. Någon annan förklaring till den grava cirkulatoriska chocken, den snabbt utvecklade bukhinneinflammationen, vätskan i bukhålan och de intensiva kräkningarna efter kastrationsoperationen fann man inte vid provlaparotomin.

En eventuell narkoskomplikation skulle kunna förklara det postoperativa cirkulatoriska chocktillståndet hos katten men förklarar inte peritonitbilden, vätskan i bukhålan och de intensiva postoperativa kräkningarna. Dessutom verkar narkosen ha förlöpt normalt. Bristande hygien och septik under kastrationen skulle kunna tänkas ha orsakat en bukhinneinflammation, men då av mer infektiös natur med istället purulent exsudat i bukhålan och utan det snabba, grava förlopp och de tidigt insatta och intensiva kräkningar, som kännetecknade det här aktuella fallet.

Det är således svårt att förklara det allvarliga tillståndet hos katten efter kastrationen på annat sätt än att de vid provlaparotomin påvisade skadorna i bukhinnan och på höger urinledare var orsaken och att dessa uppkommit under operationen för kastration av katten och därvid åstadkommits av operatören XX. Andra orsaker till uppkomsten av liknande skada på en urinledare skulle kunna vara gravt trauma mot buken (exempelvis i samband med en trafikolycka) eller, teoretiskt, växande tumörvävnad, som orsakat en spontanbristning av urinledare och brutit igenom bukhinnan. Att förekomsten av sådana skador skulle råkat sammanfalla med kastrationen och att de dessutom förelegat utan symtom hos katten och utan att de upptäcktes av operatören under kastrationen är dock helt osannolikt.

XX anser sig inte ha orsakat skadan på urinledaren utan beskyller istället den veterinär, som utförde provlaparotomin på katten vid djursjukhuset, för att genom vårdslöshet ha åstadkommit denna.

XX framhåller följande argument för sin teori: I brev till Veterinära ansvarsnämnden skriver XX att katten ”kissade rikligt under besöket på en veterinärpraktik” och hänvisar till en journalanteckning vid denna klinik. Det skulle enligt XX bevisa att skadan på urin-ledaren med totalt avbrott av förbindelsen mellan njure och urinblåsa inte kan ha inträffat under kastrationsoperationen. Anteckningen på journalen står under ”anamnes” och är formulerad något egendomligt: ”Kissade hela tiden.” Djurägaren har senare dementerat uppgiften. Frågan om huruvida katten urinerade efter kastrationsoperationen förefaller dock ointressant i sammanhanget eftersom den urin, som eventuellt redan fanns i urinblåsan innan skadan på urinledaren inträffade, kan ha tömts ut även sedan skadan uppstått.

XX anser vidare att den vätska, som i riklig mängd påvisades i bukhålan vid buköppningen på djursjukhuset, bestod av urin som rann ut i bukhålan, sedan operatören under denna operation hade skadat urinledaren. XX bortser då från att denna vätska enligt operationsberättelsen fanns i bukhålan redan när den öppnades. En sådan urinproduktion under operationen hos den gravt nedsatta katten är dessutom helt osannolik. Vidare var urinblåsan tom enligt operationsberättelsen, trots att katten inte hade urinerat och trots att den fått vätska via dropp i blodet. Detta skulle snarare tala för en upphörd urinproduktion redan före operationen på djursjukhuset, såvida höger urinledare var intakt.

Som orsak till kattens dåliga tillstånd och dess kräkningar efter kastrationen anger XX avsaknaden av ena njuren. Detta är en missbedömning. Avsaknad av en njure ger inga kliniska symtom, såvida den andra njuren (inklusive uretären) fungerar. I av Veterinära ansvarsnämnden begärt yttrande presenterar

XX ytterligare förklaringar till kattens dåliga tillstånd efter kastrationsoperationen. Med utgångspunkt från vissa svar på blodanalysen utförd vid den andra djurkliniken dagen efter kastrationen påpekar XX att ”Diabetes synes ha förelegat” (glukos 35), ”Kattens enda njure fungerade inte normalt” (urea 31,3) och ”Levern synes ha varit påverkad” (ALAT 169). Detta är att dra för snabba slutsatser av svaren på ett enstaka blodprov. Glukoshalt 35 (troligen avses enheten mmol/L) är en mycket kraftig förhöjning. Enligt expertis inom internmedicin och klinisk kemi reagerar dock djurslaget katt på operationsstress ”normalt” med kraftig förhöjning av glukoshalten, utan att diabetes föreligger. I det här aktuella fallet har stressen dessutom troligen accentuerats av den postoperativt utvecklade cirkulatoriska chocken. Ureahalt 31,3 (troligen avses mmol/L) är en förhöjning som kan orsakas av urinläckage till buken. Den skulle också kunna tala för nedsatt njurfunktion, men en primär sådan ger inte upphov till peritonitsymtom, som förelåg i detta fall. ALAT-halt 169 ger enligt uppgift omräknad till den enhet som används vid universitetsdjursjukhuset halten 2,8 pkat/L. En sådan måttlig förhöjning av ALAT-halten är inte ovanlig i samband med narkos och talar inte för en allvarlig leverskada.

Sammanfattningsvis kan följande framhållas:

– Den fatala skadan på kattens högra urinledare, som ledde till avlivningen av katten, har med största sannolikhet åstadkommits av veterinär XX under operationen för kastration.

– Vid utförandet av kastrationen har XX avlägsnat livmodern och höger äggstock. Den kvarlämnade vänstra äggstocken kunde dock senare påvisas i samband med buköppningen vid djursjukhuset. Kastrationen fullföljdes således inte av XX.

– XX har vid hopsyningen av bukväggen efter kastrationen använt ett suturmaterial (grov catgut) som är känt för att vara mer retande än modernare suturtråd. Detta kan ha bidragit till den försämrade sårläkningen som iakttagits hos katten.

Med ovanstående sammanfattning som underlag för sin bedömning ansåg Berit Funkquist att veterinär XX inte handlat i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet vid steri- ➤

Intervet stödjer

svensk veterinärmedicinsk forskning

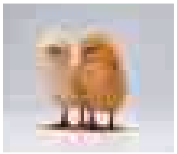

FORSKNINGSSTIFTELSEN INTERVET

Forskningsstiftelsen Intervet

Stiftelsens ändamål är att främja veterinärmedicinsk forskning med anknytning till diagnostik, profylax, och terapi av infektionssjukdomar hos hundar, katter, hästar, nötkreatur, svin, får, getter eller fjäderfä och som är eller kan antagas bli till nytta för den verksamhet som Intervet bedriver inom dessa områden.

Anslag kan sökas av enskild veterinär, forskningsgrupp eller institution och kan avse såväl planering som genomförande av forsknings- och utvecklingsprojekt inom ovan angivna områden. Ansökan om resebidrag för kunskapsinhämtande eller ansökan om lönebidrag till tjänster skall, enligt stiftelsens regler, ej beaktas.

Ansökningshandlingar
rekvireras från
info.sweden@intervet.com
fax 08.775 76 51
tel 08.775 76 50

Skriftlig ansökan skall vara insänd
senast den 15 september 2004

Stiftelsen välkomnar alla veterinärer med sin ansökan

Intervet AB ▪ Box 47604 ▪ 117 94 Stockholm
Tel 08. 775 76 50 ▪ Fax 08. 775 76 51
info.sweden@intervet.com ▪ www.intervet.com

intervet

liseringen av den aktuella honkatten, och därigenom åsamkat denna katt ett avsevärt och onödigt lidande.

Ansvarsnämndens beslut

Genom Berit Funkquists utlåtande är det utrett att XX vid en rutinoperation gjort sig skyldig till sådana felgrepp att hennes handlande måste anses strida mot lege artis. Hon har därmed enligt 10 § första stycket i SFS 1994:844 ådragit sig en disciplinpåföljd som med hänsyn till omständigheterna bör bestämmas till en varning.

ÅTERKALLELSE AV XX:s LEGITIMATION SOM VETERINÄR

Jordbruksverket har fäst ansvarsnämndens uppmärksamhet på att veterinärers legitimation enligt 13 § första stycket i SFS 1994:844 skall bli föremål för återkallelse, om veterinären visat grov oskicklighet vid utövandet av veterinäryrket eller på annat sätt visat sig uppenbart olämplig att utöva yrket.

Verket anför att det särskilt bör anmärkas att återkallelse av legitimationen som veterinär också tar sikte på andra frågor än rent veterinärmedicinska. Av utredningen framgår att veterinär XX fortlöpande under en tioårsperiod har varit föremål för ansvarsnämndens uppmärksamhet. Det handlar såväl om veterinärmedicinska misstag som olika uttryck för dåligt omdöme i förhållande till djurägare eller andra berörda.

Jordbruksverket hänvisar till sju beslut (inklusive det här redovisade) av ansvarsnämnden sedan 1994, där veterinär XX tilldelats två varningar, tre erinringar och blivit friad i två fall.

Utöver det som XX tidigare anfört lämnade XX ytterligare förklaringar i tre av de tidigare ärendena, när ansvarsnämnden nu åter uppmärksammade fallen. Muntlig förhandling hölls i Jönköping i maj 2004. XX uteblev emellertid från den förhandlingen, varför ärendets vidare handläggning och avgörande skett i XX:s frånvaro.

Ansvarsnämndens bedömning

Nämnden har bland de åberopade fallen särskilt uppmärksammat de djurskyddsaspekter som framkommer med avseende på XX:s hantering av två katter och en hund i tidigare ärenden. Det finns här också anledning att komma in på förhållanden som ligger vid sidan av de rent veterinärmedicinska. I ett tidigare ärende uttalar exempelvis ansvarsnämnden att XX bör undvika att uttala sig provocerande mot djurägare som person, detta är enligt ansvarsnämnden inte professionellt. Nämnden har tvingats upprepa detta uttalande i ett senare ärende, utan att få någon förklaring till XX:s handlande. Det vill också synas som att XX inte tar någon notis av tidigare påpekanden från nämndens sida. Ansvarsnämnden noterar i detta sammanhang uttalanden som XX under skriftväxlingen har gjort mot nämndens ledamöter personligen eller mot sakkunniga som nämnden har anlitat.

Sammantaget ger utredningen alltför många och alltför allvarliga exempel på brister i XX:s veterinära yrkesutövning. Någon antydan om att XX skulle vara beredd att ta rättelse finns inte. Redan skriftväxlingen i ansvarsnämnden ger prov på utomordentligt dåligt omdöme från XX:s sida. Med tanke härpå och på den långa tid som händelserna omfattar, bör XX:s legitimation dras in. Det handlar inte om tillfälligheter.

Beslut

Veterinära ansvarsnämnden återkallade veterinärlegitimationen för XX. Detta beslut gällde omedelbart. En veterinär vars behörighet har återkallats, skall återfå denna behörighet när förhållandena medger det.

JOHAN BECK-FRIIS

noterat

Nytt kvalitetsmärke för Svensk Fågel

Branschorganisationen Svensk Fågel lanserade den 27 maj ett nytt blågult märke för sina produkter. Orsaken är att man vill tydliggöra det svenska ursprunget på sina produkter för landets konsumenter.

– Det finns ingen obligatorisk ursprungsmärkning för kyckling och kalkon, sade svensk Fågels VD Maria Donis. Många kycklingprodukter kommer från andra länder och packas om så att konsumenten tror att de är svenska, påpekade hon. Därför vill branschen tydligt visa det svenska ursprunget för sina egna varor.

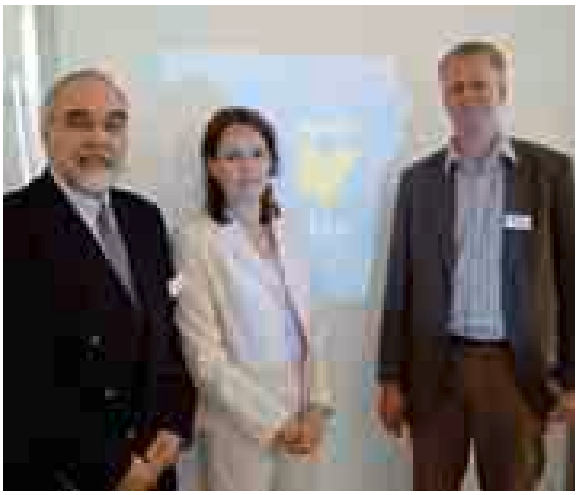

Johan Lindblad, Maria Donis och Per Lindahl, ordförande i Svensk Fågel, vid det nya kvalitetsmärket.

Svensk Fågels chefveterinär Johan Lindblad redogjorde för de mervärden som märkningen står för. Det handlar bland annat om uppfödning med obligatoriska djuromsorgsprogram, utan hormoner och tillväxtstimulerande antibiotika, salmonellafrihet och spårbarhet. För konsumenten finns dessutom ett extra mervärde i och med att märkta fågelprodukter får innehålla maximalt 13 procent saltlake. Många av de importerade råvarorna har ett betydligt större innehåll av saltlake, bland annat för att öka vikten. ■

Osynkroniserad journalföring

En djurägare anmälde veterinär AA och veterinär BB för felbehandling av en tjuvparad tik. AA och BB förnekade att de gjort något fel

DJURÄGARENS ANFÖRANDE

Djurägaren kontaktade områdets distriktsveterinär för att fråga om råd angående sin tik, åtta år gammal, som blivit tjuvparad. Ägaren talade med veterinär AA som rådde henne att inte låta tiken valpa på grund av dess höga ålder. De kom överens om att göra ett dräktighetsprov på hunden och därvid eventuellt abortera fostret. Dräktighetsprovet utfördes vid veterinärstationens filial, och visade sig vara negativt.

Hunden opererades av AA en vecka senare vid veterinärstationen på grund av en hudtumör. Operationen misslyckades, varför ägaren var tvungen att på nytt uppsöka veterinär tio dagar efteråt. Hon träffade då veterinär BB, som även tog emot hunden fyra dagar senare för att ta bort dräneringen. I samband med detta återbesök påtalade ägaren för BB att hunden åt mycket mat, varför ägaren oroade sig för att den, trots att utfallet av dräktighetstestet hade varit negativt, var dräktig. Veterinär BB uppgav dock att hunden endast var skendräktig och uppmanade ägaren att inte ge den så mycket mat.

Hunden fortsatte att visa samma symtom som tidigare. Två veckor senare upptäckte ägaren på natten att tiken hade urinerat inomhus. I efterhand har hon förstått att det i stället var fostervattnet som kom. På morgonen gav ägaren hunden Galastop, vilket hon sedan fortsatte att ge den under de tre påföljande dagarna. Sent under kvällen den tredje dagen såg ägaren att hunden var mycket sjuk. Efter att ha släppt ut tiken kom den inte tillbaka in. Ägaren hittade sedermera tiken vid sjöstranden, där den hade bäddat och låg hopkurad. Efter att ha tagit in hunden såg ägaren till sin förskräckelse att en valp var på väg ut. Med ägarens hjälp valpade hunden två fullgångna, men döda valpar. Ägaren förstod att valparna var döda på grund av att hon tidigare hade gett tiken Galastop.

Trots flera besök hos veterinärerna under tikens dräktighet missade både AA och BB att hunden var dräktig. Att det dräktighetsprov som gjordes inte var att lita på informerade de aldrig ägaren om. Hon frågar sig varför man inte gjorde ett nytt prov eller varför veterinärerna inte remitterade hunden till en annan klinik för ultraljudsundersökning. Ägaren anser att hunden utsattes för en stor och onödig risk på grund av veterinärernas nonchalanta agerande.

ansvarsärende

VETERINÄR AA:s SVAR

AA anförde att hunden enligt uppgift blivit tjuvparad sent i löpet, och hade enligt djurägaren inte varit speciellt villig vid parningen.

Dräktighetstestet bokades in vid veterinärstationens filial. På filialen användes det nya snabbtestet Witness Relaxin för att undersöka dräktighet. För att kunna använda detta test skall det ha gått mer än 26 dagar sedan parningen. Ett positivt resultat är alltid positivt medan ett negativt resultat kan betyda att tiken antingen inte är dräktig eller att det har gått för kort tid sedan ovulationen. För ökad säkerhet kan man göra om testet en vecka senare. Djurägaren blev informerad om detta redan när tiden bokades in.

Förutom dräktighetstestet behandlade AA hunden för ögoninflammation. Hunden hade också ett stort lipom som satt på framsidan av vänster lår, vilket AA rekommenderade ägaren att låta operera bort eftersom det kunde orsaka hälta om det blev större. Djurägaren ville att allt som kunde skulle åtgärdas.

Några dagar efter besöket ringde djurägaren och fick en tid för operation vid veterinärstationen på huvudorten. Narkos och operation förflöt utan komplikationer. Eftersom det alltid finns risk för serumbildning när det blir stora sårhålor suturerade AA sårhålan med flera lager catgut för att få vävnaden stram. Blodkärlen ligerades eller brändes med diatermi. Det blödde inte speciellt mycket trots att nybildningen var stor. AA informerade djurägaren om att största risken för problem efteråt är att det samlas vätska i såret och blir serom. AA uppmanade ägaren att ta kontakt om det skulle svullna, vätska sig eller vara i såret. Som efterbehandling fick hunden Ampivet och Rimadyl i tio dagar.

På grund av semester var det veterinär BB som var i tjänst när såret sprack upp efter stygntagningen. Hunden återvände då till veterinärstationen på huvudorten.

Stationen använder Jordbruksverkets datasystem för journalföringen men den mesta informationen skriver veterinärerna på handskrivna kort i stationens kartotek, ett system som man använt i flera år innan Vet@Journal fanns. Korten plockas fram när djurägaren kommer och veterinärerna antecknar vid patienten. I filialen fanns ett kartotek och i stationen på huvudorten ett annat. Eftersom kartoteket innehåller den viktigaste informationen ingår det inte i veterinärernas rutiner att plocka fram alla tidigare förrättningar på datorn. Ofta arbetar man också under tidspress och då är ”korten” det snabbaste och smidigaste sättet att se vad patienterna varit med om tidigare. Ett fåtal av patienterna från filialen besöker stationen på huvudorten. De patienterna har dubbla journaler, en på varje mottagning. ➤

VETERINÄR BB:s SVAR

Djurägaren kontaktade veterinärstationen för att boka en tid till filialmottagningen, dit stationens veterinärer åker en gång i veckan och har smådjursmottagning. Hunden undersöktes och behandlades vid detta tillfälle av veterinär AA, som därefter på stationen på huvudorten även opererade hunden för ett stort lipom på ena bakbenet.

Tio dagar efter operationen sökte djurägaren akut vård för hunden på huvudorten, med anledning av att operationssåret hade öppnat sig. I samband med besöket läste BB journalanteckningarna från operationstillfället. Att hunden tidigare hade kontrollerats för eventuell dräktighet vid filialen framgick inte av journalen, eftersom den journalen fanns på filialorten. Djurägaren nämnde inte heller att ett dräktighetstest hade gjorts.

Vid akutbesöket undersökte BB hunden och fann att hela sårhålan hade öppnat sig och bildat ett 15x10 centimeter stort sår. BB sederade hunden med Domitor och Torbugesic då hon inte kände till något om en eventuell dräktighet. Efter att ha använt lokalbedövning rensade hon rent sårkanterna, suturerade såret och satte in dränering. Hon gav hunden Antisedan och antibiotika samt skrev ut ett recept på fortsatt antibiotikabehandling. Vid återbesök för dräntagning fyra dagar senare hade såret läkt bra, varvid en ny tid bokades för suturtagning. Någon diskussion om att hunden eventuellt skulle vara dräktig fördes aldrig.

Av tidboken från den dag när dräktighetstestet utfördes går att utläsa att BB bokat in en tid för hunden, då djurägaren ville kontrollera eventuell dräktighet före abortering. I och med att BB gjort denna notering har hon också informerat djurägaren om vilka möjligheter stationen har för dräktighetsdiagnostik. Röntgen finns på huvudorten men diagnos genom röntgen kan inte ställas förrän från 42–45 dagars dräktighet. För det fall djurägaren vill göra en ultraljudsundersökning hänvisas till närmaste djursjukhus, dit djurägaren själv får vända sig för tidsbokning. Det tredje alternativet för att undersöka dräktighet är att göra ett blodprovstest, Witness relaxin, vilket kan göras tidigast 26 dagar efter parning. Enligt djurägaren hade det gått mer än 26 dygn sedan parningen. Andra fakta i målet pekar dock på att hunden var blodprovstestad 25 dygn efter parning. Om det förhåller sig så att djurägaren räknade fel på antalet dagar var den provtagning som AA gjorde alltför tidig, vilket kan förklara det negativa provsvaret.

JORDBRUKSVERKS YTTRANDE

Jordbruksverket ansåg att veterinärerna AA och BB inte agerat försumligt i sin yrkesutövning.

ANSVARSNÄMNDENS BEDÖMNING

Händelserna från det att tikens fostervatten gått tills de döda valparna upptäcktes måste bedömas som mycket allvarliga från djurskyddssynpunkt. Det finns fog för antagandet att de hade kunnat undvikas, om båda veterinärerna hade varit medvetna om tjuvparningen och den genomförda dräktighetstesten. Den bristen hade kunnat undvikas om distriktsveterinärstationen haft en synkroniserad journalföring, omfattande även filialen och de båda kartoteken vid sidan av journalen. Det har dessutom ålegat statligt anställda distriktsveterinärer att använda ett journalsystem som med automatik lett till att journalerna synkroniserats.

Nämnden har i tidigare beslut sett allvarligt på brister i journalföringen, beroende på journalens betydelse både för veterinären själv och för andra veterinärer. Veterinärerna AA och BB kan mot den bakgrunden inte undgå en disciplinpåföljd. Ansvarsnämnden tilldelade var och en av AA och BB en erinran för att de av oaktsamhet åsidosatt sina skyldigheter i den veterinära yrkesutövningen.

JOHAN BECK-FRIIS

noterat

Problem med hästpass förutspås

Före 2005 års utgång ska samtliga hästar i Sverige ha hästpass. I passet ska finnas uppgifter om ägare, hästens ID-nummer, härstamning och ras, vaccinationer, laboratorieundersökningar och behandlingar. Här ska även finnas ett konturdiagram som beskriver hästens färg, tecken och virvlar.

Tusentals hästar kommer dock att stå utan hästpass även efter 2005, rapporterade tidningen ATL den 3 juni. Bristfälliga ansökningar fördröjer proceduren och många hästägare struntar helt enkelt i passkravet. Hästpassen utfärdas av bland annat rasavelsföreningarna, Svenska Hästavelsförbundet och Avelsförbundet för Svensk Ridponny. Men behovet av pass överstiger kapaciteten. I dag lär bara runt 15 procent av Sveriges hästar ha pass.

Det största problemet utgör de hästägare som inte bryr sig om att skaffa hästpass. – De kommer inte i kontakt med de tidningar som skriver om hästpass och missar informationen, konstaterar en utfärdare av passen.

Vad händer då med hästarna som står utan pass vid årsskiftet 2005? Britta Lundström, handläggare i ämnet på Jordbruksverket, har inget givet svar på frågan.

– Det går inte att svara på det eftersom vi inte får tag på alla. Men det går inte att slakta dem och veterinärer kan egentligen inte behandla dem utan pass. Jag kan tänka mig att i de veterinära fallen blir det ett djurskyddsärende och en del i länsstyrelsens hantering.

60-årsjubileum i Helsingborg

1944 års amöbor vid Kungl Veterinärhögskolan i Stockholm samlades i mitten av maj i Helsingborg för att fira 60-årsjubileum. Festligheterna beskrivs här för SVTs läsare, vilket visar att ”hjärtat i en sann student, kan ingen tid förfrysa”.

insänt

En spillra av den tjugohövdade skara som 1944 vann inträde på Stutis jubilerade i Helsingborg den 14–15 maj. Värdar var Barbro och Folke Fagrell, som utförde uppgiften på ett utomordentligt sätt.

Jubileets första dag inleddes med en kort stadsvandring, varefter deltagarna intog en läcker lunch på en fiskrestaurant i norra hamnen. Därefter följde bussning till djursjukhuset, vår gamle lärare Fritz Sevelius skapelse. Två timmars professionell guidning visade klart vilken enorm utveckling djursjukvården genomgått. Kvällen inleddes med mingel vid cocktailglasen hos Fagrells (boende i Råå med utsikt över sundet). Så en kort promenad till värdshuset ”Trivsel i Råå” där en god supé serverades.

Dag två ägnade vi åt kulturen, i form av färja och buss till Louisiana i Danmark. Och efter en elefantöl kunde även de modernaste konstverk uppskattas. Därefter följde hemfärd och vila. Så till finalen: en utsökt supé serverad hos Fagrells och signerad Hugo Berg, restaurangchef på Rya golfbana och tillika veterinärson. Matglade pappa Ove Berg i Gällivare kan yvas över sonen.

Vi tackar värdfolket Fagrells, vi tackar för det fina vädret och vi tackar för att vi fick uppleva ett 60-årsjubileum.

Ett råd till alla kolleger: Jubilera mera.

Brita och Lennart Andersson
Kerstin och Lars Drejare
Barbro och Folke Fagrell
Gunvor Wikman och
Kjell-Åke Hansson
Gittan och Holger Häggström
Marianne och Arne Mattsson

Aurizon Vet.

Marbofloxacin • Klotrimazol • Dexametason

örondroppar

- ✔ **Appliceras 1 gång dagligen**
- ✔ **Snabbt insättande klinisk effekt**
- ✔ **Möjlighet att kombinera allmän behandling med samma antibakteriella substans (Marbocyl vet. tabletter)**

- ✔ **Lätt att dosera**

Vid förskrivning, se FASS vet.

ScanimalHealth

Box 9 • 265 21 Åstorp • Tel. 042-676 03 • Fax 042-676 04
E-post: scanimal@telia.com

Ogiltig djurskyddslag?

Den svenska djurskyddslagens förbud mot avel med djur som bär på defektanlag blev 1998 ogiltigförklarad av EG-domstolen när det gällde köttrasen Belgian Blue. Ett liknande fall har nu inträffat inom hästaveln. Följande insändare anser att Sverige inte använder rätt juridisk teknik för att tillvarata vår möjlighet att själva bestämma i djurskyddssammanhang.

Länsrätten i Jönköping har undanröjt ett beslut av Jordbruksverket i ett hästavelsärende. En hingst som har rätt att verka i europeisk avel förbjöds av Jordbruksverket den 5 juni 2003 att verka i svensk avel. Djurskyddsmyndigheten, som har övertagit ärendet från Jordbruksverket har enligt uppgift beslutat överklaga Länsrättens dom.

Fallet är principiellt intressant. Jordbruksverkets/Djurskyddsmyndighetens beslut grundar sig på svensk lagstiftning medan länsrättens undanröjande vilar på EG-rätten. Problemet kan således ligga i att den svenska lagstiftningen inte anpassats till EG-rätten så som den borde.

BELGIAN-BLUE-SPERMA

Det är nu andra gången som djurskyddslagens avelsparagraf prövats rättsligt. Första gången gällde det sperma med defektanlag från en Belgian Blue-tjur. Lagen räckte inte för en fällande dom. Även då hänvisade domstolen till EG-rätten. Skulle länsrättens dom stå sig denna gång har vi åter en situation där svensk lag inte behöver följas.

Är då detta rätt? Skall EG-domstolen bestämma över svenskt djurskydd trots vårt djurskyddsundantag? Frågan är enligt min mening fel ställd. Man skall i stället fråga sig – har vi använt rätt juridisk teknik för att tillvarata vår möjlighet att själva bestämma i djurskyddssammanhang? Jag anser att vi inte har det.

Djurskyddslagens avelsparagraf har åter prövats rättsligt. Första gången gällde det defektanlag från köttrasen Belgian Blue. Lagen räckte inte för en fällande dom, med hänvisning till EG-rätten.

Ett fel med lagen är att den är riktad mot den svagare parten. På hästavelsmarknaden är det uppfödaren som är svag i förhållande till hingst/spermaägaren.

INEFFEKTIV AVELSPARAGRAF

Jag menar att djurskyddslagens avelsparagraf är felaktig av två skäl. Den är ineffektiv och den är riktad mot ”fel” aktör. Som alltid i brottmål skall domstolen övertygas ”bortom allt tvivel” att brott begåtts och om tveksamhet råder skall domstolen hellre fria än fälla. Bevisbördan blir därmed tung innan en fällande dom kan meddelas. Sådana bevis kräver en databearbetning som vi inte är organiserade för. Sedan är det så att det är defektaveln som är förbjuden, inte försäljning av sperma eller ägande av en hingst som bär på defektanlag. Den som kan fällas till ansvar är avlaren, dvs stoägaren/uppfödaren vars aktiva beslut och medverkan är nödvändig för att avel med defektanlag skall äga rum. Om han/hon inte är medveten om att sperman bär på defektanlag blir han/hon sannolikt inte fälld.

För att å andra sidan få reda på om sperman bär på defektanlag måste den testas i parningar. Om brott skall kunna styrkas måste det vid brottstillfället finnas information om tillräckligt många parningar vars resultat visar att det ”bortom allt tvivel” föreligger defektanlag och domstolen måste dessutom övertygas om att avlaren borde ha vetat detta. Tung bevisbörda således. Vid dessa testparningar sprids dessutom defektanlagen helt lagligt till ett inte helt obetydligt antal avkommor. Lagen hindrar således inte en legal spridning av defektanlag via testparningar.

DRABBAR FEL AKTÖR

Det andra felet med lagen är att den är riktad mot den svagare parten. På hästavelsmarknaden är det uppfödaren som är svag i förhållande till hingst/spermaägaren. Att lagen slår mot den svagare blir tydligt om vi tar fallet med Belgian-Bluesperma. Om det i branschen anses vara känt att avel med sperma från dessa tjurar kräver en beredskap för kejsarsnitt, kan det ifrågasättas om en lantbrukare hävdar okunnighet härom när han köpte sperman. Om djurägaren som näringsidkare således inte har förberett och vidtalat veterinärer på detta utan bara litat på den ordinarie veterinärservicen, kan han/hon sannolikt fällas till ansvar för brott mot djurskyddslagen.

Även en lantbrukare kan emellertid vara okunnig. Han/hon kan påverkas av en munvig spermaförsäljare att köpa sperma från en Belgan-Bluetjur. Han/hon kan glömma bort att sköta förberedelserna. Följande scenario är därför fullt möjligt: Lantbrukaren inte bara köper sperman dyrt utan förlorar flera kvigor vid förlossningen och blir dessutom åtalad och fälld för brott mot djurskyddslagen. Att det blir den vid förlossningarna ditkallade veterinären som är tvingad att anmäla brottet gör inte saken smakligare.

ANVÄND SKADESTÅNDS-LAGSTIFTNINGEN

Hur skall man då göra? Mitt förslag är att i stället ändra skadeståndslagstiftningen så att den starkare parten därmed kan ställas till svars. Infoga försäljning av sperma, embryon och avelstjänster i lagen om produktsäkerhet och utvidga denna till att gälla även skador på djur.

Den som då köper sperma, embryo eller avelstjänst av någon som agerar på den svenska marknaden blir berättigad till skadestånd om problem av besvärande slag uppstår. Skadeståndsskyldig är säljaren. Denna risk borde medföra försiktighet i försäljning av sperma eller avelstjänster. Enstaka direktimporter där stoägaren själv bär importörsansvaret kan inte medföra någon större spridning av defektanlagen, sannolikt mindre än de här diskuterade testparningarna.

ANDERS DARENIUS
leg veterinär, Åby

Vilken är din diagnos? – Svar

I området för fjärde hjärnventrikeln finns en utrymmeskrävande nybildning, ca 2x2 cm på transversalbilderna (Figur 2A och 2B) och ca 3 cm i oral-kaudal riktning på sagittalbilden (Figur 2C). På den T1-viktade bilden (Figur 2A) har förändringen isointensiv signal med omgivande hjärnvävnad, dvs samma gråton, vilket gör det svårt att identifiera förändringen. Efter kontrastgiva ses ett homogent, kraftigt upptag av kontrastmedel och hela nybildningen får därför hyperintensiv signal (Figur 2B). På den T2-viktade bilden har förändringen lindrigt hyperintensiv signal i förhållande till omgivande hjärnvävnad och kanten är något oregelbunden men distinkt utlinjerad (Figur 2C). Förändringen orsakar en kompression av lillhjärnan och hjärnstammen.

DISKUSSION OCH DIAGNOS

Vid magnetkameraundersökning används väteprotonernas rörelser för att skapa bilder. Patienten läggs initialt in i ett starkt, permanent magnetfält för att likrikta protonernas rörelse. Därefter sänds olika sekvenser av radiofrekvenspulser ut genom en spole och väteprotonernas återgång till initiala rörelsemönstret avläses. Eftersom dessa protonrörelser varierar beroende på vilken vävnad väteatomerna befinner sig i, får man en utmärkt kontrast mellan olika mjukdelsvävnader.

Exempel på olika sekvenser är T1- och T2-viktade bilder där T står för tiden för återgång till protonernas initiala rörelsemönster. Olika vävnader får olika intensiv signal i dessa sekvenser, t ex ger vätska hypointensiv signal (mörkt) på T1-viktade bilder men hyperintensiv signal (ljust) på T2-viktade bilder. Vid en förändring

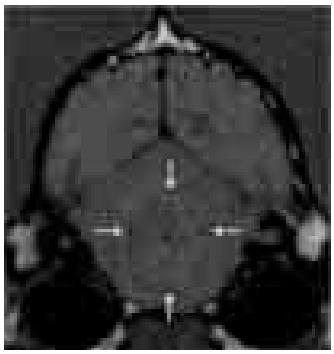

FIGUR 2A. *Utrymmeskrävande nybildning i området för fjärde hjärnventrikeln (markerad med pilar), knappt synlig på dessa T1-viktade bilder på grund av isointensiv signal med omgivande nervvävnad.*

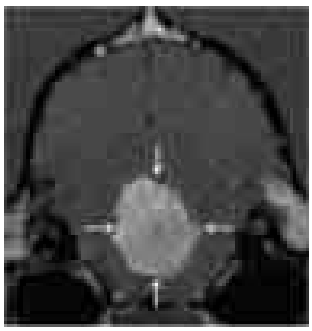

FIGUR 2B. *Kraftig, homogen kontrastförstärkning i nybildningen (markerad med pilar) som nu har hyperintensiv signal jämfört med omgivande nervvävnad.*

noterat

Djurskyddsmyndigheten önskar starkare länsstyrelse

Stärk länsstyrelsens roll i djurskyddsfrågor. Ge staten möjlighet att agera tidigt mot kommuner som inte sköter sin djurskyddstillsyn och ge alla tillsynsmyndigheter handlings- och anmälningsplikt. Detta är några av de förslag Djurskyddsmyndigheten lämnade till regeringen den 1 juni, som svar på promemorian ”En förbättrad djurskydds- och livsmedelstillsyn”.

Djurskyddsmyndigheten vill ge staten kraftfullare verktyg än de som föreslås i promemorian. Allt för att tillämpningen av djurskyddslagen ska ske på ett enhetligt och rättssäkert sätt i alla landets kommuner.

Enligt Djurskyddsmyndighetens remissvar ska statens roll i första hand vara att stödja kommunerna i sitt arbete. Men om kommunens djurskyddstillsyn inte fungerar måste staten ha en laglig möjlighet att gripa in och få en ändring till stånd. Djurskyddsmyndigheten och jordbruksdepartementet är överens om att länsstyrelsen borde ges en möjlighet att vitesförelägga en kommun som inte sköter sig. Om en förbättring ändå inte sker ska länsstyrelsen – efter godkännande av regeringen – helt kunna överta kommunens djurskyddsarbete.

Djurskyddsmyndigheten vill även att de besiktningsveterinärer livsmedelsverket idag har stationerade på landets slakterier, ges en ökat ansvar för djurskyddet på anläggningen. Bland annat för att Sverige på ett effektivt sätt ska kunna uppfylla djurskyddskraven i EUs förordning om offentlig kontroll av animalieprodukter. ■

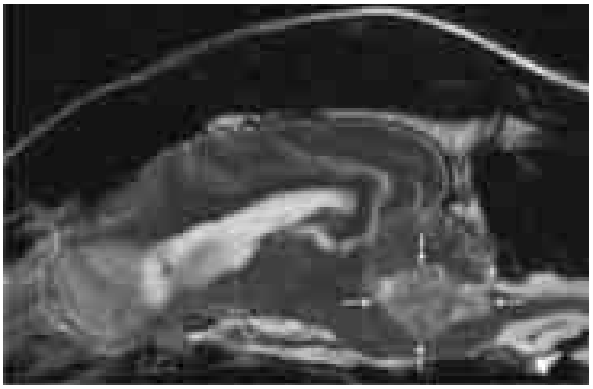

FIGUR 2C. *Nybildningen (markerad med pilar) är lindrigt hyperintensiv på T2-viktade bilder jämfört med omgivande nervvävnad.*

använder man sig av utseendet i de olika sekvenserna och lokalisationen för att komma fram till en diagnos.

Om och hur en förändring ansamlar kontrast är också mycket viktig information som tyder på förekomst av kärl som saknar blod-hjärnbarriär eller att blod-hjärnbarriären har skadats. Typiskt utseende för tumörer i CNS är en iso- eller hypointensiv signal på T1-viktade bilder, iso- eller hyperintensiv signal på T2-viktade bilder och kontrastförstärkning av olika grad. Det här fallet är ett sådant exempel. Det går inte att avgöra vilken sorts tumör det rör sig om men lokalisationen tyder på att förändringen utgår från fjärde hjärnventrikeln eller intilliggande nervvävnad. Gliom, vilket är den vanligaste typen av tumör utgående från hjärnvävnad, har oftast ett omgivande ödem och detta skulle ha setts på de T2-viktade bilderna som en ökad signalintensitet (ljusa områden) kring tumören. I detta fall har tumören samma utbredning på T1- och T2-viktade bilder och kanten är distinkt avgränsad på de T2-viktade bilderna, dvs inga tecken på omgivande ödem. Detta gör tumörer lokaliserade i fjärde hjärnventrikeln mer sannolika och möjliga differentialdiagnoser är choroid plexustumör, ependymom, metastas och möjligen meningiom som växt in genom den ena laterala aperturen.

Det är anmärkningsvärt att hunden, med en så stor tumör som trycker på hjärnstam och lillhjärna, inte uppvisade fler och kraftigare neurologiska symtom. Långsam tillväxt av tumören är troligen förklaringen till detta. Hunden avlivades två veckor efter undersökningen.

Litteratur

Curry TS et al. Christensen's Physics of Diagnostic Radiology. Philadelpia, Lea & Febiger, 4th ed, 1990.

Kraft SL et al. Retrospective review of 50 canine intracranial tumors evaluated by magnetic resonance imaging. J Vet Int Med, 1997, 11, 4, 218–225.

Thomas WB et al. Magnetic resonance imaging features of primary brain tumors in dogs. Veterinary Radiology and Ultrasound, 1996, 37, 1, 20–27.

ÖSTERGÖTLANDS VETERINÄRFÖRENING 1879

ÖSTERGÖTLANDS VETERINÄRFÖRENING

125 ÅR

Var med och fira i Kolmården den 18-19 september 2004

Lördag: kl 13.30-17.00 Symposium med tema ”Smärta”
kl 19.00 Jubileumsmiddag på Vildmarkshotellet
Söndag: Familjedag på djurparken
Pris för symposium och middag 300:-.
Möjlighet till övernattning finns på Vildmarkshotellet

Bindande anmälan till symposium och middag, samt önskemål om eventuell övernattning **senast 1/8** till e-post vikvet@e.lst.se eller fax 013-19 62 99
För upplysningar kontakta Pierre Nordmark på telefon 0705-90 03 52

Rapport från förbundsstyrelsen i maj 2004

Den 25–26 maj 2004 höll veterinärförbundets styrelse sitt tredje styrelsemöte för året. Mötet avhandlade ett antal aktuella frågor, och hölls delvis tillsammans med SVS kollegium. Här refereras de viktigaste punkterna på dagordningen under styrelsesammanträdet.

BEHÖRIGHETS- OCH ANSVARSFRÅGOR INOM DJURSJUKVÅRDEN

Regeringen beslutade i november 2003 att tillsätta en särskild utredare, Arne Kardell, med uppgift att göra en översyn av behörighets- och ansvarsfrågor inom djursjukvården. En arbetsgrupp, där förbundet representeras av ordföranden i SVS kollegium Thomas Svensson, har gjort en genomgång av regelverk och olika typer av behörighetsreglering. Thomas pekade på några aktuella frågor, bland annat delegering av veterinära arbetsuppgifter och veterinära ansvarsnämndens funktion.

I diskussionen om behörighetslagstiftning för djursjukvården aktualiserades frågan om legitimation. Om legitimation för djursjukvårdare införs – vill förbundet i så fall införa någon form av begränsning? Här framfördes åsikten att diagnosställande och läkemedelsförskrivning skall vara en specifik veterinär uppgift.

Hur långt skall delegering gå och vilket ansvar åläggs veterinären i dessa fall? Hur skall i detta hänseende yrkesgrupper som husdjurstekniker, djurtandläkare och sjukgymnaster m m hanteras? Utredningen berör frågor som är mycket centrala för den dagliga veterinära yrkesutövningen. Thomas Svensson tar gärna emot synpunkter från praktiserande kolleger. Uppdraget skall vara slutfört i slutet av 2005.

REMISS: FÖRBÄTTRAD DJURSKYDDS- OCH LIVSMEDELSTILLSYN

I en aktuell remiss från Jordbruksdepartementet lämnas förslag som inom ramen för nuvarande tillsynsorganisation skall stärka den lokala livsmedels- och djurskyddstillsynen. Livsmedelsverkets och Djurskyddsmyndighetens ansvar för att leda och samordna tillsynen tydliggörs och förstärks. Bestämmelser för regional tillsynssamverkan införs.

Åtta inkomna remissvar ger i huvudsak remissförslaget godkänt. Finansieringen är dock inte löst. Proposition skall läggas fram inför höstriksdagen.

JOURVERKSAMHETEN

En framtidsfråga för veterinärsektorn är på vilket sätt jour- och beredskap skall bedrivas. Förutom rena djurskyddsaspekter är det inte minst en social- och arbetsmiljöfråga. Synpunkter som framkom under diskussionens gång var bland annat att det krävs en förutsättningslös översyn med en kartläggning av hur jour och beredskap fungerar regionvis inom landet, då olika samverkansformer varierar veterinärer emellan. Vidare bör det inrättas en central telefonservice för ”veterinärjour Sverige”.

Förbundet har anledning att återkomma i denna fråga.

AVLIVNING AV DJUR I VETERINÄR YRKESUTÖVNING

Frågan diskuterades på grund av ett ansvarsärende där en kliniskt verksam veterinär av religiösa skäl inte vill befatta sig med avlivning. Det finns en risk att personlig övertygelse hamnar i konflikt med den veterinära yrkesutövningen.

Det beslöts att förbundet kontaktar normgrupperna för smådjur respektive häst för hjälp med belysning av veterinärens roll, där det idag inte finns någon reglering – det finns en ”gråzon” när det gäller avlivning eller andra etiska konflikter. Målsättningen är att få in

SMÅDJURSKLINIKEN HUND o KATT HÄLSAN

Vi söker en veterinär med tidigare erfarenhet av företrädesvis hund och katt, gärna med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar.
Heltid eller deltid kan diskuteras.

För upplysning:
Ing Marie Röstlund 031-795 90 71, 031-795 90 70

Ansökningar skickas till
Ing Marie Röstlund
Djurkliniken hund o katt hälsan
Bangårdsvägen 27
428 36 Kållered

normgruppernas synpunkter innan årets slut.

ENSKILDA MEDLEMSÄRENDEN

Styrelsen diskuterade hur förbundet bättre skall kunna tillvarata enskilda medlemmars intressen i arbetsmiljö- och stressrelaterade frågor.

SVFs NYA ORGANISATION

Den fortsatta handläggningen av SVFs nya organisation gicks igenom av förbundsstyrelsen.

Vid det extra fullmäktigemötet den 19 mars 2004 beslutades om principerna i den nya organisationen. Två viktiga förändringar är bildandet av två riksföreningar: AVF (Anställda veterinärers förening) och FVF (Företagande veterinärers förening), och förändring av röstnings- och valproceduren.

Det blir direktröstning av ledamöter i både fullmäktige och styrelse enligt principen: en medlem – en röst. Det nya röstningsförfarandet gör det möjligt att vara medlem i SVF utan att vara ansluten till någon förening eller sektion inom förbundet, förutsatt att man begär aktivt utträde ur någon av riksföreningarna. Detta innebär naturligtvis att man inte får del av respektive föreningsservice.

Preliminärt tidsschema diskuterades. Handlingarna inför fullmäktige den 20–21 oktober bör vara klara till den 31 augusti för att kunna skickas ut till medlemmarna den 1 oktober.

De två arbetsgrupperna för AVF och FVF får en intensiv arbetsperiod fram till hösten. Grupperna hade sitt första möte den 27 maj. Ett första primärt uppdrag blir att ta fram stadgar för respektive förening. En intressant fråga blir vilken autonomitet de två föreningarna får inom förbundet.

Styrelsen beslutade bilda en arbetsgrupp för den nya organisationen av SVF. Kontaktpersoner till AVF är Torkel Ekman och till FVF Evamari Lewin, för ekonomifrågor Åsa Bergquist och Bo Eberhardson, för röstnings- och valproceduren Susanna Sternberg och Per Sahlander. Arbetet förutsätter fortlöpande kontakt med förbundets två jurister.

EVAMARI LEWIN
Ledamot i förbundsstyrelsen

BLÅ STJÄRNANS
DJURSJUKHUS

Stiftelsen Svenska Blå Stjärnans Djursjukhus i Göteborg har fr o m 2004-01-01 av SLU övertagit verksamheten vid smådjurskliniken i Skara. Verksamheten bedrivs i ett fristående aktiebolag, Blå Stjärnans Djursjukhus i Skara AB.

Blå Stjärnans Djursjukhus i Skara AB
söker nu en
klinikveterinär
för tillsvidareanställning

Arbetsuppgifter: Arbete med djursjukvård där det ges goda möjligheter till att utveckla en bred kompetens på hög nivå inom både kirurgi, medicin och bilddiagnostik. Jourtjänstgöring och undervisning av bl.a djursjukvårdarelever och TUVE-studenter (tilläggsutbildning för utländska veterinärer) ingår i tjänsten.

Kvalifikationer: Vi ser gärna att sökanden har specialistutbildning i hundens och kattens sjukdomar eller annan lång erfarenhet av kvalificerad smådjurssjukvård som kan bedömas som likvärdig. Då undervisning ingår i tjänsten lägger vi stor vikt vid sökandens intresse för detta..

Vi tillämpar sex månaders provtjänstgöring. Tillträde omgående.

Närmare upplysningar om tjänsten lämnas av: klinikchef Birgitta Lövdahl, 0511-275 00. Facklig företrädare är Ursula Wennström, SACO, telefon 0511- 275 00

Välkommen med din ansökan till Blå Stjärnans Djursjukhus i Skara AB, Gråbrödragatan 4, 532 31 SKARA, märk kuvertet veterinärtjänst.
Ansökan, med styrkt meritförteckning, skall vara oss tillhanda snarast, dock senast 2004-07-25.

Prestigefyllt pris till svensk veterinär

Veterinär Kjell Gunnarsson är bosatt i Italien sedan 1996. Strax utanför Milano arbetar han med toxikologiska studier av nya kandidater till cancerläkemedel. Nyligen tilldelades han priset Upjohn's Award för extraordinära insatser inom läkemedelskoncernen Pfizer.

Kjell Gunnarsson, veterinär, VMD och EU-certifierad toxikolog, deltar regelbundet i Stramilanoloppet där han representerar sitt hemland. Här syns han längst till höger i 2004 års upplaga av loppet. 50 000 startande från 100 nationer springer 15 kilometer.

Vad innebär priset för dig?

Det är förstås trevligt och prestigefyllt att få. Omkring 25 personer av 60 000 anställda i ursprungliga Pharmacia fick priset samtidigt som jag. Den här gången var vi två européer som tilldelades detta. Förutom äran och en medalj med ett porträtt av William E Upjohn, grundaren av Upjohn Pharmaceuticals, består priset av 6 000 dollar.

Varför fick du priset?

Priset går till medarbetare som gjort särskilda insatser för företagets framgång. Dessutom har Pfizer lagt till ett krav på att vinnaren särskilt ska ha bidragit till en framgångsrik sammanslagning av Pfizer och Pharmacia. I mitt fall var det nog en kombination av gamla och nya insatser som gjorde att jag fick priset. Jag har arbetat långsiktigt med globala arbetsuppgifter och bidragit till en harmonisering av arbetet inom företaget. Inför sammanslagningen av Pfizer och Pharmacia gjorde jag en sammanställning och värdering av produkter under utveckling så att Pfizer kunde ta ställning till vilka som var värda att satsa på.

Vilka produkter var Pfizer intresserade av?

De allra flesta. Det fanns väldigt starka produkter i Pharmacias tumörproduktsortiment. Några av dem har vi tagit med oss till ett nytt företag som knoppats av från Pfizer i maj i år och som heter Nerviano Medical Science. Det är ett lokalt italienskt företag som är fristående men som bland annat jobbar på uppdrag av Pfizer.

Vilka uppgifter har du på Nerviano?

Tidigare ansvarade jag för allmän toxikologi, säkerhetsfarmakologi och den djurexperimentella verksamheten. Nu är jag chef för Regulatory Toxicology och även för reproduktionstoxikologi. Inom regulatory toxicology sammanställer vi dokumentationen i samband med ansökningar om kliniska prövningar eller registreringar av nya produkter.

Vilka är skillnaderna mellan att arbeta i Italien och i Sverige?

Det finns inga skillnader i vetenskaplig eller kompetensmässig nivå. Möjligen arbetar man mer effektivt och snabbare här och det sker ibland på bekostnad av strategi. Jag tycker att vägen till beslut och handling är kortare i Italien jämfört med i Sverige.

Längtar du till Sverige?

Nej, här är klimatet bra, maten god och naturen vacker. Det finns ett bra utbud för att syssla med fysisk aktivitet. Jag är intresserad av bergsvandringar och tillhör en grupp som dokumenterar glaciärer. Även cykelsport och skidåkning intresserar mig och allt finns inom räckhåll.

Vissa rykten gör gällande att du är den bäst betalda svenska veterinären. Stämmer det?

Det kan jag knappast tro, men jag är nöjd med min lön.

KARIN NORDIN

Gör din litteratursökning på www.svf.se

Som medlem i veterinärförbundet har man möjlighet att utan någon kostnad utföra litteratursökningar på den internationella vetenskapliga databasen CAB-abstacts. Logga bara in på medlemsdelen av förbundets hemsida www.svf.se, och tryck på rubriken ”Sökning på CAB-abstracts”. Större delen av den naturvetenskapliga världen ligger för dina fötter, bara några tangenttryckningar bort.

Styrelseberättelse för Sveriges Veterinärförbund 2003

Följande sidor återger Sveriges Veterinärförbunds styrelseberättelse för 2003. Berättelsen redovisas i en något förkortad version, för att bli mer överskådlig. Medlemmar som önskar en fullständig berättelse kan beställa en sådan från förbundskansliet, eller läsa den på den lösenordsskyddade delen av förbundets hemsida, www.svf.se

FÖRBUNDSSTYRELSEN

Förbundsstyrelsens ledamöter under 2003 har varit Karin Östensson (ordf), Åsa Bergquist (v ordf), Bo Eberhardson, Torkel Ekman, Evamari Lewin, Karin Lundborg, Per Sahlander, Susanna Sternberg och Thomas Svensson (SVS ordf).

SAMMANTRÄDEN

Förbundsstyrelsen har under året sammanträtt sju gånger och sammanträden med förbundsstyrelsens arbetsutskott och tjänstemän har också hållits sju gånger. Ordinarie ordförandekonferens hölls den 8–9 oktober i Stockholm.

Förbundets stadgeenliga veterinärmöte arrangerades den 6–7 november i Undervisningshuset, Ultuna, SLU. Fortbildningsdagarna hade den traditionsenliga uppläggningen med djurslagsvis/områdesvis uppdelade symposier. SVF och SVS stod som arrangörer av läkemedels- och instrumentutställningen i samband med mötet.

MEDLEMMAR

Antalet medlemmar uppgick den 31 december 2003 till 2 430, varav 405 pensionärer och 193 studerandemedlemmar. Följande medlemmar avled under året:

Överveterinär Curt Svensson
den 5 januari
Länsveterinär Lars Hässler
den 8 januari
Distriktsveterinär Lennart Creutz
den 10 januari
Distriktsveterinär Erik Christensson
den 2 februari
Distriktsveterinär Carl Sandroos
den 13 februari
Avd dir, veterinär Pär Hansson
den 1 mars
Överveterinär Bertil Rymond
den 17 mars
Veterinär Hans-Åke Blomstedt
den 2 april
Veterinär Pål von Szokolay
den 29 april
Distriktsveterinär Tage Persson
den 19 maj
Professor Carl Rune Salenstedt
den 30 juni
Distriktsveterinär Stig Settergren
den 7 juli
AI-veterinär Philipp Selli den 14 juli
Veterinär Lars Persson den 14 augusti
Professor Leif Plöen den 19 augusti
Veterinär Ingrid von Holst
den 19 september
Distriktsveterinär Gunilla Palm
den 28 oktober
VMD Göran Pålsson
den 3 november
Distriktsveterinär Hans Löfstedt
den 28 november

Av förbundets hedersledamöter avled försvarsöverveterinär Gunnar T Krantz den 4 mars.

De röstberättigade medlemmarnas fördelning på delföreningarna per 31 december framgår av Tabell 1. Förbundsmedlem kan vara medlem i en eller flera delföreningar men kan rösta enbart via en förening. Pensionerade medlemmar samt studerandemedlemmar i årskurs I–IV är inte röstberättigade till fullmäktige.

HYLLNINGAR OCH UPPVAKTNINGAR

I samband med medlemmarnas bemärkelsedagar och dödsfall har på sedvanligt sätt från förbundets kassa överförts gåvobelopp till fonden för extern och intern information.

FÖRBUNDSKANSLIET OCH SVTs REDAKTION

Förbundskansliet har under året omfattat veterinär Karin Östensson, förbundsordförande och kanslichef, jur kand Anders Lefrell, förhandlingschef, jur kand Amelie Lothigius, ombudsman, veterinär Christina Arosenius, generalsekreterare SVS, veterinär Johan Beck-Friis, informationschef och ansvarig utgivare SVT, Karin Åström Bengtsson, journalist (deltid) tjänstledig fr o m 1/9, Karin Nordin, journalist (deltid) vikariat fr o m 1/9, Rune Koskinen, kamrer, Agneta Svensson, chefssekreterare – SVF, Birgitta Ahlkvist, sekreterare – SVT, Martina Ljungström, sekreterare – SVT vikariat (deltid fr o m 27/10, heltid fr o m 8/12), Marianne Lundquist, sekreterare – SVS, AEA, Birgitta Larsson, ekonomiassistent.

FÖRHANDLINGSVERKSAMHETEN M M

Statliga området, centrala förhandlingar

Inga centrala löneförhandlingar har förevarit under året, detta med anledning av att parterna på den statliga sektorn träffade ett treårsavtal i april 2002.

Statliga området, lokala förhandlingar

Statens jordbruksverk – Distriktsveterinärorganisationen

Årets avtal för distriktsveterinärerna fick sin tyngdpunkt på höjning av stationschefstilläggen samt en omfördelning av glesbygdstillägget. Vidare resulterade förhandlingarna i att de flesta distriktsveterinärerna erhöll en höjning på mellan 200 och 500 kr på den fasta lönen. Även på den rörliga lönedelen erhölls viss höjning på grund av taxehöjningar. Lönenivåhöjningen kan beräknas till ca 4,3 procent.

Statens livsmedelsverk – Besiktningsveterinärsorganisationen

Lönenivån kom att höjas med lite mer än 4 procent och då helt och hållet beträffande den individuella lönen.

Kommunala området

Det centrala avtalet från 2001 mellan AkademikerAlliansen och Svenska Kommunförbundet/Landstingsförbundet är sifferlöst och inte tidsbestämt. Avtalet kan sägas upp tidigast till den 31 mars 2005. Under 2003 har en utvärdering skett av avtalsutfallet. Det sifferlösa avtalet har inte inneburit ett sämre utfall än tidigare avtal.

Huvudregeln är enligt avtalet att lönen sätts i dialog mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, den alternativa regeln innebär sedvanliga förhandlingar mellan den fackliga parten (förbundet) och arbetsgivaren. Förbundet har under året i flertalet fall förhandlat med kommunerna för berörda medlemmar på traditionellt vis då de så önskat. Kommunerna har haft dålig beredskap inför den nya förhandlingsordningen samt ofta inte haft förhandlingsmandat fullt ut.

Privata området

De årliga lönerevisionerna på enskilda sektorn sker i regel genom lokala förhandlingar mellan företrädare för arbetstagarna och deras lokala arbetsgivare. Finns endast en veterinär anställd vid företaget sker förhandling direkt mellan arbetstagare och arbetsgivare. Råd och hjälp lämnas alltid från kansliets ombudsmän Amelie Lothigius och Anders Lefrell, även om detta främst måste ske per telefon.

Information om veterinärförbundets viktigaste kollektivavtal lämnas här. Individuella arbetstidskonton om 0,5 procent respektive avtalsår har införts vid bland annat nedanstående avtalsområden.

Veterinärer vid Svensk Mjölk med husdjursföreningar/djursjukhus/kliniker m fl

Ett treårigt avtal gäller mellan Sveriges Veterinärförbund och Skogs- och Lantarbetsgivarförbundet (SLA) och löper under perioden 1 april 2001 t o m 31 maj 2004. Lönepotten för 2003 var 1,7 procent. Fördelningen av lönepotten ska ske med utgångspunkt från de i avtalet angivna riktlinjerna vid lokala förhandlingar och grundläggande principer för lönesättning. Utöver den i avtalet angivna potten ska i samband med lönerevisionen ytterligare löneökningar om x procent fördelas genom den löneöversyn som ska ske vid förhandlingarna. ➤

Tabell 1. I SVF RÖSTBERÄTTIGADE MEDLEMMARS FÖRDELNING PÅ DELFÖRENINGAR PER DEN 31 DECEMBER 2003.

Delförening	Antal
Sveriges yngre veterinärers förening – SYVF	717
Svenska distriktsveterinärföreningen – DVF	252
Föreningen veterinärer i enskild tjänst – FVET	116
Föreningen för veterinärer i administrativ tjänst – VIAT	87
Föreningen för veterinärer vid vetenskapliga institutioner – FVVI	195
Svenska besiktningsveterinärföreningen – BVF	79
Privatpraktiserande Veterinärers Förening – PVF	268
Djursjukhusanställda veterinärers förening – DaVF	225

➤ *Djurhälsoveterinärer – Swedish Meats AB*
Ett treårigt avtal slutet mellan CF (Civilingenjörsförbundet) och Almega (Livsmedelsbranschens arbetsgivarförbund) löper under perioden 1 april 2001 t o m den 31 mars 2004. Lönepotten 2003 var 2,1 procent om parterna inte enades om annat.

ATG-veterinärer
Det avtal som tillämpas är träffat mellan CF och Svensk Handel. Avtalsperioden är 1 april 2001 t o m 31 maj 2004. Utfallet för förbundets medlemmar blev lite drygt 3 procent, vilka fördelades individuellt.

Laboratorieanställda m fl
För veterinärer anställda vid bland annat Alcontrol gäller det avtal som slutits mellan CF och Almega (Provning Forskning och Utveckling), avtalsperioden är 1 april 2001 t o m den 31 mars 2004. Lönepotten 2003 var 2,1 procent.

Övrigt – alla sektorer
Förbundet har haft lokala och centrala förhandlingar på alla sektorer vad gäller enskilda medlemsärenden, löner, allmänna anställningsvillkor, uppsägningar osv. De enskilda medlemsärendena tenderar att öka.

Förbundet har deltagit vid SLUs Söka Jobb-information, samt haft allmän information för bland annat veterinärstuderanden i femte och sjätte årskurserna. Förbundet har även deltagit i SACOs utbildningsmässa i Stockholm och Malmö.

LÖNESTATISTIK
Sedvanlig lönestatistik avseende år 2003 för privatanställda veterinärer har utarbetats. Medellönen bland de 412, vars löner behandlats, är 34 600 kronor/månad, undre och övre kvartilerna är 27 500 respektive 39 100 kronor/månad. Särskild statistik har sammanställts gällande bland annat länsveterinärers/länsexperters löner.

VILLKOREN FÖR VETERINÄR VERKSAMHET
Under flera år har veterinärförbundet verkat för att få till stånd en översyn av villkoren för veterinär verksamhet. Det innefattar främst jourfrågorna, Jordbruksverkets och därmed de statliga distriktsveterinärernas dubbla roller som både utövare av klinisk, konkurrensutsatt veterinär service och tillsyn över all veterinär verksamhet, konkurrensneutral fördelning av statliga medel till riks- och dygnstäckande djursjukvård samt analys av omfattningen av det statliga ansvaret i djursjukvård för sällskapsdjur och häst.

Riksdagsbeslut om en ny utredning
Riksdagens revisorer (Rr, sedan den 1 juli 2003 Riksrevisionen) gjorde 2002 en granskning av Jordbruksverkets uppdragsverksamhet, med distriktsveterinärorganisationen som största ”uppdragsdel”. Granskningen redovisades i november 2002 i en rapport, Villkoren för veterinär verksamhet (2002/03:4), som remissbehandlades omkring årsskiftet 2002/2003. Revisorerna föreslog att regeringen skulle utreda distriktsveterinärorganisationens statliga huvudmannaskap, bristerna i djursjukdata samt ta initiativ till en samlad översyn av länsveterinärernas arbetsuppgifter.

Veterinärförbundets remissvar på Rr:s rapport avgavs i sin helhet i enlighet med uttalandet vid fullmäktigemötet år 2000: ”SVF ska verka för att tillsyn och offentlig veterinär verksamhet sköts av en oberoende tillsynsmyndighet som är skiljd från klinisk, konkurrensutsatt veterinär service. SVF ska vidare verka för att det statliga stödet till riks- och dygnstäckande djursjukvård fördelas konkurrensneutralt. SVF ska i detta arbete beakta konsekvenserna för berörda medlemsgrupper.” Förbundet betonade i remissvaret att det även fortsättningsvis kommer att krävas tillgång till veterinärer i hela landet dygnet runt och att statligt stöd kommer att krävas i minst samma omfattning som nu, för denna verksamhet. Däremot ansåg förbundet att det bör utredas hur detta stöd kan fördelas på ett konkurrensneutralt sätt mellan olika aktörer inom animalieproduktionens djur, sällskapsdjur och häst. Fördelningen av stödet måste ske med stort hänsynstagande till de veterinärer som kan komma att beröras av en eventuell omorganisation. Förbundet instämde med riksdagens revisorer vad beträffar översynen av länsveterinärernas verksamhet och utredningen av bristerna i djursjukdata och att förbundet förutsatte att bli representerat i en sådana utredning.

Veterinärförbundet uppvaktade i maj Miljö- och jordbruksutskottet i ärendet med syfte att poängtera hur angeläget det är att frågorna får en skyndsam lösning framför allt när det gäller konkurrensförhållanden, och att veterinär tillsyn är fristående från klinisk verksamhet. Vid uppvaktningen deltog såväl förbundsordföranden Karin Östensson som ordförandena i privatpraktiserande veterinärers förening (PVF), Evamari Lewin och distriktsveterinärföreningen (DVF), Björn Swenson.

Rr:s rapport behandlades efter remissomgången i Riksdagens Miljö- och jordbruksutskott den 22 maj 2003 och i riksdagens kammare den 11 juni 2003. Utskottet biföll i stort sett Rr:s förslag om en ny utredning av villkoren för veterinär verksamhet och kammaren biföll utskottet (Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2002/03:MJU10).

Jordbruksdepartementets samarbetsgrupp
Innan Riksdagen hade behandlat förslaget från Rr inrättade regeringen, genom beslut den 7 april 2003, en samarbetsgrupp inom det veterinära området bestående av företrädare för Jordbruksverket, Konkurrensverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges Veterinärförbund och LRF med statssekreteraren som ordförande. Veterinärförbundet har varit representerat genom förbundsordförande Karin Östensson, ordförande i DVF, Björn Swenson och för PVF, Kaisa Holmstedt.

Gruppens uppdrag rörde i stort sett samma frågor som Rr hade tagit upp: Att analysera statens roll på det veterinära området, marknaden för veterinära tjänster samt hur privatpraktiserande veterinärer bättre kan tas tillvara i veterinär verksamhet inom ramen för redan fastlagd budget. Gruppen inrättades med syfte att genom en konstruktiv diskussion utveckla den veterinära verksamheten och dess form. Särskilt skulle belysas hur medlen för avlägset boende djurägare kan fördelas, hur samverkan mellan privatpraktiserande veterinärer och statliga distriktsveterinärer kan utformas, särskilt beträffande jourverksamheten och hur veterinära myndighetsuppgifter kan tydliggöras. Vidare skulle gruppen överväga hur eventuella konkurrensskillnader kan motverkas och hur goda samarbetsrutiner för veterinär verksamhet kan utarbetas. Slutapport skulle lämnas senast den 1 maj 2005. Gruppen har enligt uppdraget genomfört fyra möten under 2003. Med anledning av Riksdagens beslut är avsikten att den nuvarande samarbetsgruppen ska upphöra i början av 2004 och arbetet övertas av den beslutade nya utredningen.

Veterinärförbundet har sett det som mycket positivt att det gångna året inte helt har gått förlorat i avvaktan på en ny utredning, utan att frågorna har kunnat behandlas genom samarbetsgruppens arbete. Den första tiden ägnades främst åt att sätta alla gruppens medlemmar in i det veterinära området, europeiskt och nationellt regelverk m m. Då det gäller de mera övergripande frågorna har arbetet gått ganska långsamt framåt. Ett visst underlag avseende marknadspåverkan m m av det statliga engagemanget i djursjukvården har tagits fram och analysen har påbörjats.

Då det gäller tillgång till bidrag för avlägset boende djurägare oavsett om statlig eller privat veterinär anlitas och möjligheten för alla veterinärer oavsett förvärvsform att utföra inspektioner inom mjölkdirektivet, bedöms frågorna vara mycket nära sin lösning. I båda fallen har externa konsulter medverkat för att belysa möjliga alternativ. Förslaget är, att för att möjliggöra tillgång till ersättning för avlägset boende djurägare ska samtliga veterinärer, även privata, ha ett ansvar för dygnet-runt-service och deras verksamhetsområde ska registreras centralt på Jordbruksverket, där också administrationen av bidraget för privata veterinärer kommer att placeras. Beträffande inspektioner inom mjölkdirektivet kommer Jordbruksverket att förordna de privata veterinärer som önskar göra dessa inspektioner och har också uttalat intentioner att medverka i relevant kompetensutveckling för samtliga aktuella veterinärer. Jordbruksdepartementet har uttryckt en tydlig intention att dessa inspektioner, på sikt, ska genomföras genom egenkontroll.

Kollegialt samtal om jourfrågorna
Veterinärförbundet kallade under våren 2003 till ett informellt möte för att diskutera hur veterinärkåren och privata arbetsgivare inom djursjukvården kan agera för att göra jourverksamheten mindre betungande. Vid mötet deltog representanter för förbundets berörda riksföreningar, Svenska djursjukhusföreningen och ATG-klinikerna samt personligen inbjudna privata veterinärer utanför veterinärförbundet. Diskuterades möjlighet till samordning både av telefonrådgivning till ett fåtal riksgemensamma nummer samt regional samverkan avseende mottagning som skulle kunna möjliggöra att färre veterinärer behövs i jourservicen varje dygn. Samtliga medverkande var intresserade av att frågan hanteras vidare och preliminärt diskuterades att träffas igen under hösten.

ANALYS AV DEN VETERINÄRA VERKSAMHETEN
Genom beslut den 6 februari 2003 uppdrog regeringen åt Jordbruksverket att kartlägga inom vilka sakområden veterinärer väljer att verka och hur den sociala strukturen med ålders- och könsfördelning ser ut. Verket skulle också belysa hur arbetstider prioriteras bland veterinärer och hur regionala skillnader ser ut. I uppdraget ingick vidare att analysera marknadens behov av veterinära tjänster i dagsläget och att ge en prognos t o m 2020. Verket skulle också föreslå nödvändiga åtärder för att

komma till rätta med identifierade problem, även inkluderande utbildningens platsantal och utformning.

I och med detta beslut hörsammade regeringen ett sedan flera år enträget framfört yrkande från Sveriges Veterinärförbund.

Jordbruksverket knöt till sig en arbetsgrupp med representation från Sveriges Veterinärförbund, Veterinärmedicinska Föreningen och Sveriges Lantbruksuniversitet samt en länsveterinär. Veterinärförbundet representerades av förbundsordföranden, Karin Östensson. Det aktuella analys- och prognosarbetet bygger, till skillnad från tidigare motsvarande prognoser, på enkäter som under hösten 2003 skickades ut till samtliga veterinärer i Sverige födda 1951 eller senare, flertalet veterinära arbetsplatser samt veterinärstuderande i årskurs 4, 5 och 6.

En ökning av antalet utbildningsplatser ger ökat antal nya veterinärer först efter 5,5 år. En första rapport avseende åtgärder som på kort sikt skulle kunna öka tillgången på veterinärer lämnades enligt uppdraget den 16 juli 2003. Där framfördes att en ökning av antalet utbildningsplatser i tilläggsutbildningen för utländska veterinärer (TUVE) skulle ge fler legitimerade veterinärer på arbetsmarknaden med bara cirka 1,5 års fördröjning. Rekrytering av veterinärer från andra EES-länder med motsvarande svensk nivå på utbildningen föreslogs också som en möjlighet att på kort sikt öka tillgången på veterinärer i Sverige. SLU har beslutat att veterinärutbildningen ska omprövas till innehåll och utformning och att detta ska utredas av fakulteten. Jordbruksverket framförde i delrapporten att om utbildningen ska förändras måste det bland annat baseras på samhällets krav på de nyutexaminerade veterinärerna. Särskilda medel bör anslås för en sådan utredning, och inte belasta fakultetens redan ansträngda ekonomi, menade verket. Synpunkter som veterinärförbundet också har fört fram tidigare.

Arbetsgruppen sammanträdde tre gånger under 2003. Under våren analyserades kortsiktiga åtgärder för att förbättra tillgången på veterinärer som underlag för delrapporten. Vidare utformades enkäterna tillsammans med statistisk kompetens på Jordbruksverket. Enkäten skickades ut under hösten och svarsfrekvensen var god, 72 procent för veterinärerna och 73 procent för de studerande. Under årets sista månader har arbetet med sammanställning och bearbetning av svaren pågått. Jordbruksverket ska slutredovisa uppdraget senast den 1 mars 2004.

UTREDNING ANGÅENDE BEHÖRIGHET M M INOM DJURSJUKVÅRDEN

Regeringen beslutade den 18 september 2003 att tillkalla en särskild utredare, Arne Kardell, för att göra en översyn av behörighets- och ansvarsfrågor inom djursjukvården. I uppdraget ingår att bedöma behovet av ytterligare reglerade yrken inom djursjukvården, att analysera veterinärers möjlighet att delegera arbetsuppgifter samt att bedöma behovet av att införa begränsningar i rätten att vidta veterinära åtgärder i behörighetslagstiftningen. Utredaren ska även analysera Veterinära ansvarsnämndens arbete och ansvarsområde i ljuset av eventuella föreslagna förändringar samt ta ställning till hur den framtida tillsynen över behörighetsyrken inom djursjukvården bör vara organiserad. Utredaren har till sig kallat en arbetsgrupp där veterinärförbundet representeras av ordföranden i SVS kollegium, Thomas Svensson. Gruppen hade två sammanträden under 2003 som främst ägnats åt genomgång av gällande lagstiftning, regelverk samt definitioner och kriterier för olika typer av behörighetsreglering. Veterinärförbundet har framfört att även husdjurstekniker och djurtandläkare borde införlivas i direktivet. Förbundet ser mycket positivt på att utredningen har kommit till stånd eftersom den berör frågor som är centrala för den dagliga veterinära yrkesutövningen. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 juni 2005.

NY ORGANISATION AV FÖRBUNDET

En betydande del av SVFs engagemang under 2003 rörde det förslag till ny organisation av förbundet som fullmäktige 2002 beslutade om skulle arbetas fram och skyndsamt behandlas. Den arbetsgrupp som styrelsen tillsatte bestående av representanter från riksföreningar och SVS kom utan dröjsmål igång med sitt arbete och ➤

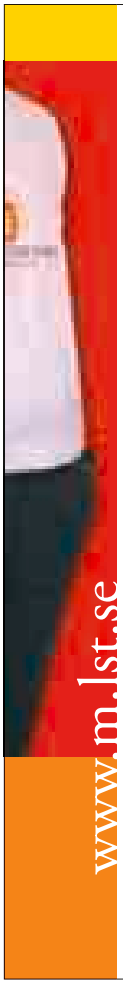

Länsstyrelsen är regeringens regionala företrädare. Till våra ansvarsområden hör bl.a. kunskapsförmedling, samordning och utveckling av olika sakfrågor samt myndighetsuppgifter. Arbetsuppgifterna finns inom miljö-, samhällsbyggnads-, lantbruks- och förvaltningsområdet. Länsstyrelsen i Skåne län har ca 450 anställda och verksamhet både i Kristianstad och i Malmö.

Veterinär

Vi söker veterinär till arbetsgruppen för veterinära frågor inom förvaltningsjuridiska funktionen. Befattningen är placerad i Kristianstad.

Arbetsuppgifter: Handläggning av olika frågor inom sakområdet livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd och allmänna veterinära frågor. Deltagande i vårt utåtriktade informations- och rådgivningsarbete till kommuner, företag och allmänhet.

Kvalifikationer: Legitimerad veterinär med allsidig erfarenhet från olika veterinära arbetsområden. Administrativ kompetens, vana vid massmediakontakter, datakunskap liksom erfarenhet från arbete med epizooti/zoonosbekämpning, djurskyddsfrågor och livsmedelskontroll är en merit. Vi förutsätter att du har en god samarbets- och organisationsförmåga samt att du har förmåga att göra ett bra arbete även i stressade situationer. Körkort krävs för tjänsten.

Övrigt: Tillträde snarast efter överenskommelse.

Länsstyrelsen eftersträvar en jämn fördelning mellan kvinnor och män samt en etnisk och kulturell mångfald bland våra medarbetare.

Ytterligare upplysningar lämnas av chefen för förvaltningsenheten Hans Blom, 040/044-25 20 08 eller förste länsassessorn Hans Bergström, 040/044-25 20 65. Fackliga företrädare är Tage Winberg, TCO-ST, 040/044-25 26 17 och Magnus Gjerstad, SACO, 040/044-25 20 70.

Välkommen med din ansökan tillsammans med meritförteckning, löneanspråk och tidigaste tillträdesdatum till Länsstyrelsen, administrativa expeditionen, 205 15 Malmö eller via e-post lansstyrelsen@m.lst.se senast den **16 augusti 2004**.
Ange ref.nr. 112-23590-04

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

lade vid förbundsstyrelsens och SVS kollegiums gemensamma internatmöte i juni fram ett preliminärt förslag till ny organisation som diskuterades och analyserades. Gruppen hade till sitt förfogande en organisationskonsult, Björn Lindwall, som också medverkade vid internatmötet. Under gruppens arbete uppmanades förbundsmedlemmarna att inkomma med synpunkter på förbundets organisation, bland annat till en särskild e-postadress.

Till ordförandekonferensen i oktober lade gruppen fram sitt slutgiltiga förslag där de viktigaste övergripande skillnaderna jämfört med nuvarande organisation var införande av direktval av både fullmäktige och förbundsstyrelse, två föreningar i stället för nuvarande riksföreningar, en för anställda och en för egenföretagande veterinärer och upphörande av det kombinerade ordförande- och kanslichefskapet i en och samma person. Med syfte att ge medlemmarna en god möjlighet att sätta sig in i förslaget innan det gick på remiss fanns information på hemsidan och i SVT. Förslaget kommunicerades även i samband med Veterinärmötet i november och alla riksföreningar och sektioner uppmanades att ta upp det på sina årsmöten vid vilka både omorganisationsgruppens och förbundsstyrelsens ledamöter stod till förfogande. Förslaget gick på remiss i mitten av december 2003 till riksföreningar, sektioner, specialklubbarna utanför förbundet och till VMF. Det skickades även till samtliga medlemmar personligen. Tyvärr hörde bara enstaka medlemmar av sig under processens gång.

Förbundsstyrelsen beslutade vid sitt oktobersammanträde att tillsätta en beredningsgrupp bestående av ledamöter från styrelsen och representanter från den avslutade omorganisationsgruppen, med uppdrag att sammanställa inkomna synpunkter både före och under remissbehandlingen. Remisstiden gick ut den 2 februari 2004. För att göra processen med införande av en ny organisation så kort som möjligt, en tydligt uttalad vilja från fullmäktige 2002, beslutade styrelsen efter samråd med den auktoriserade revisorn att kalla till ett extra fullmäktige i mars 2004 med syfte att få ett principbeslut om ny organisation.

VETERINÄRUTBILDNINGEN

Under året har Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) ställt krav på en avsevärd neddragning av kostnaderna för veterinärutbildningen i vilket även ingår ”återbetalning” av fakultetens ackumulerade underskott till universitetet centralt, med avsevärda belopp per år under flera år framåt. Utvecklingen är oroande då en kostnadsreduktion i den storleksordning som krävs inte kan genomföras utan att ge allvarliga negativa konsekvenser i både utbildning och forskning. Veterinärförbundet har i olika sammanhang framfört sina farhågor och kritik över det som pågår.

Redan i januari uppvaktade förbundet Riksdagens Miljö- och jordbruksutskott i frågan. I slutet av april beslutade SLU att veterinärutbildningen ska omprövas till innehåll, organisation och utbildningsmål för att anpassas till gällande ekonomiska ramar. Förbundet varnade då, genom ett pressmeddelande, för fortsatta prutningar på den svenska veterinärutbildningen. Förbundet har också vid flera tillfällen tagit upp frågan med representanter för andra avnämare samt olika berörda myndigheter och organisationer, och medverkade i maj i en hearing inom hästnäringen anordnad av stoägareföreningen. Hearingen var föranledd av föreningens oro över både veterinärutbildningens framtida kvalitet och stängningen av jourmottagningen för häst vid SLU under 2002, på grund av den dåliga ekonomin.

SLU har varit utsatt för flera parallella omorganisationsprocesser under det senaste året och situationen kan stundtals beskrivas som närmast kaotisk för personalen. Förbundet har haft fortlöpande kontakt med SACO-rådet vid SLU. Under våren tog veterinärförbundet initiativ till att gemensamt med flera berörda SACO-förbund genom SACOs ordförande till jordbruksministern framföra oron över universitetsledningens agerande och bristen på konsekvensanalyser. Under hösten framförde förbundet sina synpunkter vid ett möte med den nye styrelseordföranden vid SLU.

Det har inte varit möjligt, trots enträgna försök, att få några prognoser av konsekvenserna av neddragningarna från ansvariga vid SLU. Detta har gjort det svårt att agera mera konkret och kraftfullt från förbundets sida. Under början av 2004 förväntas alla institutioner lägga sina nya budgetar varvid konsekvenserna blir ett faktum.

DJURSKYDDSDAG

Förbundsstyrelsen beslutade under 2002 att anordna en djurskyddsdag våren 2003. Syftet med dagen var att förbättra veterinärkårens kunskaper inom området djurskydd, och på det sättet stärka djurskyddsarbetet i landet. En arbetsgrupp med representanter från styrelsen och förbundskansliet utarbetade programmet. Dagen ägde rum den 4 mars, då djurskyddsexperter från Sverige och Storbritannien deltog för att föreläsa om aktuella djurskyddsproblem ur veterinär synvinkel. Invigningstalare var jordbruksminister Ann-Christin Nykvist och arrangemanget besöktes av ca 200 personer.

ARBETSGRUPPER M M

Samrådsgrupp SVF - ”näringen”

De informella samtalen mellan Sveriges Veterinärförbund och lantbruksnäringen (LRF, Svensk Mjölk, Swedish Meats, Svensk Fågel, Svenska Ägg och Svenska Djurhälsovården) fortsatte under 2003. Från SVFs sida deltog Karin Östensson, Johan Beck-Friis och Christina Arosenius i de organiserade mötena. Johan Beck-Friis anordnade tillsammans med Gunnela Ståhle (LRF) en endagshearing om aktuella djurskyddsproblem inom lantbruksproduktionen den 29 september. Tre möten ägde rum under året, där djurhälsa, djurskydd och livsmedelssäkerhet diskuterades.

Arbetsmiljö

Flera artiklar har skrivits i SVT rörande arbetsmiljö. Kontakter mellan Arbetsmiljöverket och förbundet kommer bland annat att resultera i ett antal artiklar rörande arbetsmiljö för veterinärer.

Tillsammans med SACO anordnas en arbetsmiljökurs för regionala skyddsombud inom distriktsveterinärorganisationen (DVO). I den fackliga utbildning som varit under året har information lämnats angående arbetsmiljölag m m.

Facklig utbildning

Förbundets ombudsmän har under året haft fackliga kursmöten vid ett flertal djursjukhus/kliniker (se SVT nr 10/03).

KOLLEGIALT NÄTVERK

Veterinärförbundet bildade 1999 ett nätverk bestående av åtta veterinärer som på ideell grund står till förfogande som samtalspartner (SVT nr 13/99). Medlemmar i SVFs kollegiala nätverk 2003 var Sten Berggren, Gunnar Bergsten, Karina Burlin, Eva von Celsing, Anne-Marie Dalin, Erik Kjellgren, Herbert Lundström och Magnus Andersson.

Under våren deltog medlemmarna i veterinärförbundets nätverk i ett av läkarförbundet anordnat seminarium. Temat var mobbing (se SVT nr 6/03). Ett problemområde bland veterinärerna som kommit fram är utmattningsdepression.

SACO Ordförandekonferens/ kanslichefsmöte

Ordföranden/kanslichefen har deltagit i SACOs ordförandekonferenser och kanslichefsmöten under året. Utöver SACOs analysarbete och allmänna opinionsbildande och samhällspåverkande arbete för akademikergruppens intressen har också många, mindre övergripande, konkreta viktiga frågor behandlats under året. Bland dessa kan nämnas några nationella som har en direkt relevans för veterinärförbundets medlemmar, såsom egenföretagarprojektet där förbundet har varit särskilt engagerat, individuellt kompetenssparande, höjning av taket i föräldraförsäkringen och löneskillnadsutredningen. Viktiga EU-direktiv har varit under omarbetning och veterinärförbundet har särskilt bevakat och påverkat direktiven avseende ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer för legitimationsyrken, tjänstedirektivet samt arbetstidsdirektivet.

Förhandlingssammanträden

Under året har Anders Lefrell deltagit i möten med Representantskapet i SACO-S för förberedelser av kommande centrala avtal på statliga sektorn och Amelie Lothigius i motsvarande möten med den så kallade AkademikerAlliansen och i SACOs arbetsmiljögrupp.

Egenföretagargrupp

I SACOs egenföretagargrupp har Evamari Lewin varit förbundets representant.

Mot bakgrund av att fler än 35 000 eller nästan 10 procent av SACO-förbundens yrkesverksamma medlemmar är företagare på hel- eller deltid har SACO under 2003 bedrivit ett egenföretagarprojekt. I detta har diskuterats hur de 26 förbunden kan samverka i starta-eget-frågor för att ge bättre service åt medlemmarna. Ett resultat av detta är att SACO i samarbete med 10 medlemsförbund, däribland Sveriges Veterinärförbund, under året planerat för ”kurs i starta eget – inspirationsdagar”. Vid fyra tillfällen under 2004 kommer kursen att genomföras på fyra platser i landet.

Dessutom har arrangerats ett antal politikerträffar för att skapa en ökad förståelse för egenföretagarnas situation hos politiker. Detta är ett mer långsiktigt projekt. SACO har i samarbete med Almega genomfört tre möten med politiker och förbundsföreträdare med följande tema: ”Konkurrensutsättning av offentligsektor och rättvisa konkurrensvillkor” där veterinär Lennart Granström deltog i en efterföljande paneldiskussion om modernt företagande, ”Tjänsteföretagande” samt ”Entreprenörskap inom offentlig sektor”.

SACO Lönesök

Förbundet är med i SACO Lönesök, en databas för SACO-medlemmar

som bygger på statistikuppgifter från 140 000 privatanställda medlemmar och 230 000 offentliganställda. SACO Lönesök nås via förbundets hemsida.

INFORMATIONSVERKSAMHETEN

Svensk Veterinärtidning

Svensk Veterinärtidning (SVT) hade under 2003 en upplagan (TS Fackpress) på 2 900 exemplar. Under 2003 var Johan Beck-Friis chefredaktör och ansvarig utgivare, med Christina Arosenius som biträdande redaktör. Fram till den 1 september arbetade Karin Åström-Bengtsson som journalist vid tidningen på 50 procents tjänst. Hon tog därefter tjänstledigt för egna studier under ett år, och ersattes av Karin Nordin. Birgitta Ahlkvist har varit redaktionens sekreterare fram till den 1 december, då hon på grund av långtidssjukskrivning ersattes av Martina Ljungström. Prenumerationsregistret har handlagts av Agneta Svensson.

Material till tidningen inkom under året i stor mängd, såväl vetenskapliga artiklar som reseberättelser, insändare etc. Tidningen fick helt ny layout fr o m nr 1–2/03, och gick då även över till produktion enbart i desktopteknik. För att klara denna förnyelse, anlitades layoutföretaget Tina Danielsson ord och form som gav tidningen sitt nya utseende och skötte det löpande layoutarbetet fram till den 1 juli 2003. Därefter övertogs layoutuppdraget av Backmans reklam och media AB.

Volym 55 av Svensk Veterinärtidning utkom med 16 ordinarie nummer, varav två dubbelnummer. Antalet trycksidor var 840.

Hemsidan

Veterinärförbundets hemsida www.svf.se utvecklades vidare under 2003. Den nya utformning på hemsidan som infördes den 1 juni 2002 etablerades och fann sina former under 2003. Med hjälp av Interfolios hemsidessystem kan medarbetarna på veterinärförbundets kansli själva direkt ändra eller skriva in text på hemsidan. Detta gör att sidan uppdateras snabbare och oftare än innan, då alla ändringar gick via en extern webmaster.

SVF-sidan används allt mer för direktinformation till förbundets medlemmar i ärenden som kräver snabb publicering. Försök görs också med ett elektroniskt nyhetsbrev kopplat till hemsidan, där förbundet främst publicerar ledare från Svensk Veterinärtidning, pressmeddelanden och aktuell kansliinformation.

Under 2003 beslutade förbundsstyrelsen att ytterligare ett år betala registreringsavgiften, så att förbundets medlemmar kostnadsfritt kan använda den elektroniska databasen CAB-abstracts via den lösenordsskyddade medlemsdelen av hemsidan. CAB-abstracts var därmed kostnadsfritt åtkomligt för SVF-medlemmar under hela året.

Huvudansvarig för omställningen av hemsidan och för den fortsatta driften var under 2003 Johan Beck-Friis.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

För verksamheten inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap under året hänvisas till separat verksamhetsberättelse.

YTTRANDEN M M

Under 2003 lämnade förbundet yttranden och remissvar i närmare 40 omfattande frågor. Remisställare var Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Jordbruksdepartementet, Riksdagens revisorer, Justitiedepartementet och Utbildningsdepartementet. Samtliga remisssvar finns publicerade på förbundets hemsida www.svf.se

PERMANENTA RÅD OCH NÄMNDER

Beträffande verksamheten i Förtroenderådet, Rådet för veterinärhistorisk och biografisk forskning, Redaktionskommittén och Djurskyddskommittén hänvisas till särskilda årsberättelser som kan rekvireras från veterinärförbundets kansli.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Det nordiska och baltiska samarbetet

De nordiska och baltiska ländernas veterinärförbund träffas två gånger årligen, numera i anslutning till FVEs generalförsamlings möten, för att utbyta information och diskutera gemensamma frågor och problem. I regel deltar ordföranden och generalsekreteraren eller motsvarande. Ytterligare personer inbjuds om det är någon speciell fråga som ska diskuteras.

Vårmötet dominerades av strategisk planering för att få nordisk-baltisk representation i den nya FVE-styrelsen som skulle väljas vid den direkt efterföljande generalförsamlingens möte. De nordiska kandidaterna var Erik Kjellgren, privatpraktiker från Sverige och Gundega Micule, en statligt anställd kvinnlig veterinär från Lettland med särskild kompetens inom livsmedelshygien och utbildningsfrågor. Därutöver diskuterades framför allt hotet mot utbildningskvalitén på grund av kostnadsneddragningar m m vid utbildningssätena. För de baltiska länderna pågår ett intensivt arbete med att harmonisera utbildningarna till EUs krav.

Vid höstens möte framfördes både från Island och Norge stor oro över att myndigheterna i respektive land på olika sätt negligerar gällande krav på veterinär kompetens i utförandet av vissa uppgifter i samband med tillsyn och intygande m m inom livsmedelssektorn. Det bedömdes som mycket allvarligt av alla närvarande förbund, som var eniga om vikten av veterinär kompetens i dessa nyckelroller. Vidare diskuterades hur NK-vet och förbunden skulle kunna stärka sina fortbildningsinsatser genom bättre integrering. Ett underlag med konkreta förslag till bättre och mera ordnad integrering ska tas fram från svensk sida till mötet våren 2004.

Samarbetsgruppen för fort- och vidareutbildning har under året framför allt arbetat med den samnordiska ögonutbildningen och ekonomin kring examinationskommitténs arbete.

Federation of Veterinarians of Europe (FVE)

Den europeiska veterinära samarbetsorganisationen FVE samlas två gånger per år till generalförsamling. Första dagen sammanträder underavdelningarna UEVP (praktikersammanslutning), UEVH (livsmedelshygieniker) och EASVO (officiella veterinärer). Följande två dagar hålls FVEs generalförsamling. Vårmötet sker i olika medlemsländer i maj och höstmötet alltid i Bryssel i november.

Mötena med underavdelningarna är mycket viktiga eftersom röstningen i generalförsamlingen baseras på dem. Veterinärförbundets styrelse har därför beslutat att förbundet bör vara representerat i samtliga. Lena Stengärde är svensk representant i den stora UEVP. Christina Arosenius som är förbundets kontaktperson för FVE och samordnare av FVE-aktiviteter är representant i EASVO. Margareta Widell har hittills varit ordförande i UEVH. Förbundsordföranden kan delta i de underavdelningsmöten där särskilt viktiga frågor tas upp men deltar vanligen i UEVP.

Under slutet av 2002 kulminerade den interna maktkampen inom FVE med att ordföranden avsatte den verkställande direktören på ett oegentligt sätt med en uppenbar risk för skadeståndsanspråk och allvarliga ekonomiska konsekvenser för FVE. Medlemsländerna, däribland Sverige, ifrågasatte ordförandens och styrelsens sätt att arbeta. Veterinärförbundet övervägde ett utträde om inte situationen förbättrades och avvaktade med att betala in medlemsavgiften. Federationsstyrelsen kallade efter starka påtryckningar till en extra generalförsamling i februari 2003. Sverige representerades av Johan Beck-Friis och Margareta Widell. Styrelsen fick inte fortsatt förtroende och avgick under sittande möte. Generalförsamlingen beslutade enhälligt om en interimistisk ledningsgrupp bestående av ordförandena i FVEs underavdelningar, varav Margareta Widell från Sverige var en, under samordning av Marc Janssens från Belgien, med uppdraget att leda FVE fram till ordinarie generalförsamling i maj 2003.

Vårens generalförsamlingsmöte i Zagreb dominerades av valet av ny styrelse. Av de nordiska-baltiska kandidaterna valdes Gundega Micule, Lettland, in i styrelsen som även i övrigt kom att bestå av representation från enbart norra Europa och för första gången med en dominans av icke-praktiker.

Andra viktiga frågor var EUs sektorsdirektiv som reglerar legitimationsyrken både avseende utbildningarnas innehåll och rörligheten av yrkesutövare. Direktiven är sedan mer än ett år under omarbetning och det har befarats att kraven för legitimationsyrkena skulle komma att försvagas. FVE har verkat för att sektorsdirektiven behålls, vilket nu verkar bli fallet men bevakningen av innehållet i direktiven fortsätter tills Ministerrådet och Parlamentet har slutbehandlat frågan. Även frågan om FVEs roll i bedömningen av de kontinuerliga utvärderingarna av EUs veterinärutbildningar, enligt sektorsdirektiven, diskuterades.

Vid höstens möte i Bryssel diskuterades beräkningsnormerna för medlemsavgifterna, som inte är enhetliga. Styrelsen fick i uppgift att inför nästa möte se över reglerna. Det bulgariska veterinärförbundet valdes in som ny medlem. En av gästtalarna presenterade OIEs arbete i en fråga som känns högaktuell för Sverige: Hur privata veterinärers tjänster bättre kan tas tillvara i de statliga officiella uppdragen. EUs översyn av veterinära läkemedel och FVEs lobbyarbete i frågan diskuterades. Det konstaterades bland annat att antalet tillgängliga veterinärprodukter minskar kontinuerligt på grund av EUs hårda regler. EUs nya hygienlagstiftning presenterades och med anledning av den beslutades att återuppliva den tidigare avslutade arbetsgruppen för livsmedelshygien. Till svensk representant i gruppen utsågs Margareta Widell.

Även vid detta möte diskuterades sektorsdirektiven vars behandling har fördröjts bland annat därför att omröstningar uppskjutits i flera omgångar i EUs organ. Beslutades att en arbetsgrupp för policyfrågor (Joint Policy Committee) då det gäller veterinärutbildningarna ska inrättas. ➤

➤ I denna ingår Karin Östensson från Sverige. Beslutades även om en arbetsgrupp för granskning av djurskyddsaspekter inom slaktkycklingproduktionen där Lotta Berg från Sverige ingår och sedermera valdes till gruppens ordförande. Även i arbetsgruppen för djurtransportfrågor vars ordförande redovisade FVEs kommentarer till EUs nya djurtransportförordning, har Sverige en representant i Johan Beck-Friis. I december nominerades Lena Stengärde till en arbetsgrupp som, efter ett franskt förslag, ska analysera om FVE bör försöka få mera inflytande på kraven för legitimation m m. Sverige hävdar sig alltså väl inom det europeiska samarbetet där FVE är en viktig plattform för påverkan av utvecklingen. Arbetsgruppernas arbete bekostas av centrala FVE-medel.

FÖRBUNDETS EKONOMISKA FÖRVALTNING

Verksamheten har under 2003 resulterat i ett underskott på sammanlagt 1 669 980 kronor, varav Allmänna Kassans underskott uppgår till 1 472 608 kronor, Stödfondens underskott 296 199 kronor medan fastighetsförvaltningens redovisar ett överskott på 98 827 kronor.

Allmänna Kassan

Allmänna Kassans underskott på 1 472 608 kronor beror på att budgeterad realisationsvinst på värdepapper för att täcka underskottet inte kunnat realiseras, på grund av börsens utveckling under 2001–2003. Resultatet före finansiella intäkter och kostnader visar ett underskott på 1,7 miljoner kronor mot ett budgeterat underskott på 2,3 miljoner, vilket är 600 000 kronor bättre än budget. Det beror främst på att veterinärmötets resultat blev 415 000 kr bättre än budget, att kursen ”Djurskydd för veterinärer” redovisade ett överskott på 124 000 kr samt att kostnaderna för förbundsstyrelsen och AU blev 288 000 kr lägre än budget.

Övrig ekonomisk redovisning

Understödsfonden m fl fonder, Enskilda pensionsfonden och Agria Försäkringsbolags understödsfond för veterinärer benämns numera stiftelser och har separata redovisningar.

Förbundets resultat och ställning i övrigt framgår av separat resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar, vilka kan rekvireras kostnadsfritt av förbundets medlemmar från förbundskansliet.

I samband med att resultaträkningen och balansräkningen anpassades till årsredovisningslagen (ÅRL) slogs räkenskaperna för Allmänna kassan, Stödfonden och Fastighetsförvaltningen samman.

Karin Östensson
(Ordförande)
Åsa Bergquist
Bo Eberhardson
Torkel Ekman
Evamari Lewin
Karin Lundborg
Per Sahlander
Susanna Sternberg
Thomas Svensson

Medlemsinformation via e-post

Veterinärförbundet skickar regelbundet ut information eller förfrågningar i olika ämnen till berörda delar av sina medlemmar, för att kunna ge bästa möjliga service. Förbundet vill nu pröva att lägga över en del av denna medlemskontakt till e-post. Dels skulle förfarandet innebära en rationalisering av arbete och kostnader, dels skulle informationen snabbare nå medlemmarna.

För att klara detta måste förbundet dock ha aktuella e-postadresser till så många medlemmar som möjligt. Du som är medlem i veterinärförbundet och har en e-postadress ombeds därför att e-posta den till kansliets handläggare Marianne Lundquist, adress: marianne.lundquist@svf.se Det räcker med att skicka ett e-postmeddelande med aktuell adress angiven i textdelen av meddelandet. De som gör detta kommer att få sin e-postadress inlagd i veterinärförbundets medlemsregister, och även att snabbare få aktuell information från förbundet. Glöm därför inte att meddela din e-postadress till marianne.lundquist@svf.se

Johan Beck-Friis
Informationschef

Normer för nedsättning av medlemsavgift

Enligt 8 § i veterinärförbundets stadgar gäller att medlem helt eller delvis kan befrias från avgifter till förbundet, om särskilda skäl föreligger. Som regel gäller beslut om nedsättning endast ett år men kan förlängas efter förnyad ansökan om skälen för nedsättning kvarstår.

I de ansökningar om nedsättning av avgifter som inkommit under senare år har som motiv åberopats utlandsvistelse, låg inkomst, ringa yrkesverksamhet, fortsatta stu-dier (doktorand eller humanmedicinska), sjukdom och ekonomiska svårigheter.

Vid mycket låg eller ingen inkomst på grund av ringa yrkesverksamhet (mindre än 1/4-dels helårstjänst eller dylikt), medicinska studier, har reduktion till 1/4-dels avgift beviljats. Makar och sammanboende som båda är veterinärer och förbundsmedlemmar får nedsättning med belopp motsvarande kostnaden för SVT.

Även om sjukersättningen blivit sämre de senaste åren är veterinärförbundet restriktivt med att bevilja nedsättning på grund av sjukdom. Med hänsyn till ökade krav på förbundets verksamhet som bland annat medför ökade kanslikostnader bör avgiftsfrågan prövas noggrant. Premier för frivilliga gruppförsäkringar påverkas inte eftersom det gäller särskilda förmåner och förbundet förskotterar premierna till vederbörande försäkringsbolag.

Följande gäller fr o m 1 januari 2001 (ändringar gjorda 2002).

1. Sjukdom, graviditet, militärtjänst m m
Ingen rutinmässig reduktion medges under den tid sjukersättning, föräldrapenning respektive lön under militärtjänst utgår från arbetsgivaren. Om en medlem kan styrka att han/hon haft extra utgifter under ledigheten eller en väsentlig inkomstsänkning bör även i fortsättningen viss reduktion kunna medges om detta bedöms vara skäligt.

2.. Utlandsvistelse
Vid tjänstgöring utanför Norden beviljas nedsättning av avgiften till veterinärförbundet tilll 1/4-del av hel avgift efter det att utlandsvistelsen varat mer än ett år (ett års karenstid). Full avgift skall betalas för SVT plus utlandsporto.

För medlem som ansluter sig till veterinärförbundet i landet ifråga, beviljas nedsättning av avgiften till Sveriges Veterinärförbund till 1/10-del av hel avgift. Full avgift skall dock betalas för SVT plus utlandsporto.

3. Doktorand
Medlem, som innehar doktorandtjänst och bedriver aktiv forskning på minst 60% av tjänsten, kan efter årlig ansökan beviljas nedsättning av medlemsavgiften med 40%.

När förhållandena ändras (t ex ökad anställningsgrad, ej längre forskar-studerande) så att villkoren för nedsättning av medlemsavgiften inte längre uppfylls, är det viktigt att medlem som beviljats nedsättning av medlemsavgiften snarast meddelar förbundskansliet detta.

Verksamhetsberättelse för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap 2003

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskaps (SVS) kollegium avger här berättelse över verksamheten under år 2003.

SAMMANTRÄDEN

Kollegiet har under året sammanträtt fem gånger. Årets första sammanträde hölls traditionsenligt under två dagar med deltagande av sektionernas utbildningsansvariga för en gemensam planering av programmet till veterinärmötet. Årets tredje sammanträde är alltid delvis gemensamt med förbundsstyrelsen och hölls i juni. Det fjärde sammanträdet hölls på Karolinska Institutets Veterinäravdelning på inbjudan av Försöksdjurssektionen. Förutom sedvanligt möte fick kollegiet tillfälle att besöka en av KIs djuravdelningar. Återstående två möten har hållits på förbundskansliet.

MEDLEMMAR

Samtliga medlemmar i Sveriges Veterinärförbund är automatiskt även medlemmar i SVS. Därutöver har SVS 26 stödjande medlemmar. Dessa är främst veterinärer från övriga nordiska länder samt representanter för läkemedelsföretag.

SVS består av fem sektioner, husdjurssektionen (307 medlemmar), hästsektionen (406), livsmedelssektionen (113), smådjurssektionen (550) och försöksdjurssektionen (51). Medlemskap i en sektion är frivilligt. En SVS-medlem kan också vara medlem i flera sektioner.

ADMINISTRATION

SVS centrala administrativa funktion består av en generalsekreterare och en assistent på deltid placerade på veterinärförbundets kansli. De administrativa resurserna avsätts främst för kollegiet samt för specialistutbildningsprogrammen och vid behov och i mån av tid ges hjälp även till sektionerna. En stor arbetsuppgift under hela året är också organisationen av det årliga Veterinärmötet. SVS generalsekreterare deltar även i övrigt rutinarbete på kansliet t ex AU- och styrelsemöten, frågor från veterinärer och från allmänheten, remissbehandlingar, gör reportage och skriver artiklar till Svensk Veterinärtidning samt handlägger huvuddelen av det internationella samarbetet med Norden och övriga Europa via FVE och övriga samarbetsorganisationer.

Christina Arosenius har varit sällskapets generalsekreterare under 2003. Assistent har under året varit Marianne Lundquist. SVS har även vid behov fått hjälp av övriga anställda på förbundskansliet, det gäller framför allt i samband med Veterinärmötet då samtliga i personalen deltar.

SPECIALISTKOMPETENS

Specialistkompetens avseende hundens och kattens sjukdomar

Den 31 december 2003 fanns det 257 av Jordbruksverket godkända specialister på hundens och kattens sjukdomar. Under 2003 godkändes 35 nya veterinärer att påbörja utbildning vid 19 olika djursjukhus. Den 31 december 2003 var sammanlagt 145 veterinärer vid 26 djursjukhus registrerade som aspiranter inom specialistutbildning avseende hundens och kattens sjukdomar. 86 veterinärer med specialisttitel fungerade som handledare för dessa aspiranter. Examinations- och styrkommittén för specialistutbildning avseende hundens och kattens sjukdomar (ESK-hund och katt) har under 2003 bestått av Leif Hokfors (ordförande), Anna Einarsson, Torkel Falk, Jan Frendin och Lars Gustafson. Sekreterare i ESK-hund och katt har varit SVS generalsekreterare. ESK-hund och katt sammanträdde fem gånger under året. Den 7 februari genomfördes en examination av elva aspiranter som samtliga godkändes. I enlighet med den nya författningen C5 var det i år första gången aspiranterna tilldelades dessa specialisttitlar direkt av SVS, som också utfärdade diplomen.

Specialistkompetens avseende hästens sjukdomar

Den 31 december 2003 fanns det 79 av Jordbruksverket godkända specialister på hästens sjukdomar. Under 2003 godkändes åtta veterinärer att påbörja utbildningen vid tre djursjukhus och kliniker, varav en del var inom ATGs utbildningsprogram. Den 31 december var sammanlagt 31 veterinärer registrerade vid tolv djursjukhus och ATG-kliniker som aspiranter inom specialistutbildning avseende hästens sjukdomar. Ett 20-tal veterinärer med specialisttitel fungerade som handledare för dessa aspiranter. Examinations- och styrkommittén för specialistutbildning i hästens sjukdomar (ESK-häst) bestod under 2003 av Susanne Demmers (ordförande), Hans Näslund, John Pringle och Roland Werner. Sekreterare i ESK-häst har varit SVS generalsekreterare. ESK-häst sammanträdde fem gånger under året. I samband med två av årets möten genomförde gruppen studiebesök på olika utbildningsplatser. I april besöktes Mälarkliniken AB och i oktober Hallands djursjukhus, kliniken vid travbanan i Halmstad, Stenestads djursjukhus samt hästkliniken vid Helsingborgs djursjukhus. Den 12 mars genomfördes en examination av fyra aspiranter som samtliga godkändes och erhöll sina specialisttitlar och diplom direkt från SVS.

Specialistutbildning avseende nöt, svin respektive livsmedel

Samtliga tre nya ESK-grupper (ESK-nöt, ESK-svin, ESK-livs) har under året arbetat med dispensansökningar. Dessa dispenser har bestått dels av sådana som inkommit före den 1 februari 2003, då nya C5 trädde i kraft, och dels av ansökningar inkomna efter detta datum. För de förstnämnda har ESK-grupperna avgivit yttranden till SJV som sedan fattat besluten men för de sistnämnda har hela hanteringen, inklusive utfärdande av specialisttitel och diplom, hanterats av SVS. Grupperna har under 2003 haft följande sammansättningar:

ESK-svin: Stig Einarsson (ordförande), Claes Fellström, Nils Holmgren och Monika Gerth Löfstedt.

ESK-nöt: Hans Gustafsson (ordförande), Rauni Niskanen, Mats Törnquist och Kerstin Vikman.

ESK-livsmedel: Marie-Louise Danielsson-Tham (ordförande), Krister Scherling och Per Kvarnfors.

Totalt finns nu 15 specialister i sjukdomar hos svin. ESK-svin har under 2003 hållit två möten och handlagt totalt 22 dispensansökningar, varav SJV utfärdat specialisttitel i nio fall och SVS i sex fall. Övriga fall har avslagits eller bordlagts i avvaktan på kompletteringar. En aspirant har anmält sig för att ingå i utbildningsprogrammet.

Totalt finns nu tio specialister i sjukdomar hos nöt. ESK-nöt har hållit tre möten och handlagt totalt 23 dispensansökningar, varav SJV utfärdat specialisttitel i fyra fall och SVS i sex. Övriga fall har avslagits eller bordlagts i avvaktan på kompletteringar. En aspirant är anmäld för att ingå i utbildningen

Totalt finns nu åtta specialister i livsmedelshygien. ESK-livs har under 2003 hållit två möten och handlagt totalt sex dispensansökningar. Under året har SJV utfärdat sju specialisttitlar, en del hade handlagts av SVS under 2002. En del ansökningar har också avslagits eller bordlagts i avvaktan på kompletteringar.

Arbetet med att få utbildningsplanerna godkända av SJV kunde inte avslutas under året men beräknas bli klart i början på 2004.

Steg-II specialisering inom smådjurssjukvården

I den nya versionen av författningen C5 har även möjligheten att genomföra utbildning steg II (organ- och ämnesspecialisering) för specialister på sjukdomar hos hund och katt skrivits in. SVS smådjurssektion påbörjade under året arbetet med att besluta inom vilka ämnesområden detta steg II-program skall påbörjas och med att ta fram examinations- och styrkommittéer för denna nya verksamhet. Den 18 december 2003 tog så SJV beslut om att godkänna den utbildningsplan som SVS föreslagit och arbetet med steg II kan därmed dras igång under 2004.

Samnordisk utbildning i diagnostik av ärftliga ögonsjukdomar

Sedan den 1 januari 2000 fortlöper utbildningen i diagnostik av ärftliga ögonsjukdomar hos hund och katt i samnordisk regi. Huvudmän för utbildningen är veterinärförbunden i Danmark, Norge och Sverige samt i Finland den veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors Universitet. Den gemensamma nordiska kommitté som tillsattes under 2000, NÖEK, har under 2003 utgjorts av Ellen Bjerkås, ordförande, Eva Hertil, Sverige, Finn Boserup, Danmark, Tarja Kolisoja, Finland och Ernst Otto Ropstad, Norge. Detta år övertogs ordförandeskapet av Norge och därmed också den sammanhållande administrativa funktionen under året. Den 21–22 november genomfördes en examination i Köpenhamn där tre svenska aspiranter deltog och en av dessa godkändes. Den 31 december 2003 var 29 veterinärer registrerade som aspiranter i Sverige inom den ➤

samnordiska utbildningen och 30 veterinärer med speciell kompetens att påvisa ärftliga ögonsjukdomar hos hund och katt fanns registrerade. Diskussioner pågår mellan kollegiet och de svenska representanterna för ögonutbildningen om införande av avgifter för att täcka de ökade kostnaderna i samband med examination och administration. Medlemmar ur styrelsen för SSVO (Svenska Sällskapet för Veterinär Oftalmologi) har två gånger inbjudits till kollegiemöten.

SVS INITIATIVÄRENDEN

Under 2003 har följande initiativärenden pågått eller initierats:

Utarbetande av riktlinjer för veterinär stuteripraktik (”Code of practice”)

Detta initiativärende från hästsektionen har som målsättning att komplettera de befintliga författningarna rörande seminverksamhet på häst för att åstadkomma likriktning av arbetet på stuterier och därmed vara ett stöd åt kolleger och ge kvalitetssäkring och kompetenshöjning av den veterinära stuteriverksamheten i Sverige. Arbetet har legat nere sedan 2002 på grund av att arbetsgruppens ordförande arbetat utomlands. I dagsläget är det oklart när ärendet kommer att avslutas.

Hästens konvalescens

Målsättningen för detta ärende var att efter genomgång av vetenskaplig litteratur samt en intervjuserie publicera en uppdaterad utgåva rörande hästens konvalescens. Projektet avslutades under senare delen av året och i samband med Veterinärmötet annonserades det ut att resultatet i form av en bok var under tryckning och kunde beställas. Författarna/arbetsgruppen har meddelat att de kommer att avstå sina royaltin för boken till förmån för en forskningsfond rörande hästens konvalescens och rehabilitering. Initialt står SVS hästsektion som förvaltare av denna fond.

Vaccination av hundar och katter i Sverige

Detta initiativärende avslutades efter sommaren 2003 och avrapporterades till kollegiet vid dess fjärde ordinarie möte i oktober. Ordförande i arbetsgruppen Lena Englund rapporterade också resultatet i samband med smådjurssektionens session på årets Veterinärmöte. Målsättningen när initiativärendet påbörjades var att ta fram en relevant vaccinationspolicy för hund och katt i Sverige samt för hundar och katter som skall resa inom Europa. Under arbetets gång valde man dock att inte lägga fram ett exakt vaccinationsförslag. Rapporten innehåller i stället viktig baskunskap inom området och lämnar mycket av besluten om hur det individuella djurets vaccinationsprogram ska se ut till veterinären i samråd med djurägaren. SVA bidrog till initiativärendets genomförande med resurser bland annat i form av tre deltagare till arbetsgruppen och gruppen har även samarbetat med LIF. Rapporten lades under oktober ut både på veterinärförbundets och SVAs hemsidor.

Riktlinjer för omhändertagande av avfall som kräver särskild hantering från veterinärpraktik

Detta nya initiativärende påbörjades under 2003 och omfattar alla sektioner men leds av SVS vice ordförande Henrik Ericsson. Målsättningen är att utarbeta riktlinjer för omhändertagande av olika typer av riskavfall från veterinär verksamhet på ett praktiskt sätt och till rimlig kostnad. Denna typ av avfall utgör ofta ett problem både från arbetsskyddssynpunkt, miljösynpunkt och praktiskt. Det finns inte gemensamma och bra riktlinjer i hela landet för hur sådan hantering ska gå till och oklarheter föreligger därför på många håll. Projektet beräknas bli klart för redovisning under 2004.

VETERINÄRMÖTET

Veterinärmötet genomfördes på Ultuna med ett tvådagarsprogram den 6–7 november. Årets huvudsponsor var Iams/Eukanuba/Pet Products.

Plenarprogram genomfördes på torsdagen, för första gången på många år med deltagande av alla sektioner. Årets tema för plenarprogrammet var ”Kommunikation” och kollegiet hade gjort en extra satsning genom att inleda med ståuppkomikern och författaren Lasse Eriksson, något som rönte stor uppskattning. Deltagarantalet slog nytt rekord med 936 deltagare, varav ett stort antal studenter. Även 2003 hade flera utländska föreläsare inbjudits från USA, Danmark, Frankrike och Schweiz. Kursintyg utlovades till samtliga sessioner för föranmälda deltagare och intresset var stort framför allt för smådjurs- och hästsessionerna.

SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET SLU

RESIDENT I PATOLOGI

Utbildningstjänst, treårsförordnande, vid Institutionen för BVF, avd för patologi, farmakologi och toxikologi, Uppsala, och AstraZeneca R&D, Södertälje.

Innehavaren av tjänsten förväntas efter genomgången utbildning avlägga europeisk specialistexamen i patologi (Diplomate ECVP) med inriktning på toxikologisk patologi. Tjänstgöringen är delvis förlagd till AstraZeneca, Södertälje.

Arbetsuppgifter: Obduktioner av husdjur och laboratoriedjur, preparatdiagnostik, praktisk undervisning av studenter, deltagande i patologiseminarier, övrig träning och egna studier enligt riktlinjer för Diplomate-examen. I tjänsten ingår färdigställande av en vetenskaplig publikation.

Utbildningen sker i samarbete med AstraZeneca R&D, Södertälje där en del av den teoretiska och praktiska utbildningen i toxikologisk patologi kommer att vara förlagd.

Behörig till tjänsten är den som avlagt veterinärexamen. Erfarenhet av patologi, läkemedelstoxikologi och klinisk verksamhet är meriterande.

Vill Du veta mer? Ring gärna Stina Ekman, tel. 018-67 11 91, Ronny Lindberg 018-67 11 95 eller Sivert Bjurström (AstraZeneca) 08-552 578 21.
Facklig representant för SACO är Jonas Tallkvist, tel. 018-67 31 78. Tjänsten tillsätts under förutsättning att tillstånd ges av fakulteten.

Välkommen med Din ansökan **märkt med referensnr 1219/04-2775** samt meritförteckning och övriga handlingar, som skall ha inkommit till Registrator, SLU, Box 7070, 750 07 Uppsala **senast den 22 juli 2004.**

Båda dagarna genomfördes fem parallella sessioner och husdjurs- och livsmedelssektionerna hade gemensamt program första dagen. Ämnet var EHEC, som berör båda sektionernas arbete. Livsmedelssektionen fortsatte även dag två med EHEC och andra aktuella livsmedelsfrågor. Andra dagen övergick husdjurssektionen till att diskutera klöv- och benlidanden hos nöt och svin och detta följdes upp med en workshop under lördagen. Denna rönte så stort intresse att den fick dubbleras.

Hästsessionen ägnade båda dagarna åt faktorer som påverkar hästens användbarhet, både ryttarens inverkan och olika sjukdomsproblem.

Smådjursprogrammet sponsrades av Orion Animal Health och handlade om endokrinologiska sjukdomar hos hund och katt.

Försöksdjurssektionen diskuterade miljöns betydelse för försöksdjurens välbefinnande och forskningsresultaten och ägnade fredagseftermiddagen åt en workshop med obduktionsövningar.

Årets reproduktionssymposium handlade helt om hur de automatiska mjölkningssystemen, de så kallade mjölkrobotarna, fungerar och hur de påverkar kornas hälsa och beteende. ”Get-together”-partyt genomfördes som vanligt i genuin Uppsalamiljö på Stockholms Nation på onsdagskvällen och sponsrades även detta år av Veter AB. Drygt 200 personer åt och drack gott, och umgicks med varandra.

Ett nytt system för bokning av utställningsplatser prövades av kansliet och föll väl ut. Utställningen var fylld till sista plats.

Tipspromenaden genomfördes även detta år och ca 150–170 svar lämnades in. I anslutning till SVS plenarsession utdelades också för tredje gången priser för bästa artiklar i SVT under det gångna året. Pristagare blev Muayyed Jamil för bästa granskade vetenskapliga artikel och Susanna Sternberg och Sofia Boquist delade priset för bästa populärvetenskapliga artikel.

KURSVERKSAMHETEN

Under året ansvarade kollegiet tillsammans med de utbildningsansvariga i respektive sektion för planeringen av SVS kursverksamhet samt för de olika sektionernas program vid Veterinärmötet. Kollegiets vice ordförande har enligt tradition ett särskilt ansvar för SVS efterutbildningsfrågor och för plenarsessionen vid Veterinärmötet. Denna post innehades under året av Henrik Ericsson. Kurserna arrangerades av sektionerna ensamma eller i samarbete med andra kursgivare. De utbildningsansvariga i SVS sektioner var Ulf Lövdahl (husdjurssektionen), Kia Schubak-Nostell (hästsektionen), Karin Granath (livsmedelssektionen), Patricia Hedenquist (försöksdjurssektionen) och Maria Davidsson (smådjurssektionen).

ÖVRIGA FRÅGOR

Under 2003 har SVS kollegium diskuterat och arbetat med ett antal aktuella frågor och även deltagit i förbundets handläggning av en del av dessa. En stor arbetsinsats har krävts inom arbetsgruppen för förbundets omorganisation där kollegiet representerades av förra årets ordförande Anders Forslid och vice ordförande Anne Pedersen Mörner. Under året infördes en rapportering från kollegiemötena i SVT för att ge medlemmarna bättre information om kollegiets arbete. Denna spalt skrivs av Christina Arosenius på basis av kollegieprotokollet. Under året har kollegiet, med godkännande från förbundsstyrelsen, beslutat införa avgifter för de personer som önskar delta i förbundets olika specialistutbildningsprogram utan att vara medlemmar i Sveriges Veterinärförbund. Avgifter för hantering av dispensansökningar inom de tre nya specialistutbildningsprogrammen infördes också samt differentierade examinationsavgifter för medlemmar och icke medlemmar.

Före sommaren tillskrevs VMF och kollegiet erbjöd sig att under hösten hålla en informationskväll med förtäring för att informera om SVS och sektionernas arbete. Något svar inkom tyvärr aldrig.

Den diskussion om en eventuell sammanslagning av husdjurssektionen och livsmedelssektionen som pågått ett par år avslutades under året med ett beslut om att fortsätta som separata sektioner men med gemensamma styrelsemöten två gånger per år samt en del andra gemensamma aktiviteter.

Under 2003 fortsatte samarbetet med Apotekarsocieteten i sektionen ”Läkemedel för djur”. Styrelsen bestod under året av: Christina Arosenius (ordförande), Carin Svensson (sekreterare), Björn Bengtsson, Kerstin Bergvall, Peter Engborg, Birgitta Molin, Jan Luthman och Jan Skidell. Sektionen deltog i årets Läkemedelsforum på Älvsjömässan den 23–25 oktober med ett halvdagsseminarium på lördagen. Seminariet följde det övergripande temat för hela mötet ”Egenvård” genom ett program med titeln ”Egenvård för våra husdjur” där enklare behandlingar som kan utföras av djurägare redovisades och förslag för ett veterinärt hemapotek presenterades. På årets Veterinärmöte i Uppsala den 6–7 november deltog sektionen med en monter och även med en fråga i Tipspromenaden.

Arbetet i den nordiska fort- och vidareutbildningsgruppen har också fortsatt under året och där har Christina Arosenius och Johan Beck-Friis deltagit. Två möten har avhållits, ett i Köpenhamn i april då endast Johan Beck-Friis deltog och ett i Stockholm i oktober. På initiativ av Norge har arbete påbörjats för att ta fram ett gemensamt utbildningspaket i smådjurssjukdomar där de nordiska länderna skulle ansvara för olika moduler/ämnen. Vid höstmötet framkom att det i Norge kommer att bli veterinärfakulteten som är kursordnare varför det i Sverige troligen också bör ligga hos fakulteten och inte hos SVS smådjurssektion. I övrigt arbetar gruppen med att få ihop en budget för det nordiska ögonprogrammet som skall baseras på avgifter för aspiranterna.

REMISSER

Sällskapets sektioner deltog under året i förbundets remissarbete. De behandlade remisserna kom från olika myndigheter och departement och finns redovisade på veterinärförbundets hemsida www.svf.se.

EKONOMISK FÖRVALTNING

Genom beslut i 1989 års fullmäktige om organisationsförändringar och stadgeändringar har SVS ingen egen ekonomisk förvaltning. Enligt ett särskilt beslut i 1990 års fullmäktige reserverades dock det egna kapitalet vid omorganisationen (466 412 kronor) att disponeras av SVS för initiativärenden och efterutbildningsaktiviteter. Beslut om användande av dessa medel tas av SVS kollegium. Den 1 januari 2003 återstod 180 331 kronor av dessa medel. Budgetposten ”SVS initiativärenden” i 2003 års budget uppgick till 75 000 kronor. Under året inkom ett nytt initiativärende och 17 000 kronor avsattes till detta, medan bokförda kostnader uppgick till 11 090 kronor.

Thomas Svensson
Henrik Ericsson
Stefan Alenius
Peter Franzén
Patricia Hedenqvist
Anders Sandberg
Suzanne Sandquist
Christina Arosenius

noterat

Gravida läkare slipper jour

En utvidgad rätt till jourbefrielse för gravida läkare har tagits med i Jönköpings läns nya jouravtal, meddelar Läkartidningen nr 21–22/04.

Det nya jouravtalet i Jönköpings län ger gravida läkare rätt att när som helst under graviditeten efter egen begäran befrias från jourtjänstgöring på obekväm arbetstid.

Enligt den centrala överenskommelsen som finns mellan Läkarförbundet och Landstingsförbundet, finns en rätt till jourbefrielse endast under de sista två månaderna av graviditeten. Jönköpingsavtalet utsträcker rätten till hela graviditeten, men begränsar den då till jour utanför kontorstid.

– Motargument, t ex att de andra kollegerna drabbas av en för tung arbetsbörda, ska inte behöva godtas, säger Bengt Hultberg, ordförande i Jönköpings läns läkarförening, till Läkartidningen. Det går alltid att lösa problemet att man är för få på kliniken, argumenterar Hultberg.

bokanmälan

Hästens konvalescens

Så har den utkommit, denna av många efterlängtade och värdefulla bok om hästens konvalescens och rehabilitering efter skador och sjukdomar. Bakom boken står hela 25 författare med goda dokumenterade kunskaper och erfarenheter i skilda ämnesområden såsom anatomi, patologi, anestesiologi, kirurgi, medicin, utfodring och veterinärer erfarna i diagnostik och behandling av hälta, konvalescens och rehabilitering, för att nämna de viktigaste. 14 av författarna är veterinärmedicine doktorer och av dessa är sex professorer.

Huvudförfattare är Staffan Rudberg, som svarar för mer än en tredjedel av boken som ensamförfattare eller medförfattare. Redan 1977 utgav några av författarna en skrift, föregångare till denna bok med titeln: Synpunkter på hästens konvalescens.

BRED MÅLGRUPP

Den nu aktuella boken är inte enbart riktad till veterinärer utan till alla som sysslar med häst för att öka förståelsen för vad som händer, när hästen blir sjuk eller skadad och därmed vikten av konvalescens (vila och kontrollerad motion) och rehabilitering.

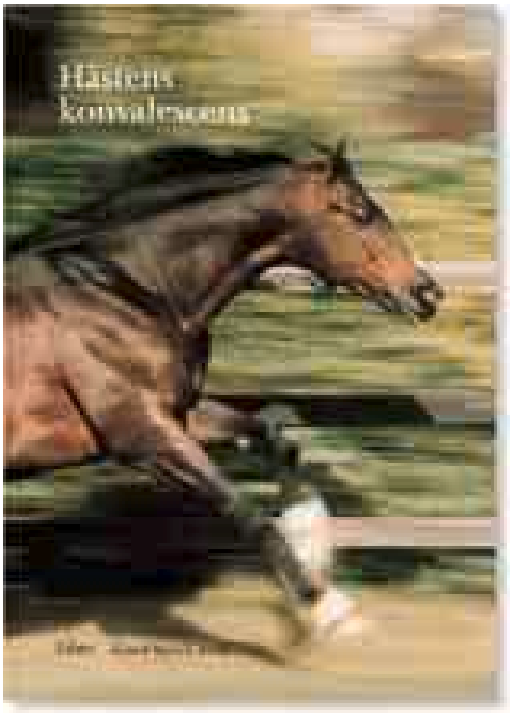

Boken är uppdelad i en allmän del och en sjukdomsdel. Vissa kapitel är försedda med något som benämns fördjupning, i andra kapitel finns en faktaruta. Exempel på fördjupning är en ingående beskrivning av hästbenets belastning under rörelse från traktens isättning till maximal belastning av benet med påverkan på benets olika vävnader – en mycket värdefull repetition för många läsare. Detta gäller också avsnitten om benvävnad, senvävnad och leder. Viktigt är även kapitlet under rubriken djurskydd, där smärtlindring, bremsning och avlivning vid olika situationer berörs i fördjupningsrutorna, liksom postoperativ hantering och vård av hästen efter operation.

Kollegialt Nätverk – veterinärer stödjer veterinärer

Ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner när livet känns komplicerat. Vi lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga till kolleger med personliga problem med anknytning till yrket eller som av annan anledning sviktar socialt, psykiskt eller fysiskt.

Syftet med det Kollegiala Nätverket är att veterinärer enkelt och snabbt ska kunna få stöd av en medmänniska som samtidigt är väl förtrogen med veterinärens livsvillkor. Anledningen till att ta kontakt kan till exempel vara ohälsa, stress, privata problem och kriser, utbrändhet, mobbing, hot eller anmälan till Veterinära Ansvarsnämnden för felbehandling.

Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning och en konsulterande beteendevetare till stöd för nätverksmedlemmarna. Kollegerna i nätverket agerar helt autonomt och någon koppling till SVF i övrigt skall ej finnas. Nätverket är tillgängligt för alla veterinärer i Sverige oavsett medlemskap eller ej i förbundet. Du väljer själv bland de kolleger som valt att vara samtalspartner och som är listade nedan. Naturligtvis garanteras du sekretess och du kan också vara anonym om du så önskar.

Tveka inte att utnyttja det Kollegiala Nätverket om du behöver någon att tala med. Detta är en möjlighet som ställs till förfogande för dig av kolleger med ideella bevekelsegrunder.

Nätverkets medlemmar:

Namn	*Ort*	*Telefon*	*Fax*	*E-post*
Magnus Andersson	Uppsala	018–30 41 70, 070–681 25 92	–	karlskogadjurklinik@hotmail.com
Sten Berggren	Trosa	0156–136 84	0156–132 34	–
Gunnar Bergsten	Vallentuna	08–512 403 50	08–512 406 56	bergsten.finnberga@swipnet.se
Karina Burlin	Umeå	090–12 06 83	–	burlin.sandberg@swipnet.se
Eva von Celsing	Eskilstuna	016–292 93, 291 03	016–292 93	hvarsta.vet@telia.com
Anne-Marie Dalin	Knivsta	018–38 11 03	–	anne-marie.dalin@og.slu.se
Erik Kjellgren	Arboga	0589–169 78, 192 80	0589–192 86	kjellgren.erik@swipnet.se
Herbert Lundström	Vänersborg	0521–660 99	–	herbert@gotanet.se

DEL I, ALLMÄN DEL

I den första delen betonas vikten av att känna till hästens status innan sjukdom eller skada. Hästens normala vardag måste upprätthållas under konvalescens avseende hovvård, tandvård, vaccinationer, avmaskning och utfodring m m. Hästen behöver mer grovfoder under vila för att hållas sysselsatt. Kraftfodergivan bör begränsas medan t ex mineral- och vitamingivan bör tillgodoses.

Under avsnitten fysikalisk behandling och idrottsmedicin beskrivs många olika behandlingar som är populära i dag, men vikten av att veterinärmedicinsk diagnos ställs, innan dylik behandling inleds, betonas upprepade gånger.

Motions- och träningsformer beskrivs utförligt och på ett överskådligt sätt. Tiden för vistelse i box eller sjukhage är beroende av skadans typ och omfattning. Det är en fördel om gradvis ökande kontrollerad motion kan utföras. Ett flertal sådana metoder för alla hästar beskrivs. Rehabiliteringen för travhästar beskrivs separat från rid- och galopphästar. Hjälpmedel och metoder presenteras ingående och utförligt. Underlagets betydelse betonas, och detta kapitel är en mycket viktig del av boken.

DEL II, SJUKDOMSDEL

I bokens andra del avhandlas de vanligaste skadorna och sjukdomarna. Hälta uppges vara den vanligaste orsaken till tävlingsuppehåll hos sporthästen. Det är skador till leder och ligament, skelett, muskulatur, hud, senor, senskidor, bursor och hovar som dominerar.

Faktarutorna om läkningsprocessen vid skador i hud, muskler, senor och ligament, benvävnad och nervvävnad är av mycket stort värde. De utgör viktiga bidrag till förståelse av konvalescensens längd och efterföljande rehabilitering av hästen.

Ledsjukdomar och ledskador dominerar som orsak till hälta. Förbättrad diagnostik med moderna metoder leder oftast till rätt diagnos. Olika behandlingsmetoder används efter skadans art. Förutom intraartikulära injektioner med vedertagna mediciner används NSAID och laser. Konvalescensen är individuell allt efter artritens natur och vilken led som är drabbad. Boken betonar vikten av att hästen följs upp och kontrolleras tills sjukdom eller skada är läkt. Författarna Rudberg och Ekfalck har stor erfarenhet av behandling av den halta hästen, liksom Gunnar Nilsson, som redogör för diagnostisk och kirurgisk artroskopi av flertalet leder hos hästen. Detaljerade konvalescensprogram finns angivna rörande de olika extremitetsskadorna.

VÄRDEFULL BOK

Under kapitlet skelettskador avhandlas de flesta av hästens frakturer på ett vedertaget och bra sätt avseende diagnostik, behandling och avläkningstid. Vid fraktur på tarsalben bör fixering med kompressionsskruv användas enligt min erfarenhet. Denna metod är bättre än konservativ behandling, om man vill uppnå tävlingskapacitet hos hästen.

Värdefulla bidrag om cirkulationsorganens, matsmältningsorganens, muskulaturens och nervsystemets sjukdomar, hovsjukdomar, respirations- och infektionssjukdomar presenteras på ett utförligt sätt, även om en del av dessa borde kompletteras vid nästa upplagas utgivning.

Gustav Björk och medarbetare har producerat en mycket värdefull bok till gagn för hästen och för alla människor, som sysslar med hästverksamhet.

HARRY PETTERSSON
f chefveterinär, professor,
DMV hc (Finland)

FAKTA
HÄSTENS KONVALESCENS

HUVUDREDAKTÖR: Gustaf Björck.
FÖRLAG: Liber Ekonomi.
ANTAL SIDOR: 176, rikligt med foton och teckningar i färg.
PRIS: Pris: 349:- kr vid beställning från www.liber.se
ISBN-NUMMER: 47-07338-1.

Utlysning av stipendium ur Rasehorns stipendiestiftelse

Rasehorns stipendiestiftelse för katter utlyser härmed ett eller flera stipendier på ett sammanlagt belopp av 35 000 kronor. Medlen delas ut till personer som genom forskning eller annan verksamhet verkar för förbättrad hälsa eller välfärd för katten, eller som verkar för ett stärkande av kattens roll i samhället.

Ansökan om medel ur Rasehorns stipendiestiftelse för katter ska ske skriftligen (maskinskriven text, handskrivna ansökningar beaktas inte), med en beskrivning på maximalt 2 A4-sidor över hur stipendiet är tänkt att användas. En budget för det tilltänkta projektet ska också redovisas i ansökan. Ansökningar som rör bidrag till löpande verksamhet (katthem, djurskyddsorganisationer etc) måste åtföljas av minst två referenser till utomstående personer/organisationer som kan intyga om en seriös verksamhet.

För den/de stipendiater som erhåller medel, kräver stiftelsen en skriftlig redogörelse av projektets genomförande senast ett år efter medel betalats ut.

Den skriftliga ansökan skickas till: Rasehorns stipendiestiftelse för katter, c/o Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm. Ansökan måste ha inkommit senast 1 november 2004 för att beaktas.

Rapport från SVS kollegium maj 2004

Den 25–26 maj höll SVS kollegium sitt tredje möte för året. Den första dagen var mötet gemensamt för kollegiet och förbundsstyrelsen och då diskuterades en del frågor av gemensamt intresse. Bland annat godkände förbundsstyrelsen förslag till avgifter som kollegiet önskar införa. Dag två höll kollegiet sitt möte enskilt, då frågor specifikt inom SVS arbetsområde togs upp.

VETERINÄRMÖTET

Programmet för årets Veterinärmöte är i princip helt klart och styrelsen kunde också godkänna den preliminära budgeten för mötet. Det blir ingen höjning av avgifterna i år och förhoppningen är att den goda besöksfrekvens som mötet haft de senaste åren ska hålla i sig då årets program återigen bjuder på många intressanta ämnen. Plenarsessionen kommer i år att ta upp den veterinära Ansvarsnämndens arbete, en fråga som är ständigt närvarande för kliniskt verksamma kolleger.

Smådjurssektionen genomför även i år sitt program i form av en kurs om gastroenterologi med en enda föreläsare, professor Jörg Steiner. Sveriges tuffa salmonellapolicy, köttdjursuppfödning och löpmagsdislokation, PMWS, den växande hästen, nya livsmedelslagstiftningen, svåra försöksdjursmodeller och fisk som försöksdjur är vad övriga sektioner bjuder på. Ett kulturellt inslag blir det också. En veterinär fotoutställning och veterinära författare av skönlitteratur vill kollegiet i år presentera för kåren.

INITIATIVÄRENDEN

Den bok om ”Hästens konvalescens” som blev resultatet av ett initiativärende är nu publicerad. Hästsektionen har köpt in och distribuerat ett exemplar av boken till samtliga sina medlemmar. Det under våren påbörjade initiativärendet om nya riktlinjer för utbildningsplatser inom specialistutbildningen för hund och katt har avslutats föredömligt snabbt. Kollegiet kunde vid mötet godkänna det förslag som arbetsgruppen presenterat. Detta kommer nu att sändas in till Jordbruksverket och förhoppningsvis kunna godkännas av myndigheten. Därmed skulle en fråga som stötts och blötts i många år äntligen få en lösning.

Husdjurssektionen kommer att påbörja arbete med att presentera ett nytt initiativärende på önskemål av många medlemmar, ett förslag till specialisttitel för allmänpraktiserande veterinärer. Även försöksdjurssektionen förbereder ett nytt initiativärende om aseptik vid operationer av försöksdjur, formellt finns inga sådana regler i dagsläget.

SPECIALISTUTBILDNINGSPROGRAMMEN

Kollegiet godkände de namnförslag som Smådjurssektionen presenterade för den nya övergripande styrkommittén för Steg II inom hund- och kattspecialiseringen (ÖSK). Så fort denna kommitté också fått godkännande av Jordbruksverket kommer start av steg II att annonseras i SVT och arbetet med de inledande dispensgodkännandena kan påbörjas. Kollegiet och styrelsen beslöt också om införande av en dispensavgift på 1 000 kronor motsvarande vad som nu tas ut i de övriga nya specialistprogrammen.

KOLLEGIETS MÖTE MED VMF

Kollegiet har länge försökt få till stånd en träff med VMF och alla veterinärstudenter för att ge dem information om SVS och om sektionernas arbete. Den 22 mars genomfördes en sådan informationskväll sedan en inbjudan gått ut till samtliga veterinärstudenter att på kvällstid komma och träffa SVS och sektionerna. Förtäring bjöds och dessutom ett rykande aktuellt föredrag av Sofia Boquist, just hemkommen från Vietnam där hon arbetat med utbrottet av fågelinfluensa för WHOs räkning. Endast ca 30 studenter fann detta lockande men kollegiet avser ändå att fortsätta denna uppsökande informativa verksamhet. Bättre kännedom om SVS och sektionernas arbete är viktig för studenterna.

ÖVRIGA FRÅGOR

Styrelsen och kollegiet beslutade också om att anta ett förslag från Norge om införande av avgifter inom det samnordiska programmet för utbildning av så kallade ”ögonlysare”. Ett förslag om uppföljning av utbildningen för bibehållande av denna kompetens antogs också. Sektionernas deltagande i de internationella sammanslutningarna FECAVA och FEVA och kostnaderna för detta diskuterades, och mer information om dessas ställning gentemot FVE behöver inhämtas. Slutligen diskuterades också behovet av bättre utbildning vad gäller avlivning av framför allt stordjur, mot bakgrund av en del aktuella fall hos ansvarsnämnden. Kollegiet kommer att arbeta vidare med denna fråga.

CHRISTINA AROSENIUS
generalsekreterare SVS

kanslinytt

Försäkringsskydd i lag och kollektivavtal

Nu har Privattjänstemannakartellen (PTK) uppdaterat fem av PTKs åtta händelsehäften. Häftena är: Sjukdom, Ålderspensioner, ITPK-valet, Ersättningar till efterlevande och Föräldraledighet.

Du kan beställa materialet från SVFs förbundskansli eller gå in på PTKs hemsida www.ptk.se/material.

förhandlingsnytt

2004 års löner för ATG-veterinärerna klara

Den 8 juni blev löneavtalet för veterinärerna vid ATG-klinikerna klart. Avtalet, som sträcker sig från 1 maj i år till och med 30 april 2005, innebär en lönehöjning på tre procent för individuell fördelning. Det finns alltså ingen garanti för att alla ska få del av löneökningarna och för dem som är föremål för löneförhöjning varierar denna från person till person.

Veterinärförbundet och arbetsgivaren har också kommit överens om att gemensamt titta på om det nuvarande lönesystemet med helt fast lön för klinikcheferna och delvis fast, delvis rörlig lön för klinikveterinärerna ska ändras eller bibehållas. Här är det läge för synpunkter från de enskilda förbundsmedlemmarna anställda vid ATG!

Till sist ska också de anställda hästveterinärerna vid ”gamla” SLU i Skara införhandlas på ATG-avtalet. Detta kommer att ske under hösten så att de nya reglerna ska kunna tillämpas från årsskiftet.

Anders Lefrell

SVENSK VETERINÄRLEGITIMATION

Jordbruksverket har fr o m 23 mars t o m 24 maj tilldelat nedanstående personer svensk veterinärlegitimation:

Marianne Aabech
Halldor Felde Berg
Piotr Buczek
Stina Elmelund
Ulrika Forshell
Lars Galberg Jacobsen
Christian Grosslercher
Peder Haaland
Sofus Hansen
Sanna Hestad
Simone Häusler
Cornelia Johansen
Allan Knock
Tina Larsen
Jessica Lind
Katrine Lindegaard
Dorte Madsen
Helene Nöklestad
Therese Ottinger
Carsten Poder
Börje Rembacken
Björn Sandstå
Maria Satora
Anna Schwab
Gisle Sjöberg
Taina Sjöberg
Elin Skärlina
Rolf Thorsen
Stine Thorsen
Tine Venö Ulstrup
Agmund Vik

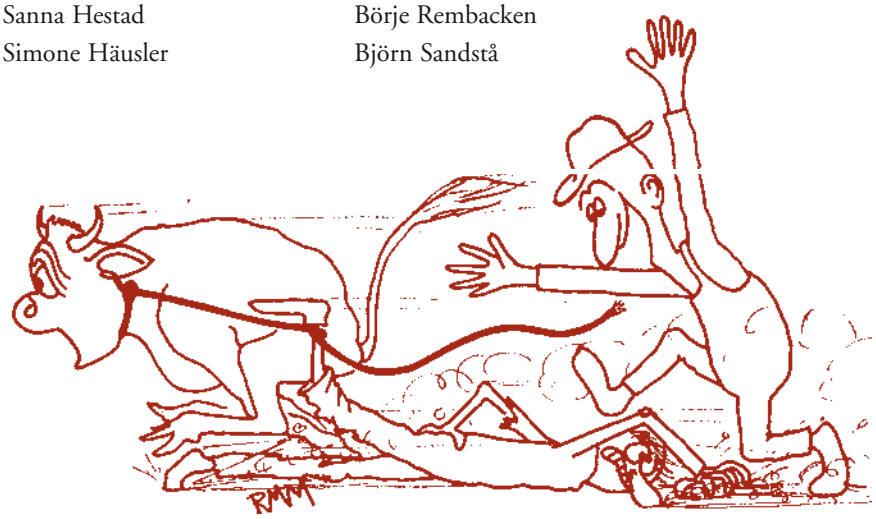

“Twice more around this field, Doc, and my plowin’s all done!”

GÄSTRIKE DJUR KLINIK

Gästrike Djurklinik söker
Smådjursveterinär
gärna inom kirurgi och ortopedi

Gästrike Djurklinik är ett godkänt djursjukhus. Verksamheten bedrivs i **Sandviken** med en mindre filial i **Gävle**. Vi har bra arbetstider, 8–21 vardagar samt beredskap mellan 9–12 lördagar, söndagar samt helgdagar. Kliniken har ett stort upptagningsområde, våra patienter kommer från Gästrikland, Hälsingland och Uppland. Patientantalet uppgår till ca 20 000 per år.

Vi står nu inför ett expansivt skede med planer på ombyggnad och förnyelse av utrustning. Vi är ett positivt och ambitiöst gäng som för närvarande består av 7 veterinärer med olika kompetensområden samt 17 djursjukvårdare.

Välkommen med din ansökan till: Lennart Eriksson, Gästrike Djurklinik, Länsmansvägen 5, 811 35 Sandviken
Frågor besvaras av chefvet. Marianne Mellgren 026-24 71 58 (dagtid) eller Vd Lennart Eriksson 070-661 25 98 (dag-/kvällstid)

kongresser & kurser

Svenska

Nya

26–28/8 -04. 4th International Meeting on Bartonella arrangeras vid Evolutionsbiologiskt Centrum, Uppsala av Avd för molekylär evolution vid Uppsala Universitet. Info: Professor Siv Andersson, Avdelningen för molekylär evolution, Institutionen för evolution, genomik och systematik, EBC, Uppsala Universitet, Norbyvägen 18D, 752 36 Uppsala. Tel: 018-471 43 79, fax: 018-471 64 04, Internet: http://artedi.ebc.uu.se/bartonella2004/

14–15/10 -04. Kurs för knäsvaga eller Equine Stifle Lameness and Strategies for Recovery arrangeras i Stockholm av SVS Hästsektion. Info: Maria Lendau, tel: 0707-13 01 45, Bengt Johansson, tel: 0346-531 72. (Se annons i denna tidning)

29–30/10 -04. Kurs i Reproduktionsorganens sjukdomar hos hund och katt arrangeras i Uppsala av Kompetenscentrum Smådjur. Info: Kompetenscentrum Smådjur, tel: 018-67 17 85, Internet: http://smadjur.slu.se (se annons i denna tidning)

Tidigare publicerade

3–4/9 -04. Konferens "Smådjursdagarna", Uppsala. Arr: Kompetenscentrum smådjur, SLU (SVT 4/04)

9–12/9 -04. EWDA konferens (Europeiska Wildlife Disease Association), Uppsala. (SVT 5/04)

12–15/9 -04. International Symposium on Problems of Listeriosis. Arr: SLU, Uppsala. (SVT 3/04)

15–16/9 -04. Kurs i Mastitbekämpning på besättningsnivå, Uppsala. Arr: Svensk Mjölk. (SVT 6/04, annons 7/04)

16–17/9 -04. Kurs i djurskydd för smådjursveterinärer, Göteborg. Arr: Sveriges Veterinärförbund, Sveriges lantbruksuniversitet och Djurskyddsmyndigheten. (SVT 4/04 och 5/04)

23–24/9 -04. Kurs i genetik och smådjursavel, Jällaskolan. Arr: Kompetenscentrum smådjur, SLU. (SVT 16/03)

29–30/9 -04. Kurs i immunmedierade sjukdomar hos hund och katt, Strömsholm. Arr: Regiondjursjukhuset Strömsholm. (SVT 5/04)

7–8/10 -04. NKVet-symposiet Emerging Zoonoses – New Challanges, Uppsala (SVT 4/04)

16–17/10 -04. Kurs i Hundetologi, Ultuna. Arr: Kompetenscentrum Smådjur, SLU. (SVT 16/03)

11–12/11 -04. Veterinärmötet, Ultuna, Uppsala. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska sällskap och Sveriges Veterinärförbund. (SVT 2/04)

20–21/11 -04. Kurs i Anestesiologi hund och katt, Strömsholm. Arr: Regiondjursjukhuset Strömsholm. (SVT 5/04)

12–13/3 -05. Kurs i Endokrinologi, Strömsholm. Arr: Regiondjursjukhuset Strömsholm. (SVT 5/04)

14–16/4 -05. Kurs i hjärtsjukdomar hos hund och katt, Säteri. Arr: Wallby Säteri (SVT 7/04)

Internationella

Fler internationella kurser hittar Du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

Nya

16–17/9 -04. Cattle Consultancy Days 2004 arrangeras i Nyborg, Danmark av Den Danske Dyrlægeforening. Info: Cattle Consultancy Days, c/o DDD-Kursus, Rosenlunds Allé 8, DK-2720 Vanløse, Danmark. Tel: 0045-3871 0888, fax: 0045-3871 0322, e-post: kursus@ddd.dk, Internet: www.ccdays.com (se annons i detta nummer)

Tidigare publicerade

22–24/7 -04. Focus Meeting Joint Disease, Louiseville, USA. (SVT 3/04)

23–27/8, 6–10/9 och 4–8/10 -04. Master of Veterinary Public Health, modul 2: Epidemiology and Biostatistics, Danmark (SVT 1/04)

25–28/8 -04. Veterinary Dermatology 5th World Congress, Wien, Österrike (SVT 3/04)

1/9 -04. Master i fødevarekvalitet og -sikkerhed, Danmark (SVT 2/04)

15–18/9 -04. BEVA konferens Birmingham, England (SVT 1/04)

24–26/9 -04. Of the Race and Endurance Horse, Oslo, Norge. (SVT 16/03)

24–25/9 -04. 8th Annual Conference of the European Society for Domestic Animal Reproduction, ESDAR, Warszawa, Polen. (SVT 13/03)

6–9/10 -04. The 29th Congress of WSAVA, the 10th European Congress of FECAVA and the 7th Hellenic Congress of HVMS, Rhodos, Grekland. (SVT 5/03)

9–12/10 -04. American College of Veterinary Surgeons (ACVS) årliga congress, Washington, USA. (SVT 4/04)

20–22/10 -04. Second European Symposium on BVDV Control, Porto, Portugal. (SVT 7/04)

25–29/10 -04 och 29/11–3/12 -04. Master of Veterinary Public Health, modul 4: Animal Health Economics, Danmark (SVT 1/04)

4–8/12 -04. American Association of Equine Practitioners, AAEP, arrangerar sin årliga kongress i Denver, USA. (SVT 4/04)

1–2/4 -05. The 26th Congress of Deutsche Veterinärmedizinische Gesellschaft, DVG, Berlin, Tyskland (SVT 7/04)

12–15/6 -05. The 4th International Dairy Federation International Mastitis Conference, Maastricht, Nederländerna.

14–17/9 -05. BEVA konferens, Harrogate, England (SVT 1/04)

Granskning av artiklar

Samtliga artiklar som inkommer till Svensk Veterinärtidning (med undantag av insändare, reseberättelser o dyl) granskas före publiceringen. Granskningen avser artikelns sakinnehåll och vetenskapliga uppläggning. Som regel anlitas ämnesföreträdare från veterinärmedicinska fakulteten eller SVA men även andra personer kan komma ifråga för olika specialområden. Redaktionen använder sig som regel inte av utländska granskare. Artiklar skrivna av svenska ämnesföreträdare utsätts endast för granskning av den vetenskapliga uppläggningen.

Redaktionen

Upprop Äldre veterinärer

Den 27 augusti är det dags att bilda ”Äldre Veterinärers Förening”. Vi träffas därför till att börja med kl 12.00 på Gamla Stutis vid Brunnsviken på restaurang ”Smedjan” (i gamla Hovslageriet).

Alla intresserade är välkomna!

Allan Holmlund

SLU Kompetenscentrum SMÅDJUR

Välkomnar till kurs i

Reproduktionsorganens sjukdomar hos hund och katt

Datum: 29–30 oktober 2004
Plats: SLU, Ultuna, Uppsala
Pris: 5 000:- exkl moms

Ytterligare information finns på vår hemsida: http://smadjur.slu.se där du också kan anmäla dig, eller ring 018-67 17 85

PERSONNOTISER

Födelsedagar i augusti 2004

Barbro Björklund, Tierp 60 år den 2/8
Arne Mattsson, Norrtälje 80 år den 5/8
Lars Lannek, Trensum 60 år den 7/8
Maria Gillingstam, Bälinge 50 år den 14/8
Sture Theander, Grästorp 80 år den 17/8
Eva Stensfelt-Thuresson, Vinslöv 50 år den 17/8
Bengt Larsson, Jönköping 50 år den 17/8
Anders Ladefoged, Rönninge 50 år den 24/8
Olof Andersson, Söderhamn 75 år den 26/8
Lennart Bäckström, Skara 70 år den 27/8
Lennart Krook, USA 80 år den 28/8
Lennart Blomgren, Lundsbrunn 60 år den 29/8

Avlidna

F distriktsveterinär **Olof Tengbom** har avlidit den 10 februari 2004. Han föddes 1920 i Kvänum, Skaraborgs län, avlade studentexamen i Skara 1940 och veterinärexamen 1948. Han arbetade som chefveterinär vid Gotlands seminförening 1948 och fick 1950 tjänst som tf distriktsveterinär i Tidaholm. 1952 var han AI-veterinär i Gnesta och 1955 tjänstgjorde han som distriktsveterinär i Löttorp och 1974 i Borgholm med stationeringsort Löttorp vilken tjänst han innehade till sin pensionering 1983.

Professor emeritus **Bengt Andersson** har avlidit den 22 april 2004. Han föddes 1923 i Lund, Malmöhus län, avlade studentexamen i Visby 1941 och veterinärexamen 1947. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

Leg veterinär **Marianne Andersson** har avlidit den 21 maj 2004. Hon föddes 1928 i Helsingfors, Finland, avlade studentexamen där 1946 och veterinärexamen 1955. Hon har därefter bedrivit privatpraktik.

F distriktsveterinär **Sixten Dahlstedt** har avlidit den 27 maj 2004. Han föddes 1921 i Hjärtum, Göteborgs och Bohus län, avlade studentexamen i Göteborg 1941 och veterinärexamen 1954. Han arbetade som assistent vid parasitologiska avdelningen vid SVA 1956 och som assistentveterinär vid Hallands läns hushållningssällskap 1958. 1960 erhöll han tjänst som distriktsveterinär i Storuman och 1974 i Vilhelmina med stationeringsort Storuman, vilken tjänst han innehade till sin pensionering 1984.

Glöm inte!

Sista dagen för anmälan till kursen i djurskydd för smådjursveterinärer är den 11 augusti.

Fullständigt program och anmälningsblankett finns på veterinärförbundets hemsida www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

STYRELSE

Ordförande:	*Telefon bostad*
KARIN ÖSTENSSON	070-461 14 46
Vice ordförande:	
ÅSA BERGQUIST	0418-66 21 62
BO EBERHARDSON	070-279 59 81
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
EVAMARI LEWIN	070-211 90 35
KARIN LUNDBORG	0525-102 13
PER SAHLANDER	0171- 44 20 93
SUSANNA STERNBERG	018-69 46 64
THOMAS SVENSSON	0370-813 61

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

KOLLEGIUM

Ordförande:
THOMAS SVENSSON

Vice ordförande:
HENRIK ERICSSON
ANNA FORSLID
ANNE HAGLUND
PATRICIA HEDENQVIST
ANDERS SANDBERG
ANNA EINARSSON

Riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund

SVENSKA DISTRIKTSVETERINÄRFÖRENINGEN – DVF
Ordförande: BJÖRN SWENSON
Sekreterare: LARS-ERIK STABERG

SVENSKA BESIKTNINGSVETERINÄR-FÖRENINGEN – BVF
Ordförande: LEIF SKARHED
Sekreterare: TONE LINDVÅG

SVERIGES YNGRE VETERINÄRERS FÖRENING – SYVF
Ordförande: MARIE BERGER
Sekreterare: ULRIKA FORSHELL

FÖRENINGEN FÖR VETERINÄRER I ENSKILD TJÄNST – FVET
Ordförande: CHRISTER GYLLERUP
Sekreterare: JOHAN HELLANDER

FÖRENINGEN VETERINÄRER I ADMINISTRATIV TJÄNST –VIAT
Ordförande: BJÖRN DAHLÉN
Sekreterare: OLLE RYDELL

FÖRENINGEN FÖR VETERINÄRER VID VETENSKAPLIGA INSTITUTIONER – FVVI
Ordförande: DAN GRILL
Sekreterare: SUSANNE STENLUND

PRIVAT PRAKTISERANDE VETERINÄRERS FÖRENING – PVF
Ordförande: EVAMARI LEWIN
Sekreterare: SUSANNA HULTBERG

DJURSJUKHUSANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – DAVF (VILANDE)
Ordförande: FREDRIKE RITTER

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN
Ordförande: PATRICIA HEDENQVIST
Sekreterare: ANETTE KARLSSON

HUSDJURSSEKTIONEN:
Ordförande: ANNA FORSLID
Sekreterare: CLAES-GÖRAN SJÖSTEN

HÄSTSEKTIONEN
Ordförande: ANNE HAGLUND
Sekreterare: MARIA LENDAU

LIVSMEDELSSEKTIONEN
Ordförande: ANDERS SANDBERG
Sekreterare: TORBJÖRN AXELSSON

SMÅDJURSSEKTIONEN
Ordförande: ANNA EINARSSON
Sekreterare: MARIE FLÖISBON

Snacka om hästminne!

Illustration: Karin Åström Bengtsson

En av de bästa historierna om hästen emanerar från Värnamo. Det var på den tiden då det ännu gick tåg till staden och det imposanta stationshusets frånsida vette mot torget. På den sidan hade stinsen och hans fru sitt sovrum på andra våningen med en altan framför.

Det skulle vara hästpremiering och hästarna började samlas redan vid sextiden på morgonen i premieringsordförandens regi. Första tågen ankom och avgick först vid niotiden. Stinsen var, i likhet med många av sina kolleger på den tiden, mycket maktfullkomlig. Han öppnade altandörren och skrek:

”Ni får för helvete ta bort hästarna för det luktar skit i vår sängkammare.”

Stinsen hade knappast väntat det rappa svar premieringsnämndens ordförande gav honom:

”Inte fan generar det hästarna!”

Så från Småland till Jylland. På ett litet lantställe en knapp halvmil söder om Vejle bodde ett äldre par. För att om möjligt kunna njuta sitt otium hade man sålt den lilla kreatursbesättningen och arrenderat ut åkerlapparna. Men ett kärt husdjur hade man behållit, den likaledes något ålderstigne valacken Hans. Tyvärr hade Hans blivit akut frambenshalt och man beslöt ringa till sin kunnige veterinär och gode vän i Vejle. Där fick man beskedet att denne hade semester med en energisk ung man som vikarie. Denne kom, såg, men segrade knappast!

Det blev en långt utdragen undersökning med hakar och grepp, böjprov och ledningsanestesi och för varje undersökningsmoment var odalmannen tvungen att springa ett femtiotal meter med hästen. Efter nästan två timmar tröttnade han och frågade:

”Naa, dyrlægen, vad mangler daa hesten?”

Han fick det något tveksamma svaret:

”Saa vidt jeg har kunnet finne ud lider han av *Ostitis chronica fibrosa phalangeus tertius.*”

Då gick odalmannen fram till hustrun, tryckte hennes hand med orden: ”Daa hade du allievel rett Mor!”

Uppenbarligen hade makarna slagit vad om sjukdomsorsaken.

En snörik vinter i slutet av 1930-talet åkte jag under jul-ferien med far min på en förlossning i Stånga. Huvudvägen var ännu framkomlig med bil, men så ej bivägarna. Det avtalades att djurägaren skulle möta med släde förspänd med en äldre märr vid avtagsvägen. Så skedde och märren började trava i rask takt. Men efter ett knappt hundratal meter stannade hon i tio sekunder för att sedan raskt fortsätta. När detta upprepats tre gånger kunde farsgubben inte hålla sig längre:

”Men Jakobsson, varför manar han inte på hästen när hon stannar?”

”Det skulle inte hjälpa om jag så använde piska. I åtta års tid har hon travat den här vägen med mjölken och stannar obönhörligen vid varje mjölkbord precis den lilla tid som krävs för att lasta på eller av kannorna.”

Snacka om hästminne!

Från den tid då min far läste på Stutis kommer historien om hästen som var död och hade lämnats in på Patologen. Där blev den föremål för provobduktion. Till denna hade utsetts en mycket verbalt begåvad kandidat och hans journal var föredömligt målande. Där stod bland annat följande: ”I brösthålan återfann jag knappa två deciliter av en rödvinsbuteljsbottensatsliknande vätska.”

Bengt Andersson

Författaren till detta kåseri avled den 22 april, innan texten hunnit publiceras. Efter kontakt med Bengt Anderssons anhöriga vill SVT ändå publicera hans sista kåseri för tidningen. Redaktionen sörjer en spirituell, fängslande och alltid lika välformulerad författare och vän.

Johan Beck-Friis
chefredaktör

Bengt Andersson vid sin promovering till veterinärmedicine jubeldoktor den 14 oktober 2001.

IN MEMORIAM

Bengt Andersson – Till minne

Vår vän och kollega veterinären och professorn Bengt Andersson, Stockholm har som tidigare meddelats avlidit efter en tids sjukdom i en ålder av 81 år.

Året var 1941. Då togs 21 studenter in på Veterinärhögskolan i Stockholm. Bland dessa fanns Bengt Andersson, student i Visby samma år och intagen direkt på studentbetyget. Han var den yngste i årskursen, endast 18 år. Snart nog visade det sig emellertid att Bengt, trots sin ungdom, hade en ovanligt mogen teoretisk begåvning. I en sådan begränsad skara studenter med en sammanhållen studieinriktning utbildades en stark vänskap. Tiderna var svåra med brinnande krig i Europa, även i grannländerna. Den diet vi hade lämnade mycket i övrigt att önska. Glada upptåg och idrott lättade dock upp tillvaron. I kamratlivet bidrog Bengt mycket aktivt men kunde ibland vara något disträ. Så t ex sprang han en gång nattorientering med två vänsterskor. En blivande professor kunde det tyckas, vilket senare besannades.

Bengt blev leg veterinär 1947. Hans mycket framgångsrika akademiska karriär som forskare, lärare och administratör nämner jag endast i förbigående i detta vänporträtt. Jag vill bara ge ett enda exempel på hans stora receptivitet. Ett mindre ämne, som tog oss andra två veckor att läsa in, klarade han på två dagar med toppbetyg.

Bengt var en generös person, som utan åthävor lät andra ta del av sina mångsidiga kunskaper. Sedan han 1989 blivit professor emeritus kunde han mera aktivt ägna sig åt sin stora hobby akvarellmålning. Färg och penslar ger mig full avkoppling sa han en gång. Till detta kom hans händighet i att hantera svenska språket. Han skrev noveller i Fritiof Nilsson Piratens anda, en kärleksfull berättelse om sin för tidigt avlidne äldre bror, kåserier i studentikos anda i Svensk Veterinärtidning och mycket annat.

Bengt var sina vänners vän och de sista åren samlade han varje höst sina kvarlevande kurskamrater till en glad sammankomst, som uppskattades mycket.

Mot slutet var Bengts hälsa vacklande, men han behöll ett stoiskt lugn där som han gjort i hela sitt liv inför händelser, väntade och oväntade. Vi bevarar minnet av en fin kollega, en god vän och en humanist i ordets verkliga mening.

För 1941 års årskurs vid Veterinärhögskolan i Stockholm.

Gunnar Fogdegård

SVENSK VETERINÄRTIDNING
BOX 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: ***www.svf.se***
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(maj–augusti 9.00–11.30. 12.30–16.00)

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON *(tjl)*
journalist
KARIN NORDIN
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: ***karin.nordin@svf.se***

BIRGITTA AHLKVIST
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 31
E-POST: ***birgitta.ahlkvist@svf.se***

LAYOUT:
LILL EFVERGREN OCH KJELL EFVERGREN
EXPONERA
TELEFON: 08-587 630 11, 08-587 630 14
E-POST: ***info@exponera.net***

TRYCKERI:
VTT GRAFISKA, VIMMERBY

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSDAGAR 2004:

1	26 JAN	10	17 AUG
2	16 FEB	11	7 SEPT
3	8 MARS	12	28 SEPT
4	29 MARS	13	19 OKT
5	22 APRIL	14	9 NOV
6	12 MAJ	15	30 NOV
7	8 JUNI	16	21 DEC
8-9	1 JULI		

MANUSSTOPP: ***25 arbetsdagar före utgivningsdag, 15 dagar för insändare.***

ANNONSMANUSSTOPP: ***15 arbetsdagar före utgivningsdag.***

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2004
Sverige: 1 030 kronor + moms.
Europa: 1 325 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 470 kronor.

TS FACKPRESSUPPLAGA 2004
– 2 900 EX